

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

Факультет лінгвістики

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

«На правах рукопису»

УДК 811.111`

«До захисту допущено»

Зав. кафедри ТППАМ

_____ Тараненко Л. І.

«__» _____ 20__ р.

МАГІСТЕРСЬКА ДИСЕРТАЦІЯ

на здобуття ступеня магістра

зі спеціальності 035 «Філологія»

**на тему: «Ідіостиль автора і перекладача у прикладних
лінгвістичних дослідженнях (на матеріалі перекладів
Олени О'Лір з англійської мови на українську)»**

Виконала: студентка 6 курсу, групи ЛА-301-мп
Цзян Марина Геннадіївна _____

Науковий керівник:
к. пед. н., доцент Демиденко О.П. _____

Рецензент:
к.філол. н., ст.викладач Гаман І.А. _____

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з
праць інших авторів без
відповідних посилань
Студентка _____

Київ 2021

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність (спеціалізація) – 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ТППАМ

_____ Тараненко Л. І.

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію
Цзян Марині Геннадіївні

1. Тема дисертації «Ідіостиль автора і перекладача у прикладних лінгвістичних дослідженнях (на матеріалі перекладів Олени О'Лір з англійської мови на українську)», науковий керівник дисертації: Демиденко Ольга Павлівна, доц. каф. теорії, практики та перекладу англійської мови, к. пед. н., доц., затверджені наказом по університету від 26 жовтня 2021 р. № 3581-с.

2. Термін подання студентом дисертації: 27 листопада 2021 р.

3. Об'єкт дослідження: мовно-стильові особливості роману Джозефа Конрада «Ностромо: Приморське сказання» та його перекладу, виконаного Оленою О'Лір.

4. Предмет дослідження: лінгвостилістичні маркери ідіостилю автора художнього твору, особливості їх відтворення перекладачем, а також маркери ідіостилю перекладача як автора перекладу художнього тексту.

5. Перелік завдань, які потрібно розробити:

1) коротко схарактеризувати основні теоретичні підходи до вивчення ідіостилю автора та перекладача;

2) розкрити поняття ідіостилю автора та перекладача художнього тексту;

3) визначити основні лексико-стилістичні та граматико-синтаксичні маркери вираження ідіостилю автора художнього тексту;

4) визначити та проаналізувати основні маркери ідіостилю письменника Джозефа Конрада,

5) здійснити трансформаційний аналіз прийомів відтворення і збереження основних маркерів ідіостилю Джозефа Конрада на матеріалі роману «Ностромо: Приморське сказання» та його перекладу українською мовою;

6) проаналізувати маркери ідіостилю перекладачки Олени О'Лір, виявлені у ході аналізу українськомовного перекладу роману «Ностромо:Приморське сказання»

7) навести кількісні та якісні результати проведеного дослідження

Орієнтовний перелік ілюстративного матеріалу: текст роману Джозефа Конрада «Ностромо: Приморське сказання» (“Nostromo: A Tale of the Seaboard”), його переклад українською мовою, виконаний Оленою О'Лір.

6. Орієнтовний перелік публікацій: тези на двох всеукраїнських конференціях та стаття, подана до друку до фахового наукового журналу «Advanced Linguistics».

7. Дата видачі завдання: 01 жовтня 2020 року.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерсько ї дисертації	Примітка
1	<i>Обґрунтування теоретичних передумов дослідження</i>	<i>до 20.12.2020</i>	<i>вик.</i>
2	<i>Формування програми й методики дослідження</i>	<i>до 20.05.2021</i>	<i>вик.</i>
3	<i>Аналіз досліджуваного матеріалу та виклад і оформлення результатів дослідження</i>	<i>до 10.11.2021</i>	<i>вик.</i>

Студентка _____

М. Г. Цзян

Науковий керівник дисертації _____

О. П. Демиденко

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, та списку використаної літератури, який налічує 148 джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу та 4 додатків. Загальний обсяг роботи 273 сторінки.

Дисертацію присвячено питанню визначення характерних ознак авторського індивідуального стилю у художньому тексті та особливостей їхнього збереження та відтворення у перекладі, дотримання балансу між індивідуальним стилем автора та перекладача.

Актуальність роботи. Роботу присвячено актуальному питанню визначення характерних ознак авторського індивідуального стилю у художньому тексті та особливостей їхнього відтворення у перекладі шляхом застосування ряду перекладацьких тактик, прийомів та трансформацій з метою збереження авторських стилістичних маркерів, донесення авторського повідомлення до реципієнта крізь призму культурної та мовно-стилістичної адаптації, якої вимагають відмінності між мовою оригіналу та перекладу, та з урахуванням особливостей письменницького ідіостилу перекладача.

Об'єктом дослідження є ідіостиль автора та перекладача художнього тексту.

Предметом дослідження є маркери ідіостилу Джозефа Конрада, прийоми його збереження у перекладі, та маркери ідіостилу перекладачки Олени О'Лір, виявлені на матеріалі роману «Ностромо: Приморське сказання» та його перекладу українською мовою.

Мета роботи полягає у розкритті особливостей реалізації ідіостилу Джозефа Конрада та визначенні способів збереження цих особливостей у мові перекладача Олени О'Лір.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) коротко схарактеризувати основні теоретичні підходи до вивчення ідіостилю автора та перекладача;
- 2) розкрити поняття ідіостилю автора та перекладача художнього тексту;
- 3) визначити основні лексико-стилістичні та граматико-синтаксичні маркери вираження ідіостилю автора художнього тексту;
- 4) визначити та проаналізувати основні маркери ідіостилю письменника Джозефа Конрада;
- 5) здійснити трансформаційний аналіз прийомів відтворення і збереження основних маркерів ідіостилю Джозефа Конрада на матеріалі роману «Ностромо: Приморське сказання» та його перекладу українською мовою;
- 6) проаналізувати маркери ідіостилю перекладачки Олени О'Лір, виявлені у ході аналізу українськомовного перекладу роману «Ностромо:Приморське сказання»;
- 7) навести кількісні та якісні результати проведеного дослідження.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше:

- проаналізовано у лінгвостилістичному аспекті маркери ідіостилю Джозефа Конрада «Ностромо: Приморське сказання»;
- проаналізовано ідіостиль української перекладачки Олени Бросаліної (псевдонім Олена О'Лір).

Практичне значення. Результати та матеріали дослідження можуть бути використані у процесі викладання академічних курсів з теорії та практики перекладу, спеціалізованих курсів з художнього перекладу, а також можуть стати у нагоді перекладачам, які працюють із художніми текстами.

Матеріалом дослідження є оригінальний англomовний текст роману Джозефа Конрада «Ностромо: Приморське сказання» («Nostromo: A Tale of the

Seaboard”) обсягом 388 с., його переклад українською мовою обсягом 704 с., виконаний Оленою О’Лір.

Методи дослідження. Для проведення дослідження використовувалися наступні методи: описовий метод (для збору даних та їх аналізу з метою формування теоретичної частини дослідження), метод суцільної вибірки (для формування масиву елементів дослідження), метод зіставного аналізу (для порівняння тексту оригіналу та перекладу), метод кількісного аналізу (для підрахування частотності використання стилістично-маркованих елементів для характеристики ідіостилю автора та перекладача), метод перекладацького аналізу (для дослідження особливостей та прийомів відтворення ідіостилю Джозефа Конрада в українському художньому перекладі), елементи методу кількісних підрахунків (для візуалізації результатів аналізу вибірки досліджуваних елементів).

Апробація результатів дослідження. Основні методологічні, теоретичні результати і концептуальні положення дослідження обговорювалися на: Міжнародній науково-практичній конференції «Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів»; Міжнародній науково-практичній конференції «Дослідження різних напрямів розвитку філологічних наук», а також у статті у фаховому виданні "Advanced Linguistics".

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження висвітлено у 2 публікаціях у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій та статті у фаховому виданні «Advanced Linguistics».

Ключові слова: *інтерлінгвалізм, ідіолект, ідіостиль, мова оригіналу, мова перекладу, перекладацька стратегія, перекладацька трансформація, стилістичний маркер ідіостилю, художній текст.*

ABSTRACT

The master's dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusions to each of them, general conclusions, and a list of references, which includes 148 sources, visual material and 4 annexes. Total volume of work is 273 pages.

The dissertation is devoted to the issue of specific features of an author's individual writing style in the literary text and the peculiarities of their preservation and reproduction in translation to maintain a balance between the individual style of a writer and a translator.

The topicality. The work is devoted to the topical issue of defining the characteristic features of the author's individual style in a literary text and the peculiarities of their reproduction in translation by means of translation tactics, techniques and transformations in order to preserve the author's stylistic markers, convey the author's message to a recipient through the lens of cultural, linguistic and stylistic adaptation arising from the differences between the language of the original text and the language of translation, paying due regard to the specifics of translator's individual writing style.

The object of the research consists in the idiosyle of an author and a translator of a literary text.

The subject of the research consists in the markers of Joseph Conrad's idiosyle, methods of their preserving and reproducing in translation, as well as markers of idiosyle of the translator Olena O'Lear, found in the novel "Nostromo: a Tale of Seaboard" and its translation into the Ukrainian language.

The aim of the reseach is to determine the specific features of individual writing style of J. Conrad and identify ways how to preserve such features in the language of the translator Olena O'Lear.

This aim shall be achieved through the following **objectives**:

1) briefly describe the key theoretical approaches towards the study of individual writing idiosyle of both an author and a translator;

2) define the concept of a writing idiosyncrasy of an author and a translator of a literary text;

3) determine the key lexical-stylistic and grammatical-syntactic markers of an author's idiosyncrasy in a literary text;

4) find and analyze the key markers of Joseph Conrad's idiosyncrasy;

5) carry out transformational analysis of the methods of reproducing and preserving the key markers of Joseph Conrad's idiosyncrasy using the original novel "Nostromo: A Tale of Seaboard" and its translation by Olena O'Lear;

6) analyze the markers of Olena O'Lear's idiosyncrasy found in course of the analysis of the Ukrainian translation of the novel "Nostromo: A Tale of the Seaboard";

7) provide quantitative and qualitative results of the research.

The originality of the paper consists in the following novelties:

- the markers of the author and the translator have been analyzed in terms of linguistic and stylistic aspects based on Joseph Conrad's novel "Nostromo: A Tale of the Seaboard" and its translation;

- the idiosyncrasy of the Ukrainian translator Olena Brosalina (pseudonym – Olena O'Lear) has been analyzed.

The practical value. The deliverables and materials of the research can be used in teaching the academic courses in the theory and practice of translation, as well as specialized courses in literary translation, and may also be useful for translators who work with literary texts.

The research material. Original text of J. Conrad's novel "Nostromo: A Tale of the Seaboard" in English – 388 pages, and its translation into Ukrainian by Elena O'Lear – 704 pages.

Research methods. The following research methods were used for the purpose of this research: the descriptive method (to collect and analyze information for the theoretical basis of the research), the continuous sampling method (to complete a sample of research elements), the comparative analysis method (to compare the

original text and its translation), the quantitative analysis method (to calculate the frequency of use of stylistically marked elements and describe the idiosyncrasy of both the author and the translator), the translation analysis method (to study the features and methods of reproduction of J. Conrad's idiosyncrasy in Ukrainian literary translation), elements of the quantitative calculations (to visualize the results of the analysis of the samples under consideration).

The main methodological and theoretical results and conceptualities of the research were discussed at the International Research-to-Practice Conference “Philological Sciences amid Modern Transformation Processes” and the International Research-to-Practice Conference “Studies in Various Areas of Philological Sciences Development”, as well as in the article published in the professional journal “Advanced Linguistics”.

Publications. The key statements and results of the dissertation research have been covered in 2 publications included in the in the collections of materials of international scientific conferences, as well as in the article published in the professional journal “Advanced Linguistics”.

Key words: *interlingualism, idiolect, idiosyncrasy, source language, target language, translation strategy, translation transformation, stylistic marker of an idiosyncrasy, literary text.*

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	2
ВСТУП	11
РОЗДІЛ 1 ІДІОСТИЛЬ АВТОРА ТА ПЕРЕКЛАДАЧА У ФОКУСІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	15
1.1 Сучасні підходи до вивчення індивідуального стилю автора художнього тексту.....	15
1.2 Лексико-стилістичні маркери вираження ідіостилю автора художнього тексту.....	26
1.3 Граматико-синтаксичні маркери вираження ідіостилю автора художнього тексту	32
1.4 Сучасні концепції щодо опису специфіки взаємодії ідіостилів автора та перекладача художнього тексту	39
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	44
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗОБРАЖАЛЬНО-ВИРАЖАЛЬНИХ ЗАСОБІВ АВТОРА ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ У ПЕРЕКЛАДІ	46
2.1 Особливості метафори як елементу ідіостилю автора художнього тексту та її відтворення у перекладі	46
2.2 Сучасні концепції щодо перекладу метонімії як елементу ідіостилю автора художнього тексту	51
2.3 Особливості перекладу англійських епітетів та складних прикметників українською мовою.....	55
2.4 Особливості відтворення лексичних та граматико-синтаксичних маркерів ідіостилю автора художнього тексту.....	59
2.5 Методологія перекладознавчого дослідження: варіативність перекладацьких стратегій та прийомів.....	67
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	76

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ МАРКЕРІВ ІДІОСТИЛІВ ДЖОЗЕФА КОНРАДА ТА ПЕРЕКЛАДАЧКИ ОЛЕНИ О'ЛІР.....	79
3.1 Формування та характерні особливості ідіостилю Джозефа Конрада як представника течії неоромантизму	79
3.2 Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення авторських зображально-виражальних засобів Джозефа Конрада в романі «Ностормо: Приморське сказання» в українському перекладі	86
3.3 Аналіз маркерів ідіостилю перекладачки Олени О'Лір.....	108
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	116
ВИСНОВКИ.....	120
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	124
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	139
ДОДАТКИ	140
Додаток А. Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення Оленою О'Лір англійських складних прикметників як маркерів ідіостилю Джозефа Конрада в українськомовному перекладі роману «Ностормо: Приморське сказання».....	140
Додаток Б. Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення і збереження Оленою О'Лір метафори як маркера авторського стилю Джозефа Конрада в українськомовному перекладі роману «Ностормо: Приморське сказання».....	164
Додаток В. Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення і збереження Оленою О'Лір метонімії як маркера авторського стилю Джозефа Конрада в романі в українськомовному перекладі роману «Ностормо: Приморське сказання»	245
Додаток Г. Аналіз випадків використання слів розмовного стилю у перекладі роману «Ностормо: Приморське сказання».....	267

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

Adj. – Adjective (прикметник)

Adv. – Adverb (прислівник)

Art. – Article (артикль)

N – Noun (іменник)

Num. – Numeral (числівник)

Past Part. – Past Participle (дієприслівник)

Prep. – Preposition (прийменник)

Pres. Part. – Present Participle (дієприкметник)

V – Verb (дієслово)

див. – дивись

р. – рік

рр. – роки

рис. – рисунок

табл. – таблиця

ВСТУП

У наш час художня література набуває все важливішої ролі з огляду на глобалізованість та інтернаціональність сучасного світу, адже допомагає будувати мости між націями та спряє кращому розумінню культури різних народів. Художній переклад – це інструмент, без якого твори письменників світу не могли б циркулювати у міжнародному просторі, та, власне, забезпечувати виконання вищезазначених завдань.

Як правило автор-письменник та автор-перекладач належать до відмінних культурних площин та послуговуються мовами, які між собою різняться граматико-синтаксичною та лексико-стилістичною традицією, а нерідко й належать до різних систем, як у випадку із англійською та українською. У такому разі завданням перекладача є не лише забезпечити збереження еквівалентності, а й застосувати такі перекладацькі тактики, прийоми та трансформації, які б, з однієї сторони, дозволили зберегти адекватність та передати автентичний стиль автора, а з іншої – зробили текст зрозумілим, адаптованим для реципієнта та донесли авторське повідомлення.

Актуальність роботи. Актуальність теми зумовлюється там фактом, що більшість представників наукової спільноти не дійшли єдиного висновку щодо поняття авторського індивідуального стилю та його основних компонентів, а також оптимальних типів трансформацій, які слід застосовувати для перекладу того чи іншого елементу ідіостилу. У фокусі уваги дисертації постає визначення характерних ознак авторського індивідуального стилю у художньому тексті та особливостей їхнього відтворення у перекладі шляхом застосування ряду перекладацьких тактик, прийомів та трансформацій з метою збереження авторських стилістичних маркерів, донесення авторського повідомлення до реципієнта крізь призму культурної та мовно-стилістичної адаптації, якої вимагають відмінності між мовою оригіналу та перекладу, та з урахуванням особливостей письменницького ідіостилу перекладача.

Ступінь розробленості проблеми у науковій літературі. Вивчення індивідуального стилю автора та перекладача посідає значне місце в працях представників наукової спільноти, зокрема, Д. Брандейджа, Н. Глінки, С. Зонтаг, В. Коптілова, Дж. Мундей, Г. Салдана, І. Сидоренко, Л. Ставицької, Н. Фатєєвої та інших. Думки науковців різняться як щодо визначення поняття авторського ідіостилу, так і щодо його основних компонентів, а також способів відтворення у перекладі. Різноманіття класифікацій перекладацьких трансформацій свідчить про те, що не існує оптимальних способів та уніфікованих стратегій відтворення індивідуального стилю письменника, отже питання є актуальним і потребує подальшої розробки.

Об'єктом дослідження є ідіостиль автора та перекладача художнього тексту.

Предметом дослідження є маркери ідіостилу Джозефа Конрада, прийоми його збереження у перекладі, та маркери ідіостилу перекладачки Олени О'Лір, виявлені на матеріалі роману «Ностромо: Приморське сказання» та його перекладу українською мовою.

Мета роботи полягає у розкритті особливостей реалізації ідіостилу Джозефа Конрада та визначенні способів збереження цих особливостей у мові перекладача Олени О'Лір.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- 1) коротко схарактеризувати основні теоретичні підходи до вивчення ідіостилу автора та перекладача;
- 2) розкрити поняття ідіостилу автора та перекладача художнього тексту;
- 3) визначити основні лексико-стилістичні та граматико-синтаксичні маркери вираження ідіостилу автора художнього тексту;
- 4) визначити та проаналізувати основні маркери ідіостилу письменника Джозефа Конрада;

5) здійснити трансформаційний аналіз прийомів відтворення і збереження основних маркерів ідіостилю Джозефа Конрада на матеріалі роману «Ностромо: Приморське сказання» та його перекладу українською мовою;

6) проаналізувати маркери ідіостилю перекладачки Олени О'Лір, виявлені у ході аналізу українськомовного перекладу роману «Ностромо:Приморське сказання»;

7) навести кількісні та якісні результати проведеного дослідження.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше:

- проаналізовано у лінгвостилістичному аспекті маркери ідіостилю Джозефа Конрада «Ностромо: Приморське сказання»;

- проаналізовано ідіостиль української перекладачки Олени Бросаліної (псевдонім Олена О'Лір).

Практичне значення. Результати та матеріали дослідження можуть бути використані у процесі викладання академічних курсів з теорії та практики перекладу, спеціалізованих курсів з художнього перекладу, а також можуть стати у нагоді перекладачам, які працюють із художніми текстами.

Матеріалом дослідження є оригінальний англomовний текст роману Джозефа Конрада «Ностромо: Приморське сказання» (“Nostromo: A Tale of the Seaboard”) обсягом 388 с., його переклад українською мовою обсягом 704 с., виконаний Оленою О'Лір.

Методи дослідження. Для проведення дослідження використовувалися наступні методи: описовий метод (для збору даних та їх аналізу з метою формування теоретичної частини дослідження), метод суцільної вибірки (для формування масиву елементів дослідження), метод зіставного аналізу (для порівняння тексту оригіналу та перекладу), метод кількісного аналізу (для підрахування частотності використання стилістично-маркованих елементів для характеристики ідіостилю автора та перекладача), метод перекладацького

аналізу (для дослідження особливостей та прийомів відтворення ідіостилю Джозефа Конрада в українському художньому перекладі), елементи методу кількісних підрахунків (для візуалізації результатів аналізу вибірки досліджуваних елементів).

Апробація результатів дослідження. Основні методологічні, теоретичні результати і концептуальні положення дослідження обговорювалися на: Міжнародній науково-практичній конференції «Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів»; Міжнародній науково-практичній конференції «Дослідження різних напрямів розвитку філологічних наук», а також у статті у фаховому виданні "Advanced Linguistics".

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження висвітлено у 2 публікаціях у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій та статті у фаховому виданні «Advanced Linguistics».

Структура й обсяг роботи. Магістерська дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, та списку використаної літератури, який налічує 148 джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу та 4 додатків на 133 сторінках. Загальний обсяг роботи 273 сторінки. Основний зміст викладено на 112 сторінках. Роботу проілюстровано 3 таблицями та 6 рисунками.

РОЗДІЛ 1 ІДІОСТИЛЬ АВТОРА ТА ПЕРЕКЛАДАЧА У ФОКУСІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1 Сучасні підходи до вивчення індивідуального стилю автора художнього тексту

Представники наукової спільноти не дійшли єдиної думки щодо визначення поняття індивідуального стилю автора художнього тексту насамперед через багатоаспектність цього поняття.

На початку ХХ століття у вивченні мови художнього тексту переважали два основних підходи, а саме – історико-діалектичний та формально-граматичний. Із середини 20-х років минулого століття вивчення мови художнього тексту почало характеризуватися більш диверсифікованими підходами, оскільки важлива увага стала приділятися семантичним та соціокультурним аспектам. Саме останній дав поштовх до появи такого поняття, як «ідіостиль епохи», як середовища творення та одного із ключових факторів впливу на формування індивідуального стилю окремого автора.

О. Линтвар [72] виділяє три групи підходів до вивчення письменницького ідіостилу:

- група підходів, орієнтованих на певні елементи індивідуальної художньої системи автора (образна трансформація слів, естетична модифікація засобів виразності, динаміка мовних форм, композиційна структура, способи реалізації універсального змісту, слововживання, словотвір, індивідуальна система словесних виражальних засобів, зумовлена внутрішніми чинниками);

- група підходів, орієнтованих на аналіз змістових та структурних форм тексту (лексикоцентризм, дослідження загальних закономірностей слововживання, стилістичний узус тощо);

- група інших підходів, що фокусуються на дослідженні мовно-виражальних засобів, які виконують естетичну функцію та слугують

вирізняльною ознакою мовлення окремого автора, створюючи індивідуальний спосіб мовної реалізації автора.

Чотири підходи до вивчення ідіостилю художнього тексту пропонує Н. Фатєєва [133]:

- лінгвістичний (у фокусі уваги – вивчення мовних одиниць і конструкцій, характерних для письменника, які відображають художню організацію його текстів);

- лексикографічний (укладання словників, ідіоглосаріїв тощо);

- когнітивний (визначає основні концепти ідіостилю автора, виділяє особливості його мовної картини світу);

- художньо-зображувальний (у фокусі уваги – реалії та деталі зовнішнього світу – костюму, портрету тощо) [133, с. 2-3].

Є. Старкова [122] виділяє п'ять підходів до дослідження ідіостилю письменника:

- семантико-стилістичний (ідіостиль – сукупність індивідуально-естетичних елементів, притаманних певному періоду у художній літературі);

- лінгвопоетичний (ідіостиль – це система мовних засобів, які використовуються автором для відображення своєї картини світу);

- системно-структурний (ідіостиль – індивідуальний код, який залежить від способу мислення творчої особистості);

- комунікативно-діяльнісний (ідіостиль – поняття тотожне до творчої індивідуальності автора, в основі якого лежить концепція мовної особистості);

- когнітивний підхід (ідіостиль – система засобів, вивчення якої ґрунтується на концепції комунікативної діяльності автора, за допомогою якої автор виражає свій внутрішній світ).

Одним із найбільш комплексних вважаємо погляд І. Сидоренко [115], яка виокремлює **шість підходів** до вивчення індивідуального стилю автора:

- *системно-структурний* підхід, де чільне місце належить образу автора;

- *естетично-маркований* підхід, за яким індивідуальний авторський стиль письменника ґрунтується на естетичних модифікаціях мовно-виражальних засобів певної мови;

- *образно-композиційний* підхід, в основу якого покладено неповторну індивідуальну динаміку мовленнєвих форм, образну трансформацію текстотворення та композиційні прийоми побудови тексту;

- *комунікативно-когнітивний* підхід фокусується на процесі спілкування через текст, мовній культурі, типі мислення, специфіці тезаурусу та пізнавальному відношенні до подій у тексті;

- *адресно-діяльнісний* підхід, ключовим елементом якого є дослідження ефективності мовленнєвої діяльності автора стосовно реципієнта в розрізі їхніх мовних особистостей;

- *функціонально-домінантний* підхід передбачає наявність двох взаємопов'язаних стилів – загально-мистецького та індивідуального. При цьому останній характеризується стильовими константами та стильовими концептами-домінантами.

Розглянемо, які визначення поняття ідіостилю було запропоновано прибічниками кожного із вищезазначених підходів за класифікацією І. Сидоренко [115].

Системно-структурний підхід. Ідея системно-структурного підходу до визначення письменницького ідіостилю знаходить своє відображення у поглядах М. Брандес [15], В. Виноградова [18], В. Кухаренко [66], Л. Новікова [87] та інших науковців.

М. Брандес [15], як представниця системно-структурного підходу, визначає ідіостиль як спосіб використання мови автором у різноманітних соціально диференційованих комунікативних ситуаціях і, як результат, – досягнення аксіологічного (суб'єктивно-оціночного) впливу. Природа стилю – духовно-практична діяльність та спілкування людини, причому діяльність творча, яка здійснюється за законами краси, гармонії доцільності та

відповідності. Людина в цьому випадку і є тією силою, яка формує стиль. [15, с. 62]. Індивідуальний стиль значною мірою визначається формами втілення «образу автора» у творах певного письменника [15, с. 82].

Ще одним представником зазначеного підходу є В. Виноградов [18], який пропонує розглядати ідіостиль у розрізі мовної структури образу письменника. За В. Виноградовим, сукупність елементів індивідуального стилю автора утворюють певну художню єдність, на формування якої також вплинули тенденції розвитку художньої літератури, зокрема, жанрові. Так, літературно-художні жанри передбачають наявність різноманітних мовленнєвих засобів, які є різноманітними за своїми стилістичними характеристиками. Концентрація таких мовленнєвих засобів формує як структуру мовлення автора, так і систему мовлення персонажів окремого художнього твору.

В. Кухаренко [66] пропонує розглядати стилістику художнього тексту у розрізі трьох парадигм – жанрової, індивідуально-авторської та функціонально-стильової. Жанрова передбачає наявність текстових маркерів, індивідуально-авторська – образ самого автора, який формує концепт твору, а функціонально-стильова передбачає використання певного набору мовних засобів, які зумовлюють комунікативно-стильовий характер твору.

При цьому детермінантною основою твору є образ автора, який виражає сутність художнього тексту. Образ автора – основна категорія, яка дозволяє проаналізувати мову художнього тексту та являє собою композиційно-структурну, стильову та ідейну єдність [87].

Естетично-маркований підхід. Ідея естетично-маркованого підходу до визначення поняття ідіостилу автора художнього тексту підтримується у працях М. Бахтіна [7], Б. Ларіна [68], В. Леденьової [71], Е. Мінцих та С. Ладовської [80], І. Семенюк [114], Л. Ставицької [120].

М. Бахтін [7], як прибічник естетично-маркованого підходу, послуговується таким поняттям, як індивідуально-творча свідомість, яка

виходить за межі лінгвістичних засобів та охоплює естетичне сприйняття світу автором, за допомогою якого він створює нову художню реальність.

Б. Ларін [68] вважає естетику мови основою для визначення авторського індивідуального стилю, а В. Леденцова [71] зауважує, що індивідуально-авторський метод базується саме на естетичній діяльності мовної особистості. Саме тому під час дослідження письменницького індивідуального стилю у фокусі уваги постають перш за все мовно-виражальні засоби (зображально-виражальні засоби мови, оригінальні композиційні рішення, тропи, форми вислову тощо), які вирізняють автора з-поміж інших письменників [80].

Л. Ставицька [120] у розрізі естетично-маркованого підходу розглядає ідіостиль, як індивідуальний стиль, сукупність основних стильових особливостей, які характеризують твори того чи того автора у певний період або всю його творчість [120, с. 11]. Ідіостиль автора художнього тексту виявляється в усвідомленому виборі засобів спілкуванні, мовному чутті і смаку.

Поряд із розповсюдженою ідеєю ототожнення понять «*ідіостиль*» та «*ідіолект*» має місце і думка про те, що ці поняття є не тотожними, а взаємно переплетеними, адже ідіолект визначається як специфічні мовленнєві особливості певного носія мови та є складовою авторського ідіостилю [120, с. 3].

О. Семенюк [114] вважає *ідіостиль* перш за все відображенням картини світу автора. Тобто, за допомогою ідіостилю автор висловлює своє розуміння актуальних питань та проблем. Для вираження свого розуміння картини світу автор ставить перед собою певну комунікативну мету, якої досягає за допомогою використання певних стилістичних прийомів (стилістично маркована лексика, нові концепти, смислове наповнення тексту, емоційне наповнення тексту тощо). Ідіостиль письменника формується під впливом соціально-історичних умов, передбачає співвідношення традицій та новаторства у творчому доробку, характеризується певними жанровими

ознаками, залежить від психологічної та психічної особистості автора (уяви, настрою, емоцій та інших), а також від його світогляду та життєвого досвіду [114].

Таким чином, ідіостиль трактується як індивідуальна манера написання, яка реалізується через систему мовно-виражальних засобів, які разом із мовною особистістю письменника формують його авторську картину світу [43].

Образно-композиційний підхід. Г. Солганік [119], як прибічник образно-композиційного підходу, виділяє стильову особливість художнього тексту, яка полягає у двоїстій природі слова, яке у художньому тексті має таке саме значення, що й у звичайній мові, а також набуває додаткового значення, яке виникає із художнього світу та змісту самого твору [119, с. 196]. Стильові засоби проходять естетичну трансформацію, виконують певні художні задачі, і використовуються у своєрідних комбінаціях, а визначити особливості індивідуального стилю означає виділити, описати їх на фоні загальноприйнятого, поширеного стилю. Своєрідність індивідуального стилю проявляється не стільки у побудові речення, скільки у побудові прозової строфи, яку можна вважати найменшою цілою художньою одиницею [119, с. 197-213].

М. Кожина [123] розглядає ідіостиль як сукупність мовних та стилістико-текстових особливостей, притаманних мовленню окремого письменника, або ж окремим носіям мови.

Комунікативно-когнітивний підхід. Застосування комунікативно-когнітивного підходу до визначення поняття письменницького ідіостилу прослідковується у працях Н. Болотнової [13], А. Бондаренко [14], О. Селіванової [109], та інших.

За Н. Болотновою [13], з точки зору особистості автора, текст – це продукт когнітивної діяльності автора, спрямованої на реалізацію певного комунікативного наміру, який концептуально відображає один із фрагментів

його мовної картини світу. З точки зору читача, текст є об'єктом пізнавальної діяльності, який несе комунікативно та концептуально значущу інформацію, репрезентовану у лінгвістичний та екстралінгвістичний спосіб [13, с. 165].

О. Селіванова [109] у розрізі комунікативно-когнітивного підходу для аналізу індивідуального письменницького стилю послуговується трьома категоріями, від яких залежить унікальність тексту, а саме: системність, інформативність та індивідуальність. Жанр, стиль та метод – основні елементи, які розглядаються у категорії системності. Категорія інформативності передбачає багатоканальність повідомлення та спрямована на те, щоб розкрити сутність концепту твору. Тоді як індивідуальність передбачає розкриття письменницької особистості автора та неповторних елементів його ідіостилу.

А. Бондаренко [14] розглядає письменницький ідіостиль через призму художньо-текстової комунікації, тобто діалогу між автором та адресатом. При цьому текст з точки зору автора є незавершеним, адже він залишається відкритим для інтерпретації реципієнтом.

Адресно-діяльнісний підхід. В основі адресно-діялісного підходу лежить поняття творчої індивідуальності автора, реалізацію якого знаходимо у наукових доробках І. Арнольд [2], Ю. Караулова [50], В. Красних [64], В. Кухаренко [66], О. Линтвар [72].

Ю. Карауловим [50] було запропоновано концепцію мовної особистості, за якою для створення або сприйняття текстів людина повинна володіти певною сукупністю здібностей та характеристик, які обумовлюють зазначену діяльність. Науковець розглядав мовну особистість невідривно від її соціокультурного середовища, національно-мовного оточення. Національний фактор впливає на формування наступних рівнів мовної особистості: вербально-семантичний (лексикон), когнітивний (тезаурус) та прагматичний (прагматикон).

Подальшого розвитку концепція мовної особистості набула у працях В. Красних [64], за яким індивідуальний стиль висловлювання формується на основі поєднання таких видів авторської особистості: людина як суб'єкт породження та сприйняття мовленнєвих творів; мовна особистість (здійснює мовленнєву діяльність завдяки наявності певних знань та уявлень); мовленнєва особистість (здійснює акт комунікації, застосовуючи індивідуальну техніку спілкування); комунікативна особистість (реалізується у конкретній комунікативній ситуації).

О. Линтвар [72] визначає ідіостиль як спосіб відображення реальності у баченні автора, якому притаманне використання багатогранної системи різнорівневих засобів, якими послуговується автор для висловлення своїх ідей.

При цьому, йдеться не лише про мовну особистість самого автора, а й мовну особистість адресата та особливостей інтерпретації останнім результатів діяльності автора. Узагальнення гіпотетичного образу адресата дозволяє авторові формувати повідомлення, направлене певній аудиторії читачів [23].

Як представниця адресно-діяльнісного підходу І. Арнольд [2] вважала, що важливо розглядати текст з перспективи закладеного в нього повідомлення. В цьому випадку особливості стилю розглядаються або з фокусом на рушійні сили творчого процесу автора (генетичний підхід), або на сприйнятті тексту читачем (декодування). Генетичний підхід передбачає більший інтерес до особи автора, ніж до самого твору, розглядаючи твір уже як наслідок творчого процесу, причини якого і слід з'ясовувати. У стилістиці сприйняття, а отже і стилістиці декодування літературний твір розглядають як джерело вражень для читача [2, с. 13-14].

В. Кухаренко [66] визначає індивідуальний авторський стиль як співвідношення між творчими концептами автора та мовою його творів, а мова автора розглядається як засіб втілення інформації у формі певного

повідомлення. При цьому, реципієнт такого повідомлення декодує інформаційне повідомлення у ньому [66, с. 9-10].

Таке декодування означає не лише розуміння наявного тексту реципієнтом, а вміння розпізнавати підтекст та приховане повідомлення через систему сигналів, наприклад, емоційних подразників, що дозволяє адресату відкривати метатекст та інтерпретувати мовний код автора [27].

Функціонально-домінантний підхід. У розрізі функціонально-домінантного підходу Д. Крістал та Д. Дейві [144] вважають, що під час вивчення письменницького ідіостилю, варто звертатися не лише до напрацювань певного автора, а й до мовних варіантів окремого мовного колективу, адже авторське мовлення не є ізольованим від зовнішнього світу, а є безпосередньо дотичним до мови епохи, тобто до ряду культурних, соціальних та психологічних факторів, а також історичних подій. Колективний стиль епохи – це і є загально-мистецький елемент.

За О. Фоменко [134], з точки зору функціонально-домінантного підходу, на противагу загально-мистецьким домінантам виступає поняття ядерного ідіостилю автора. Ядерний ідіостиль контрастує із мовними, мовленнєвими, текстовими та літературно-художніми стандартами, утворюючи лінгвотипологічний варіант авторського мовлення. Письменники, які належать до одного й того ж напрямку чи течії, та творчість яких має певні спільні риси, є однохронними письменниками, проте кожен із них послуговується різною моделлю висловлювання, яка традиційно еволюціонує зі зміною зовнішнього середовища та особистістю самого автора.

О. Костецька [61] послуговується терміном індивідуальне мовлення автора та ототожнює його з поняттям ідіолекту, який передбачає систему мовних засобів окремого індивідуума, основою для формування якої є засвоєння ним певної мови. Така система нерозривно пов'язана з екстралінгвальними факторами та еволюціонує в процесі життєдіяльності автора.

В. Поворознюк [96] вважає, що письменницький індивідуальний стиль – це реалізація авторської моделі світу за допомогою мовних знаків, притаманних національній культурі, оскільки під час мовотворчої діяльності автор надає словесним елементам загальноживаної мови вторинного кодового значення. Вторинний зміст слова у мові художнього тексту розкривається через його образно-чуттєвий вплив на читача.

Традиційно для аналізу індивідуального стилю автора звертаються до понять стилістичного прийому та виражального (стилістичного) засобу.

Стилістичний прийом – це спосіб створення стилістичного значення або його відтінку за допомогою стилістичних засобів [54, с. 159].

Виражальні (стилістичні) засоби мови – це елементи, здатні виражати стилістичну інформацію: експресивно-оцінну, експресивно-емоційну та функціонально-стильову [54, с. 161].

Стилістичні прийоми та засоби функціонують на різних рівнях. О. Переломова [94] пропонує проводити лінгво-стилістичний аналіз індивідуального стилю художнього тексту в розрізі наступних елементів:

- фразеологічних архаїзмів та історизмів;
- поетичної символіки;
- okazіональних перифраз;
- арготизмів, діалектизмів, професіоналізмів, термінів;
- індивідуально-авторських новотворів;
- ключових слів тексту;
- ненормативних факторів синтаксису, морфології та фонетики.

У такому підході прослідковується акцент на лексико-семантичному рівні маркерів письменницького ідіостилу. Існують й інші підходи до класифікації рівнів маркерів індивідуального стилю письменника (див. табл. 1.1.1). Зокрема, О. Мороховський, О. Воробйова та ін. [81] вирізняють наступні рівні: графіко-фонетичний, морфологічний, лексичний, синтаксичний, семасіологічний, текстуальний. П. Дудик [34] виділяє стилістичні маркери на

таких рівнях: фонетичний, лексичний, фразеологічний, граматичний. В. Кухаренко [66] пропонує розглядати письменницький ідіостиль за такими групами маркерів: лексичні, синтаксичні, лексико-синтаксичні та графічні і фонетичні. Д. Брандейдж [140] виділяє наступні рівні маркерів: лексичний, синтаксичний, рівень образної мови (зображально-виражальних засобів), фонетичний (ритміко-композиційні особливості), рівень тексту (спосіб організації наративу, застосування контрасту, тощо).

Таблиця 1.1.1 – Підходи до класифікації рівнів маркерів індивідуального стилю письменника

Рівень маркерів/ автор(и) підходу	О. Переломова	О. Мороховський, О. Воробйова та ін.	П. Дудик	В. Кухаренко	Д. Брандейдж
лексичний		+	+	+	+
лексико-семантичний	+				
лексико-синтаксичний				+	
синтаксичний	+	+		+	+
морфологічний	+	+			
фонетичний	+		+	+	+
графіко-фонетичний		+			
графічний				+	
семасіологічний		+			

граматичний			+		
фразеологічний			+		
текстуальний		+			+
рівень художньо-зображувальних засобів					+

За результатами розгляду зазначених підходів у нашій роботі для дослідження ідіостилів письменника Джозефа Конрада та перекладачки Олени О'Лір за основу візьмемо класифікацію, запропоновану О. Мороховським, О. Воробйовою та ін. [81], як найбільш комплексну та всеохоплюючу, яка дозволить проаналізувати реалізацію цього явища як на лексико-стилістичному та граматико-синтаксичному рівнях, так і на рівні тексту з точки зору його сюжетно-жанрових та композиційних особливостей.

1.2 Лексико-стилістичні маркери вираження ідіостилу автора художнього тексту

Під час аналізу художнього тексту рекомендується звернути особливу увагу на такий елемент авторського ідіостилу як стилістично забарвлені групи слів, серед яких архаїзми, вульгаризми, діалектні й запозичені слова, елементи книжкової мови, запозичені слова, неологізми, просторіччя, професіоналізми, а також на народні прислів'я та приказки, фразеологізми та цитати з інших творів, адже всі вони становлять систему лексико-стилістичних маркерів мовлення певного автора [58].

В основі лексико-стилістичного маркування мовлення лежить здатність лексичних одиниць набувати різних відтінків значень. Традиційно виділяють пряме (словникове) та непряме значення слова. З точки зору непрямого значення слова розглядають за такими основними типами:

- дискурсійний (загальне, діалектне та жаргонне значення);

- епідигматичний (метонімічне та метафоричне значення слова);
- історичний (активні чи застарілі слова);
- когнітивний (загальне та термінологічне значення слова);
- парадигматичний (антонімічне, омонімічне, синонімічне та паронімічне значення слова).

На лексичному рівні В. Кухаренко [66] виділяє наступні групи стилістичних засобів:

- стилістичні засоби, в основі яких лежить взаємодія номінального та лексичного значень слова (антономазія);
- стилістичні засоби, в основі яких лежить взаємодія лексичних значень слова (іронія, персоніфікація, метафора, метонімія);
- стилістичні засоби, в основі яких лежить взаємодія емоційного та логічного значень слова (епітет, гіпербола, оксиморон);
- стилістичні засоби, в основі яких лежить взаємодія фразеологічного та незалежного значень слова (каламбур, зевгма).

За О. Мороховським, О. Воробйовою та ін. [81], на лексичному рівні риси ідіостилію автора проявляються у використанні слів високого стилістичного тону, слів низького стилістичного тону, слів, які не мають лексико-стилістичної парадигми, а також фразеологізмів.

П. Дудик [34] розділяє лексичні стилістичні елементи на дві основні групи – загальноживана лексика (здебільшого стилістично й емоційно нейтральна, проте стилістичні можливості такої лексики можуть реалізовуватись через набуття нею емоційності) та стилістично обмежена лексика (іншомовна лексика, архаїзми, діалектизми, історизми, неологізми тощо). Проте на відміну від попередніх авторів відносить фразеологізми до окремого рівня, який представлений такими елементами як ідіоми, прислів'я і приказки, фразеологізовані одиниці (синтаксично неподільні елементи).

I. Гальперін [25] виділяє три групи лексичних стилістичних засобів:

- група лексичних засобів, які класифікуються за принципом взаємодії їхніх значень (номінального, емоційного, словникового, контекстуального):

- засоби, в основі яких лежить взаємодія первинного (словникового) та вторинного (контекстуального) значення слова (іронія, метонімія, метафора);

- засоби, в основі яких лежить взаємодія первісного і похідного значень (каламбур, зевгма, полісемія);

- засоби, в основі яких лежить протиставлення емоційного та логічного значення (епітети, оксиморон, окличні слова, вигуки);

- засоби, в основі яких лежить взаємодія номінального та логічного значення (антономазія);

- група лексичних засобів, які класифікуються за принципом взаємодії двох лексичних значень, які реалізуються в контексті одночасно (гіпербола, евфемізм, перифраз, порівняння);

- група лексичних засобів, які класифікуються за принципом взаємодії сталих словосполучень із контекстом (алюзії, прислів'я, приказки, цитати, кліше, епіграми).

Одним із лексичних маркерів ідіостилю письменника є іншомовні лексичні компоненти, адже більшість запозичень мають стилістичну маркованість, тобто використовуються з метою передання певної стилістичної інформації. Таким чином, іншомовні лексичні компоненти виконують дві основні стилістичні функції – текстотвірну та стилетвірну. Остання ж може виражатися у одній із наступних підфункцій: номінативна функція, функція мовної гри, функція мовної характеристики, соціально-стилістична функція, функція авторського самовираження, експресивно-оцінна функція [124].

У розрізі дослідження ідіостилю автора художнього тексту на окрему увагу заслуговують лексичні експресиви як стилетвірний компонент, художня функція яких реалізується у таких площинах, як семантична, прагматична, образотвірна та текстотвірна. Висока експресивна лексика у художньому тексті традиційно представлена поетичними, сакральними,

безеквівалентними, фоновими, культурологічними елементами, фольклоризмами тощо, а низька – іронічними, жартівливими, фамільярними, лайливими, просторічними, жаргонними словами.

У художніх текстах експресиви формують систему стилетвірних засобів, яка включає паронимастичні сполуки, ампліфікацію, навмисну тавтологію, градацію та інші [11].

За Н. Бойко [11], до лексичних маркерів у формі експресивів належать:

- лексика, що забезпечує емоційне оцінювання (впливають із традиції мови та національного контексту);

- використання вигуків;

- лексичні повтори;

- експресиви у складі синонімічних рядів, антонімічних пар, індивідуально-авторських метафор, порівняльних зворотів тощо;

- семантичне та стилістичне контрастування у межах одного висловлювання;

- застосування паралінгвістичних інструментів з метою інтонаційного оформлення.

О. Мороховський, О. Воробйова та ін. [81] на морфологічному рівні виділяють такі стилістичні прийоми:

- порушення звичної сполучуваності морфем;

- порушення контекстуальної дистрибуції (на рівні іменників: використання інваріантного значення предметності, використання значень категорії числа, категорії відмінку, категорії визначеності/невизначеності; на рівні прикметників: особливості використання інваріантного значення якості, ступенів порівняння, а також прийоми посилення значення якості; на рівні займенників: використання архаїчних та розмовних форм, повторень, «ліричного я», застосування транспозиційних прийомів; на рівні прислівників: маніпулювання суфіксальними та безсуфіксальними формами в залежності від ритміко-композиційних особливостей тексту, а також ефектом підсилення та

послаблення якості із прикметниками у препозиції та інтенсивності у поєднанні із дієсловами у препозиції та постпозиції; на рівні дієслів: прийоми використання категорії часу, стану та способу).

За О. Переломовою [94], стилістичні маркери на морфологічному рівні проявляються через збагачення словника художнього тексту шляхом утворення нових слів із вже існуючих морфем (індивідуальні неологізми, авторські оказіоналізми), а також ритмізацію висловлювання через повторення морфеми.

М. Романюха [107] серед стилістичних засобів семасіології виділяє наступні елементи, які у повсякденному мовленні набули статусу мовних одиниць:

- порівняння (логічні та образні);
- епітети
  - за походженням: оригінальні або авторські, постійні або літературного походження, фольклорного походження;
  - за структурою: інвертовані або зміщені, голофразиси або фразові епітети;
- метафори:
  - за принципом фіксації переносного значення у словнику: узуальні, оказіональні;
  - за характером явищ, які описуються: зоонімічні, архітектурні, економічні, літературні тощо;
  - за співвідношенням живої та неживої сутності: персоніфікація, уособлення;
  - за кількістю елементів, які входять до складу метафори: прості, розгорнуті;
  - синестезія;
- гіпербола та літота;
- метонімія (в т.ч. синекдоха).

За О. Мороховським, О. Воробйовою та ін. [81] стилістичні маркери на семасіологічному рівні функціонують у наступних формах:

- фігури заміщення (кількості: гіпербола, мейозис, літота; якості: метонімія (синекдоха, перифраз, евфемізм), метафора (антономазія, персоніфікація, алегорія), іронія);

- фігури суміжності (ототожнення: порівняння, синоніми-замінники, синоніми-уточнення; протиставлення: антитеза, оксиморон; фігури нерівності: наростання, розрядка, зевгма).

Художній дискурс реалізується у межах відносин «письменник-твір-реципієнт», тому емоційний та естетичний вплив на читача, аналіз процесу сприйняття тексту, розуміння авторського повідомлення є важливим фактором у виборі стилістичних інструментів *на текстуальному рівні* [97].

Стилістичні прийоми на рівні тексту визначаються, зокрема, і рівнями закладеної у нього комунікації: горизонтальної або внутрішньої (між героями самого твору) та вертикальної або зовнішньої (між автором та читачем).

Важливим елементом у розрізі такої комунікації є *гендерна маркованість* стилістичних засобів, використовуваних автором. Х. Пірська [95] відзначає такі відмінності між жіночим та чоловічим письменницьким індивідуальним стилем на лексичному рівні:

- словниковий запас жінок-авторів є різноманітнішим та більшим, ніж авторів-чоловіків завдяки використанню морфологічних стилістичних засобів, зокрема, створення унікальних словоформ;

- жінки частіше вживають іменники, а чоловіки – дієслова;

- чоловіки значно частіше використовують займенник «я», ніж жінки;

- жінки частіше вживають заперечення.

Я. Нера [84] на лексичному рівні виділяє такі гендерні ознаки письменницького індивідуального стилю, як вживання емоційно-маркованої лексики (для жінок є більш притаманне використання емоційно-збарвлених

прикметників з позитивним значенням, вигуків та прислівників на позначення позитивної оцінки).

Враховуючи різноплановість і багатогранність кожного з підходів нашому дослідженні ми зосередимо увагу на засобах, в основі яких лежить протиставлення емоційного та логічного значення (епітети, окличні слова, вигуки, елементи у зменшувальній та згрубілій формі), та засобах, в основі яких лежить взаємодія первинного та вторинного значення слова (метонімія, метафора) за класифікацією І. Гальперіна, а також на стилістично маркованій лексиці (іншомовна лексика, архаїзми, діалектизми, історизми, okazіоналізми) за класифікацією П. Дудик.

1.3 Граматико-синтаксичні маркери вираження ідіостилю автора художнього тексту

Під час дослідження письменницького ідіостилю важливе місце поряд із лексико-стилістичними маркерами займають маркери на граматико-синтаксичному рівні. Існують різні підходи до класифікації граматико-синтаксичних маркерів вираження письменницького ідіостилю у художньому тексті. До кола дослідників, які порушували це питання у своїх працях належать А. Вовк [19], П. Дудик [34], І. Гринишина та Т. Марченко [31], О. Мороховський, О. Воробйова та ін. [81], О. Переломова [94], О. Селіванова [109], О. Станіслав [121], І. Терсіна [127], О. Торосян [131] та інші.

П. Дудик [34] в межах граматичної стилістики виділяє наступні рівні прийомів:

- морфемно-словотвірний (використання афіксів, основоскладання);
- морфологічний (частотність використання слів різних частин мови; на рівні іменників: маніпулювання категорією роду, числа, відмінковими формами, використання власних та загальних назв, стилістичні особливості використання конкретних, абстрактних і матеріально речових іменників; на рівні прикметників: створення груп однорідних членів, метафорична

тропізація, термінологізація якісних прикметників, вживання складних прикметників та прикметників у різних ступенях порівняння, використання прикметників у повній, стягненій і нестягненій формі, а також у різних синтаксичних функціях; дієслово: стилістичні заміни у системі станових, часових, числових та способових форм; числівники: самотійне, суто кількісне, та несамотійне стилістичне використання числівників; займенник: стилістично виразним є вживання множинних форм займенників на позначення однини, використання займенника «воно», коли не йдеться про об'єкт середнього роду, використання займенника в ролі підсилювальної частки; прислівники за своєю стилістичною функцією покликані доповнювати або розгортати семантичне значення головно члена речення; службові слова: надають стилістичної забарвленості в залежності від контекстових, жанрових та функціональних особливостей);

- синтаксичний (використання різноманітних типів речень зі стилістичною метою, серед яких означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні, номінативні, речення з однорідними членами, речення з відокремленими членами, власне неповні речення, еліптичні і приєднувальні неповні речення, речення зі вставними і вставленими одиницями, речення-звертання та речення зі звертаннями, складні речення).

На синтаксичному рівні О. Мороховський, О. Воробйова та ін. [81] вирізняють наступні підрівні стилістичних елементів:

- виражальні засоби (виражальні засоби, що базуються на редукції початкової моделі: асиндетон, еліпс, називне речення, замовчування; виражальні засоби, що базуються на експансії початкової моделі: повтор, перелічення, емпатичні конструкції, вставні речення; виражальні засоби, що базуються на зміні порядку компонентів початкової моделі: інверсія, виділення, винесення);

- стилістичні прийоми (стилістичні прийоми, що базуються на формальній та смисловій взаємодії декількох синтаксичних конструкцій або речень в певному контексті; стилістичні прийоми, що базуються на транспозиції значення синтаксичної структури чи моделі речення в певному контексті; стилістичні прийоми, що базуються на транспозиції значення способу граматичного зв'язку між компонентами речень чи самими реченнями).

У контексті вивчення письменницького ідіостилю особливий інтерес становить словотвір. До основних видів словотвору відносять:

- деривацію або морфологічний (творення слів відбувається за допомогою афіксів);

- синтаксичний словотвір (творення складних слів відбувається такими способами як просте додавання коренів, складення коренів чи основ за допомогу з'єднувального голосного, написання через дефіс словосполучень і речень у препозиції до іменника (творення компресивів);

- компонування за певними моделями;

- семантичний (вживання у новому значенні слів, які вже існують у мові)

[16, с. 35-88].

Класичним підходом до класифікації маркерів індивідуального стилю автора на синтаксичному рівні є їх поділ на редукцію, експансію, конверсію та порушення форми речення (традиційного порядку слів).

О. Торосян [131], А. Вовк [19] підтримують та деталізують зазначену ідею про класифікацію стилістичних фігур на синтаксичному рівні:

- заміна компонентів – транспозиція значення моделі речення (звернення до читача, риторичні питання);

- додавання мовного елемента – розширення вихідної моделі речення (повтор, полісиндетон, паралельні конструкції);

- упущення синтаксичного складника – скорочення вихідної моделі речення (еліптичні речення, замовчування, номінативні речення,

безсполучникові конструкції, мовна парцеляція, вживання непоширених речень);

- заміна порядку синтаксичних одиниць – зміна порядку слів (стилістична інверсія, відокремлені члени речення).

За А. Вовк [19], зміни будови речення покликані не лише підвищувати виразність застосованих граматичних структур, але і виступати прийомами стилістичного синтаксису. Зокрема, редукція синтаксичної структури досягається через асиндетон, замовчування (або обірвані речення різноманітної мотивації), еліпсис), а експансія синтаксичної структури – через приєднання членів речення, конструкцій у вигляді тропів, однорідних членів речення, вставних слів, використання полікомпонентних конструкцій з метою надання додаткової інформації).

До специфічних синтаксичних образних засобів, як визначальних маркерів письменницького індивідуального стилю І. Терсіна [127] відносить:

- повтор (який на синтаксичному рівні у художньому мовленні виконує функції емоційного підсилення, фокусування уваги, зв'язності дискурсу):

- простий повтор (ідентичний повтор);

- повтор з підсиленням (інтенсифікація значення через розширення повторюваного елемента);

- повтор із наростанням (синонімічний повтор);

- засоби динамізації та ритмізації (окличні речення, паралельні синонімічні та антонімічні конструкції);

- засоби синтаксичної ідіоматики (вираження інтенсивності, емоційного підсилення, уособлення);

- ініціальне та кінцеве позиціонування як засоби інтонаційного вираження (комунікативне підсилення, виділення емоційно домінуючого елемента, визначення прагматичного піку).

Ритмізація речень як прозового, так і поетичного твору досягається, зокрема, через стилістичні прийоми та засоби на графіко-фонетичному рівні.

За О. Мороховським, О. Воробйовою та ін. [81] графіко-фонетичний рівень складається із трьох груп засобів:

- суто фонетичні засоби (алітерація, асонанс, звуконаслідування, евфонія);
- графіко-фонетичні засоби (використання капіталізації, різних шрифтів, три крапки, зміна орфографії окремих слів тощо);
- суто графічні засоби як сукупність способів зовнішньої організації тексту (відсутність сегментації тексту, макросегментація, мікросегментація, специфічна форма організації тексту).

П. Дудик [34] виділяє чотири групи явищ фонетичної стилістики художнього тексту:

- частотне вживання фонем у текстах;
- звукові повтори (рефрен, анафор, алітерація, асонанс);
- рима (повна, часткова);
- звуковідтворення та звуконаслідування.

О. Переломова [94] виділяє наступні стилістичні елементи на фонографічному рівні:

- фонетичні повтори (анафора, епіфора, алітерація, асонанс);
- звукові повтори на межі фонетичного та морфологічного рівнів;
- актуалізація словесного наголосу;
- ритм;
- вживання графона, інших засобів візуалізації.

На **рівні тексту** виділяють наступні стилістичні особливості:

- інтегративність тексту (цілісність тексту, якої досягають через взаємодію таких факторів, як наявність комунікативної інтенції автора, тематична єдність тексту, об'єднуюча функція «образу автора» тощо);
- дискретність тексту (подільність тексту та можливих способів його поділу);
- персональність/імперсональність тексту (наявність або відсутність образу автора у тексті);

- установка на читача («фактор адресата», тобто особливості процесу сприйняття, осмислення, а також конкретні умови спілкування, яке виникає під час взаємодії реципієнта з текстом) [81, с. 185-216].

Інтерактивність тексту нероздільно пов'язана із його зв'язністю. Традиційно категорія зв'язності тексту трактується за допомогою трьох концептуальних тлумачень:

- 1) семантична близькість складових тексту;
- 2) зв'язність тексту, яка забезпечується фразовими валентностями;
- 3) зв'язність тексту, що досягається завдяки логічним зв'язкам між подіями у тексті.

При цьому, О. Станіслав [121] виділяє наступні типи зв'язності у тексті:

- граматична (виражаються за допомогою займенників, прислівників тощо, які є вказівкою на об'єкти у попередніх реченнях, а також за допомогою лексичних повторів, синонімічних висловів, різноманітних сполучних засобів, застосування однакових часових та видових форм дієслівних присудків);

- семантична (повторення спільних сем);
- ономасіологічна (повторення дериваційних компонентів, коренів, а також механізму утворення мовних одиниць);
- смислова (логічні зв'язки, асоціативно-метафоричні та образні зв'язки);
- структурно-композиційна (наслідування стильових та жанрових канонів, які реалізуються у способі побудови тексту, логічності його композиційних компонентів);

- референційна (зв'язок інформації, поданої у тексті, з фактами та ситуаціями реального світу);

- прагматична (співвіднесеність між мотивами, метою та умовам тексту).

Вищезазначені зв'язності реалізуються засобами *когезії* (граматичні, лексичні, синтаксичні зв'язки) та *когерентності* (семантичні зв'язки), за допомогою яких досягається цілісність тексту. При цьому, когерентність є

поняттям ширшим, ніж когезія, адже поряд із формально-граматичними зв'язками вона також охоплює і семантико-прагматичні аспекти.

За І. Гальперінім [25], існують такі форми когезії, як асоціативна, композиційно-структурна, лексична, образна, стилістична, семантична, ритмічна, тоді як О. Селіванова [109] виділяє асоціативну, граматичну, конотативну, прагматичну, семантичну і структурну когезію.

О. Станіслав [121] пропонує виокремити такі види когезії:

- асоціативна (проявляється через суб'єктивно-оцінну модальність, ретроспекцію тощо);
- логічна (перерахування, сполучникові вирази, порядок слів);
- композиційно-структурна (вставки, відступи, часові та просторові описи, які не пов'язані із сюжетом художнього тексту);
- образна (реалізується через розгорнуті метафори);
- ритмоутворююча (темп, паузи, логічні наголоси, зміна мелодики);
- стилістична (повтор стилістичних засобів).

У контексті категорій тексту на особливу увагу заслуговує явище *інтертекстуальності*, яке розглядається як взаємодію дискурсів у межах певного тексту. З точки зору текстологічного аналізу інтертекстуальність – це введення елементів чи посилок одного тексту в інший, яка може реалізовуватися у вигляді цитат, переказів, ілюзій.

І. Гринишина та Т. Марченко [31] для дослідження ідіостилю автора пропонують звертатися до наступних категорій:

- архітекстуальність (зв'язок між текстами на жанровому рівні);
- гіпертекстуальність (осміювання одного тексту іншим, пародіювання);
- інтертекстуальність (алюзія, плагіат, цитата та інші);
- метатекстуальність (коментар, критичне посилення);
- паратекстуальність (відношення тексту до його елементів, зокрема, епіграфа, заголовку, передмови, післямови тощо).

З урахуванням відмінностей між стилістичною маркованістю мовлення чоловіків та жінок як авторів художнього тексту у контексті нашої роботи, зауважимо, що для аналізу гендерного аспекту мовлення автора Джозефа Конрада та перекладачки Олени О'Лір на граматико-синтаксичному рівні, ми приділятимемо увагу наступним маркерам, вказаним Я. Нера [84]:

- на лексико-граматичному рівні – жінки уникають неологізмів;

- на синтаксичному рівні – жінки частіше використовують спрощені конструкції, повтори, питальні конструкції, односкладні номінативні речення, незавершені речення (еліпсис), а також інверсії.

З-поміж граматико-синтаксичних маркерів ідіостилю ми зосередимо увагу на ритміко-інтонаційних особливостях побудови висловлювання за О. Мороховським, О. Воробйовою та ін. [81], а також граматичних елементах за П. Дудик [34], а саме, складних прикметниках.

1.4 Сучасні концепції щодо опису специфіки взаємодії ідіостилів автора та перекладача художнього тексту

У контексті співіснування ідіостилів автора та перекладача М. Брандес [15] вважає, що створення тексту оригіналу – це творчість первинна, а переклад – вторинна [15, с. 37]. Тобто, перекладач здійснює суб'єктивний вплив на результати перекладу, виступаючи не просто ретранслятором тексту оригіналу, а й автором перекладу, виконуючи його через призму жанровості та соціолінгвістичних факторів, а також власного світогляду. Із вищезазначеного можна зробити висновок про існування не лише ідіостилю автора, але й ідіостилю перекладача, який не є і не може бути ідентичним індивідуальному стилю автора оригінального тексту через ряд як екстралінгвальних, так й інтралінгвальних чинників.

Традиційно розрізняють *два класичних підходи до дослідження стилю перекладу художнього тексту – лінгвістичний та соціокультурний*. Лінгвістичний підхід домінував до 1990-х років та передбачав дослідження

перекладу, перш за все, як процесу лінгвістичного, а отже концентрувався на питанні відповідності між двома мовами. Основою такого підходу була кодова модель комунікації, за якою переклад вважався процесом декодування тексту оригіналу та перекодування його на мову перекладу. Недоліком такого підходу є нехтування таким важливим фактором як соціокультурні умови. Основними критеріями успішно виконаного перекладу вважалися еквівалентність, правильність і точність.

Проміжний етап переходу від домінування лінгвістичного підходу до домінування соціокультурного підходу (середина 70-х - початок 80-х років ХХ століття) ознаменувався тяжінням до дескриптивних методів [108], паралельно із якими почали розвиватися аналітичні підходи, в основі яких лежить аналіз перекладацьких стратегій, націлений на виявлення та розуміння причин застосування різних тактик та трансформацій для перекладу одного і того ж явища. Таким чином, просте зіставлення відійшло в минуле як метод недосконалий та вузькоспрямований. Аналізуючи текст перекладу, варто брати до уваги місце цього тексту у низці контекстів, а не лише відношення «текст оригіналу-текст перекладу», тобто потрібно визначити наступні аспекти: місце тексту оригіналу в літературному, лінгвістичному та соціокультурному середовищі; місце тексту перекладу в іншому літературному, лінгвістичному та соціокультурному середовищі; вплив тексту оригіналу на літературу свого часу та сучасну літературу; вплив тексту перекладу на літературу свого часу та сучасну літературу в розрізі його відповідності тексту оригіналу, застосовним перекладацьким нормам, здатності передавати основне повідомлення тощо.

Ернст-Август Гутт на початку 90-х років розробив теорію релевантності, відповідно до якої комунікація, в тому числі в розрізі перекладу, – це не лише кодування, декодування та перекодування інформації, а й уміння читати між рядків та користуватися контекстом, адже одне і те ж висловлювання може набувати різних значень в залежності від обставин. Тобто, із різноманіття

значень, яких може набувати висловлювання, обирається найбільш релевантне. В контексті теорії релевантності переклад виконується таким чином, щоб реципієнт тексту перекладу зміг зробити такі ж самі висновки, як і реципієнт тексту оригіналу. Таким чином, з'являється поняття непрямого перекладу, метою якого є не повна тотожність висловлювань, а інтерпретація висловлювання в залежності від соціокультурного контексту, мети висловлювання та лінгвістичних особливостей мови оригіналу та перекладу.

В основі зазначеної теорії релевантності лежить функціональний підхід до перекладу, який бере свій початок у Німеччині (кінець 70-х років) та фокусується на перекладі, як новому комунікативному акті, що виконує певну функцію відповідно до тих параметрів, які задає комунікативна ситуація. Такий підхід ставить перед аналітиком наступні запитання: хто перекладає? що перекладають? з якою метою здійснюється переклад? для кого цей переклад? як виконується переклад? тощо.

Г. Салдана [148] визначає індивідуальний стиль перекладача як спосіб перекладу, який:

- за рядом ознак дозволяє віднести текст до низки перекладів, виконаних певним перекладачем;
- вирізняє роботу даного перекладача серед робіт інших перекладачів;
- виконаний за моделлю, якій надає перевагу даний перекладач;
- є мотивованим, тобто виконує чітко визначену функцію;
- не є обмеженим лише текстом оригіналу чи особливостями мови оригіналу, а виступає як окремий комунікативний акт у формі інтерпретації з елементами творчості [148, с. 6].

За Н. Лащик та А. Кучерою [70], два основні критерії роботи перекладача – це критерій істинності та критерій щирості. Відповідність обом критеріям дозволяє перекладачеві досягти поставленої комунікативної мети. При виконанні художнього перекладу, перекладач повинен дотримуватися принципів «переклад точний», «порядок вільний», виключаючи можливість дослівного

перекладу та звертаючи особливу увагу на збереження національного колориту мови оригіналу, що досягається завдяки стилістичній відповідності оригіналу.

При цьому розрізняють поняття інтерпретації та перекладу за ціллю та результатом цих актів. Так, інтерпретація покликана розкривати та роз'яснювати смисл, тоді як переклад передбачає подальше продукування інваріативного тексту, який слугуватиме заміником оригіналу в іншому лінгвокультурному середовищі [70, с. 201].

Т. Ніколаєва [85] звертає особливу вагу на творчий елемент у перекладі художнього тексту, який реалізується в тому числі шляхом вдалого добору та влучного застосування мовних засобів [85, с. 121].

На думку Л. Томнюк [130], з точки зору змістової структури індивідуальний стиль перекладача є складнішим, ніж індивідуальний стиль автора, адже передбачає не лише процес написання тексту, а й вирішення ряду перекладацьких проблем через застосування професійних прийомів. Водночас, творчий елемент, який супроводжує процес перекладу художнього тексту, накладає свої особливості на результати перекладу, а саме – наявність індивідуальних рис перекладача у вихідному тексті.

Як відомо, текст оригіналу та текст перекладу не є тотожними, на що впливають як відмінність у фонетичній репрезентації їх різними мовами, так і особливості застосування мовностилістичних засобів та засобів художньої виразності, які можуть значно різнитися у двох мовах.

Так, за Г. Мірамом [78] при перекладі наукової або технічної літератури найважливішим завданням перекладача є якнайточніше передати зміст, тоді як при перекладі художнього тексту потрібно дбати не лише про точність передавання інформації, а й про створення відповідного образу, емоційного та асоціативного наповнення тощо, що в свою чергу відбувається шляхом звернення до різноманітних мовностилістичних засобів.

Дж. Лейвер та А. Мейсон [145] визначають стиль в перекладі (*style in translation*) як імітування перекладачем моделей висловлювання, притаманних

стилю автора тексту оригіналу, або ж використання власних моделей для перекладу такого тексту, які вирізняються певними індивідуальними рисами, не характерними для інших перекладачів [145, с. 127].

Одним із найповніших визначень поняття «індивідуального стилю перекладача» вважаємо визначення Н. Фатєєвої, за яким «ідіостиль перекладача» передбачає наявність певної системи характеристик, властивих текстам перекладів, що виконані однією особою і становлять унікальний спосіб мовного висловлювання перекладача [132].

Оскільки перекладач виступає автором перекладу та має свій письменницький індивідуальний стиль, його можна розглядати крізь призму аналізу притаманних такому ідіостилу стилістичних прийомів та засобів, одні з яких покликані відтворити стилістичні маркери ідіостилу автора тексту оригіналу шляхом застосування відповідних перекладацьких трансформацій, а інші є невіддільною частиною мовної особистості самого перекладача. Водночас композиційні та сюжетно-жанрові особливості тексту оригіналу знаходяться поза межами впливу перекладача, оскільки обираються та визначаються автором. Тому у нашому дослідженні маркерів ідіостилу автора та перекладача художнього тексті ми зосередимо увагу на *мовно-стилістичних, лексичних та граматико-синтаксичних особливостях*. У контексті даної роботи на особливу увагу заслуговує також і гендерна маркованість ідіостилу, що може актуалізуватися у разі, коли автор оригіналу і перекладач є представниками різних статей, і виявлятися на лексичному, лексико-граматичному та синтаксичному рівнях. Саме тому ми враховуватимемо й цей аспект у нашому дослідженні, спрямованому на вивчення індивідуального стилю автора Джозефа Конрада та ідіостилу перекладачки Олени О'Лір.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

1. У сучасному науковому просторі немає єдиного трактування понять «індивідуальний стиль автора» та «індивідуальний стиль перекладача» через їхню багатокomпонентність та багатовимірність, які залежать від застосування різних моделей як для створення, так і для перекладу тексту, жанрових особливостей, відмінностей синтаксису та мовностилістичних засобів текстів оригіналу та перекладу, а також індивідуального «творчого компонента».

2. Основними підходами до визначення індивідуального стилю автора художнього тексту є системно-структурний, естетично-маркований, образно-композиційний, комунікативно-когнітивний, адресно-діяльнісний та функціонально-домінантний.

3. На основі проаналізованих підходів до класифікації рівнів стилістичних прийомів та зображувальних засобів з метою дослідження індивідуального стилю автора виокремимо наступні рівні стилістичних прийомів та засобів:

- композиційний (поділ на розділи та глави, розміри речень в межах абзацу, співвіднесення фабули із композицією твору в цілому та окремими розділами, спосіб розгортання картини, організація наративу, застосування контрасту);

- сюжетно-жанровий (тематика, сюжетна лінія, характеристика і ролі головних героїв, ключових подій та мотивів, які дозволяють віднести твір до певного літературного напрямку, течії, епохи).

- лексико-стилістичний (тропи, ідіолектичні (інтерлінгвальні) елементи, розмовна лексика, стилістично-маркована лексика, фразеологізми тощо);

- граматико-синтаксичний (словотвір, засоби емоційного забарвлення (інверсія, еліпсис), складні та односкладні речення, компоненти ускладнення, ритмізація –логічне та пунктуаційне членування речень).

4. Так само як і автор, перекладач має свій індивідуальний стиль, якому, серед іншого, також притаманний елемент творчості. На формування

індивідуального стилю перекладача впливають об'єктивні (лінгвостилістичні характеристики мови перекладу, культурне середовище, приналежність до певної школи чи течії), так і суб'єктивні фактори (освіта, особистість, обрані стратегії та тактики перекладу, застосування тих чи інших типів перекладацьких трансформацій).

5. Не всі рівні стилістичних прийомів та засобів можуть бути застосовані у контексті аналізу індивідуального авторського стилю перекладача та застосованих перекладацьких трансформацій. Відтак композиційні особливості тексту знаходяться за межами впливу індивідуального стилю перекладача, оскільки такі характеристики, як поділ на розділи, глави, співвіднесення фабули із композицією твору в цілому та за окремими розділами, спосіб розгортання картини, організація наративу не можуть бути змінені перекладачем та потребують абсолютного наслідування. Також частково поза межами впливу індивідуального письменницького стилю перекладача та перекладацьких трансформацій знаходяться сюжетно-жанрові особливості тексту оригіналу (тематика, сюжетна лінія, характеристика і ролі головних героїв, ключових подій та мотивів, які дозволяють віднести твір до певного літературного напрямку, течії, епохи). Проте варто відзначити, що відтворення сюжетно-жанрових особливостей тексту оригіналу потребує застосування відповідного жанрово-стильового узусу, який передбачає таке мовне оформлення перекладу, яке б відповідало жанру та стилю вихідного тексту, тобто вимагає ретельного підбору узусних відповідників.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗОБРАЖАЛЬНО-ВИРАЖАЛЬНИХ ЗАСОБІВ АВТОРА ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ У ПЕРЕКЛАДІ

2.1 Особливості метафори як елементу ідіостилю автора художнього тексту та її відтворення у перекладі

Метафора як художній засіб є одним із найяскравіших стилістичних прийомів, спрямованих на образне представлення навколишньої дійсності, неодноразово потрапляла у фокус уваги науковців. Починаючи від Аристотеля, який у 4 столітті до н.е. у праці «Поетика» визначив метафору як перенесення слова зі зміною значення або з роду на вид, або з виду на рід, або з виду на вид, або за аналогією. Це явище досліджували плеяди науковців, зокрема, В. Коптілов [58], О. Мороховський, О. Воробйова та ін. [81], С. Остапенко [90], Л. Приблуда [99], О. Селіванова [110] та інші.

Наразі метафора вивчається з позицій філософії, психології, лінгвістики та низки інших наук. З огляду на специфіку нашого дослідження, присвяченого вивченню ідіостилю, метафора може розглядатися на стику психології та лінгвістики—як стилістичний прийом, обраний автором для вираження специфіки його власного світобачення, втіленого у твореному ним художньому тексті.

Розглянемо деякі концепції щодо визначення, класифікації та перекладу метафор.

С. Остапенко визначає метафору як «синтез, що базується на подібності двох або більше об'єктів спостереження в єдиний домінуючий образ, який виражений у мові самотійною, внутрішньо врівноваженою структурною єдністю» [90, с. 259].

І. Коломієць пропонує визначати метафору як художній засіб, який полягає в переносному вживанні слів за образною схожістю чи контрастністю

[54 с. 78]. Основу такої контрастності можуть становити колір, форма, спосіб дії, призначення тощо.

За О. Ахмановою метафора – це троп, який реалізується у використанні слів і виразів у переносному значенні на основі подібності, аналогії, перебільшення тощо [4, с. 224].

З огляду на багатогранність явища метафори існує велике різноманіття її класифікації. Розглянемо основні види метафор в залежності від ознаки, за якою вони класифікуються.

За структурою виділяють одночленні та двочленні метафори. При цьому, більшість метафор є двочленими, тобто тими, що містять і вихідний і цільовий домени. Якщо метафора має тільки один домен, вона є одночленною [125].

Класифікація метафор за способом ускладнення вторинного значення слова у ній орієнтована на кількість одиниць носіїв метафоричного образу. У такому випадку розрізняють прості, ускладнені та складні метафори. Прості метафори складаються із двох, рідше – трьох слів. Метафоричний опис певного предмету чи явища за допомогою ускладненої метафори вимагає більшості кількості слів. Складні метафори передбачають метафоризацію одного із компонентів двічі [125].

В залежності від кількості одиниць-носіїв метафоричного образу метафори бувають прості та розгорнуті. План вираження у простій метафорі представлений однією одиницею, тоді як у розгорнутій (або ж у метафоричному ланцюжку, як ще її називають) існує група одиниць, пов'язаних між собою за тематикою. За кількістю ділянок розгорнута метафора може бути двочленною, тричленною і так далі [125].

За ступенем цілісності внутрішньої форми розрізняють мертві, образні та стерті метафори. Мертві метафори – це елементи, які втратили двоплановість змісту. Образні метафори зберігають двоплановість змісту та

характеризуються яскравим експресивним наповненням. Такі метафори поділяються на індивідуально-авторські та образні загальномовні [125].

За подібністю предметів, явищ чи властивістю, які лягають в основу формування метафори, їх класифікують за формою, кольором, звучанням, розміром тощо [125].

Класифікація метафори за функціональною ознакою передбачає наступні її види: номінативна, декоративна та оцінна. Декоративна метафора виконує естетичну функцію, тобто використовується для прикрашення мови. Номінативна метафора слугує для позначення предмета чи явища, який не має своєї назви. Оцінна метафора використовується з метою надання оцінки особі, предмету або явищу [125].

Л. Приблуда [99] вважає, що базою для механізму метафори слугує набір смислів на різних рівнях, а саме оцінному, експресивному, стилістичному, модальному, та виділяє наступні функції метафори:

- образотвірна, яка полягає в увиразненні характеристики художнього образу;
- стилістично-описова – метафори служать для відображення специфіки певної ситуації, явища, об'єкта тощо;
- зображувально-оцінна, яка реалізується у сприянні вираженню позитивної чи негативної оцінку, експресивному доповненню репрезентації емоцій та почуттів у тексті;
- внутрішньоаксіологічна, яка проявляється у тому, що через метафору відбувається вираження позитивної чи негативної оцінки внутрішнього стану героїв.

Дослідження механізму метафоризації еволюціонували з точки зору відносин автора та реципієнта. Відтак, прагматична моделі метафори говорить про те, що поштовхом до створення метафори є виключно інтенція мовця, тоді як комунікативна лінгвістика вбачає метафору як засіб комунікативного впливу, тобто оцінює вплив метафори на свідомість реципієнта.

На сьогодні найбільш сучасне пояснення механізму метафоризації пропонує когнітивна лінгвістика через теорію концептуальної метафори, характерною ознакою якої є стійка відповідність між вихідним доменом та цільовим доменом, які мають місце у мові певного народу.

Щодо *основних характеристик метафори*, то Л. Єфімов [35] вказує на такі найбільш яскраво виражені якості метафори:

- тенденція до фразеологізації;
- номінативність, що реалізується у наявності елемента з номінативним значенням, який завжди виступає як вирішальний у визначенні семантичного змісту групи;
- виділення контекстуальної групи як лексикологічної категорії надає поштовх новим перспективам у лексикографічній роботі.

Для перекладу метафор перекладознавці рекомендують застосовувати такі прийоми:

Т. Казакова [44] та В. Карабан [48] пропонують такі способи перекладу метафори:

- повний переклад – за умови повного збігу правил сполучуваності та традицій висловлювання емоційно-оціночної інформації у мові оригіналу та мові перекладу;
- додавання або вилучення – застосовується, коли існує необхідність експлікації або імплікації змісту;
- заміна – використовується, коли існує асоціативна або лексична невідповідність між елементами метафори мови оригіналу та мови перекладу;
- структурна перебудова – зумовлюється відмінностями між граматичним оформленням метафори у мові оригіналу та перекладу;
- віднаходження традиційного відповідника – при існуванні різних способів вираження метафори біблейського, фольклорного, античного походження у мові оригіналу та мові перекладу;

- паралельне найменування – застосовується до поширеної метафори, коли необхідно зберегти вихідний образ метафоричного виразу, проте неможливо зберегти його форму.

П. Ньюмарк пропонує виділяти наступні стандартні способи перекладу метафор: 1) дослівний переклад з метою збереження аналогічного метафоричного образу; 2) переклад метафори за допомогою порівняння; 3) віднаходження еквівалентної метафори в мові перекладу; 4) збереження аналогічного метафоричного образу з додаванням пояснення, яке робить підставу порівняння експліцитною; 5) перефразовування [147, с. 37].

Водночас науковець зазначає, що необхідно по максимуму зберігати початкову форму авторської метафори, але разом з тим він погоджується, що надмірне слідування оригіналу може внести дисбаланс в загальний стиль тексту. Як зауважує Ньюмарк, вибір щодо того, зберігати або опускати метафору в перекладі перекладач робить виходячи з того, з яким типом тексту він працює, яка кількість індивідуально-авторських метафор у тексті (чи не перевантажений ними текст) і наскільки доцільно буде в конкретній ситуації взагалі вдаватися до метафоризації [147, с. 48].

У розрізі дослідження перекладу метафори, як елемента ідіостилю Джозефа Конрада, за основу було взято класифікацію О. Селіванової [111], яка розрізняє чотири різновиди метафоричних перетворень:

- деметафоризація – заміна метафоричного значення елемента неметафоричним відповідником у тексті перекладу;
- метафоризація – заміна прямого значення елемента метафоричним синонімом;
- трансметафоризація – заміна донорської зони концептуальних метафор відповідників;
- заміна складників донорської зони за умови її збереження у перекладі.

2.2 Сучасні концепції щодо перекладу метонімії як елементу ідіостилю автора художнього тексту

Так само, як і метафора, метонімія належить до групи стилістичних засобів, в основі яких лежить взаємодія лексичних значень слова. Загальні риси метонімії визначалися ще за античності, проте зазвичай у розрізі вивчення метафори. На той час метонімію трактували як елемент, покликаний прикрашати мовлення, який витікає із багатозначності слова. Найбільш ранніми трактуваннями метонімії були трактування, запропоновані в межах субституційного підходу. При цьому метафора продовжувала залишатися найважливішим та найбільш поширеним тропом, а метонімію здебільшого розглядали як різновид метафори [98, с. 2].

З розвитком наукових поглядів явище метонімії почали досліджувати не лише з точки зору риторики та ораторського мистецтва, а й крізь призму лінгвістичних наук. На сьогодні явище метонімії досліджується в межах чотирьох основних підходів – когнітивного, лексико-семантичного, психологічного та семантико-синтаксичного.

Зародки психологічного підходу своїм корінням сягають античних часів. Згодом вони еволюціонували у працях О. Потебні, А. Токмачова та інших. Прихильники психологічного підходу трактували поняття метонімії через роль образу, який нею створюється у живому мовленні. Образ виникає як результат чуттєвого сприйняття об'єкта, а також асоціацій, які він викликає. Тобто, механізм утворення метонімії являє собою перенесення, яке ґрунтується на логічних відношеннях між поняттями суміжних об'єктів та психологічних асоціаціях, які дозволяють екстраполювати назви одного предмета на інший [98].

Лексико-семантичний напрямок розглядає метонімію через призму семантичного механізму її утворення. На перший план виступає значення похідної одиниці та роль її лексичного оточення, яке конкретизує таке значення. При перенесенні значення виникає перерозподіл сем вихідної

одиниці з подальшим виникненням нової архісеми (загальної семи родового поняття), у якій відображено ознаки та властивості не одного об'єкта, а цілого класу.

З точки зору семантико-синтаксичного підходу метонімія визначається як елемент загального процесу мовлення, а не як стилістична фігура. Якщо перенесення властивостей відбувається за суміжністю, тоді виникає метонімізація, а якщо за схожістю – метафоризація.

Найбільш узагальненим є визначення за Л. Приблудою, відповідно до якого метонімія розглядається як метонімічний спосіб оповіді, притаманний для мовотворчті певного автора, при якому перехід від однієї теми чи думки здійснюється через суміжні асоціації [98 с. 6].

Когнітивний підхід до вивчення явища та механізму метонімії ґрунтується на досягненнях традиційних підходів, проте трактує метонімію як механізм когнітивний, тобто такий, що лежить в основі формування суджень про світ. Процес метонімізації розглядається як доступ до однієї концептуальної сутності через призму іншої концептуальної сутності в межах однієї концептуальної сфери. Тобто традиційний підхід перенесення за суміжністю апелює вже не лише до світу предметного. З точки зору когнітивного підходу основною функцією метонімії є інтеференційна функція або ж функція логічного виведення.

Когнітивний підхід пов'язує метонімію з одним із найважливіших понять осмислення світу – кількістю. Найбільш яскравим прикладом такого зв'язку є синекдоха – позначення цілого найменуванням частини, родового поняття видовим або множини однинною.

За О. Мороховським, О. Воробйовою та ін. [81] метонімія належить до підгрупи фігур якості у групі фігур заміщення як стилістичних маркерів, що функціонують на семасіологічному рівні. Серед підвидів метонімії поряд із синекдохою зазначені науковці виділяють ще перифраз (стилістичний описовий зворот, який вказує на найхарактерніші риси, індивідуальні ознаки,

прикмети об'єкта в експерсивно-емоційний спосіб) та евфемізм (пом'якшувальна назва або опис, яка вживається з метою уникнення неприйнятних лексем з точки зору морально-етичних норм).

За стилістичним забарвленням О. Гапченко [26] пропонує виділяти пряму та зворотну метонімію. Пряма метонімія характеризується стилістичною нейтральністю, тоді як зворотна, або okazіональна, – стилістичною маркованістю [26, с. 59].

О. Раєвська [102] розділяє явище метонімії на два основних види – лексикалізована (лексична) метонімія та дискурсивна метонімія. Лексикалізована метонімія представлена групою елементів, які часто вживаються метонімічно, а їхні переносні значення зафіксовані лексикографічно. Фіксація метонімічного перенесення у словнику свідчить про втрату ним своєї виразності. На противагу лексикалізованій виступає дискурсивна метонімія, метою якої є досягнення певного стилістичного ефекту. Основними підвидами метонімії є:

- метонімія частини і цілого (розглядається як окремий троп синекдоха або ж як метонімічне перенесення);
- ад'єктивна метонімія (зміщене означення – переміщення означення від одного означуваного іменника до іншого в межах певного атрибутивного словосполучення);
- гіперо-гіпонімічна метонімія (в її основі лежать родо-видові відношення);
- еліптична метонімія (зведення словосполучення або речення до іменника, який несе в собі рему всього висловлювання);
- метонімічне позначення ситуації через один із її компонентів;
- метонімічне речення (коли метонімічний елемент виходить за рамки слова чи виразу і вимагає цілого речення);
- непрямий мовленнєвий акт (висловлювання, призначені для вираження змісту, відмінного від того, який закладений їхнім буквальним значенням).

I. Качур у своїх дослідженнях стилістично маркованої метонімії також звертається до поняття метонімії дискурсивної як способу номінації, який дозволяє залишити невербалізовану інформацію за межами тексту [51, с. 23]. Доступ до такої інформації відкривається шляхом застосування логічного умовиводу, а метонімія може виконувати наступні функції:

- позитивної та негативної репрезентації (висвітлення лише одного аспекту багатогранного об'єкта, за допомогою якого досягається нейтралізація негативного повідомлення, ставиться акцент на позитивних чи негативних сторонах);

- формування стереотипів (через висвітлення певного аспекту, наприклад, перенесення характерної риси на людину чи групу людей, використання підкатегорії замість категорії);

- досягнення нечіткості повідомлення (переважно метонімія власних назв з метою зміщення фокусу уваги);

- створення евфемізмів (використовується з метою пом'якшення висловлювання, продиктованого вимогами етичних чи моральних норм);

- забезпечення когезії та когерентності тексту (через активацію концептів чи референтів);

- метафоротвірна (у випадку, коли метонімія виступає когнітивною основою для метафори);

- експресивна (інтенсифікація якостей об'єкта, ідентифікація об'єкта зі сфери спостереження);

- текстоорганізуюча (при побудові композиційної структури художнього тексту за метонімічною моделлю);

- тематизуюча (підкреслення ключових концептів індивідуально-авторської картини світу);

- символотвірна (неодноразове повторення метонімії чи метонімічного елемента в межах одного або декількох творів).

На відміну від метафори, метонімію практично неможливо трансформувати у порівняння, проте іноді вона може бути трансформована в епітет завдяки перетворенням із застосуванням асоціації. При цьому, найбільшу складність для перекладу складають метонімічні епітети, синекдохи та антономазії [44].

У розрізі дослідження перекладу метонімії, як елемента ідіостилю Джозефа Конрада, за основу було взято класифікацію Т. Казакової [44], яка пропонує наступні способи перетворень:

- повний переклад – застосовується, якщо мовні та культурні традиції вираження цього явища у мові оригіналу та мові перекладу співпадають;

- структурне перетворення – застосовується, якщо контекст оригіналу, в якому використано метонімію, не може бути повністю відтворений за допомогою граматичних засобів мови перекладу;

- семантичне перетворення – застосовується, коли у мові перекладу не передбачено способу відтворити оригінальну індивідуальну ознаку, закладену у метонімічному елементі;

- функціональне перетворення – застосовується, коли стилістичний статус метонімічного елемента у мові оригіналу не співпадає із його статусом у мові перекладу;

- повне перетворення – передбачає відновлення прямого значення елемента, якщо метонімічний елемент є непритаманний та невідомий культурі мови перекладу.

2.3 Особливості перекладу англійських епітетів та складних прикметників українською мовою

Епітет – поняття широке та багатоаспектне, саме тому ряд питань у сфері дослідження епітета залишаються відкритими, а саме визначення, класифікація, статус епітета як тропу, кількість структурних та семантичних

його класів, семантичні процеси як в межах самого елемента, так і в межах тексту, у якому він функціонує.

У мовознавчій літературі існує велика кількість трактувань епітета. Так, І. Коломієць визначає епітет, як троп або художнє означення, який має переважно прикметниковий тип і метафоричний характер та підкреслює визначальну якість чи ознаку об'єкта, та вживається з метою увиразнення якоїсь характеристики, вираження емоційного ставлення чи образного змалювання кого-небудь або чого-небудь [54, с. 38-39].

О. Ахманова розглядає епітет як різновид означення, яке відрізняється від звичайного означення своєю експресивністю та переносним характером [4, с. 518].

На думку В. Кухаренко, епітет – це такий художній засіб, який може виражати як реальні, так і вигадані характеристики об'єкта. Він характеризується емоційністю та суб'єктивністю, адже мовець сам обирає епітет, необхідний для опису об'єкта. При цьому, емотивне значення епітета переважає над його денотативним значенням [66, с. 53].

Одним із найбільш повних трактувань епітета є трактування, запропоноване О. Селівановою, яка визначає епітет як стилістичну фігуру, троп, який у реченні виступає означенням або обставиною як атрибут предмета, дії, стану. Для епітета характерна емотивно-експресивна зарядженість, оцінність та образність [113, с. 145].

Існує велика кількість класифікацій епітетів, які відрізняються за різними ознаками, які лягли в їхню основу. Так, І. Гальперін [25] виділяє дві основні категорії епітетів – асоціативні, які ще називають узуальні або узуально-асоціативні, та неасоціативні, які ще називають неuzuальні або okazіональні. У свою чергу категорія узуально-асоціативних епітетів включає дві підкатегорії – постійні епітети та описово-оцінні епітети. Перші беруть свої витоки із народної мови, фольклору та характеризуються високим рівнем

узуальності, а другі передають ознаку, яка не є інтегрованою для всього класу об'єктів, або являє собою суб'єктивну оцінку означуваного.

З огляду на стилістичну маркованість І. Коломієць [54] пропонує розрізняти художні (поетичні) епітети та логічні (граматичні) означення. Ознакою останніх є те, що вони вказують на загальні властивості та ознаки об'єкта, тоді як поетичні епітети виділяють або ж посилюють його найхарактернішу ознаку. В свою чергу, поетичні епітети в залежності від покладеного на них завдання поділяються на характерологічні (пояснювальні), посилювальні та прикрашальні.

На думку Т. Онопрієнко [89], епітет можна розглядати не лише як один із найдавніших тропів, але і як центр, який зосереджує навколо себе систему тропіки, адже в нього можуть трансформуватися інші тропи. З огляду на системний підхід до тропіки, окремі поля якої можуть перетинатися, можна говорити про наступні види епітети, утворені в результаті такого перетину:

- іронічний епітет, для якого характерне контекстуальне оцінне значення слова, яке є протилежним до його прямого значення;

- оксюморонний епітет – своєрідна єдність протилежностей, яка містить елементи, значення яких взаємовиключають одне одного;

- літотний епітет – епітет із значенням применшення;

- гіперболічний епітет – епітет зі значенням перебільшення;

- компаративний епітет – уподібнення, виражене за допомогою компаративної конструкції;

- метафоричний епітет – епітет, який образно характеризує об'єкт чи явище на основі подібності;

- метонімічний епітет – епітет, який образно характеризує об'єкт чи явище на основі суміжності;

- перифразний епітет – епітет для вираження властивостей об'єкта не за допомогою традиційних для певної ситуації слів, а в інший спосіб, часто через евфемізми.

За структурною організацією епітети поділяються на прості (виражені іменниками-ад'юнктами, прикметниками, дієприкметниками), складні (виражені складними прикметниками або складними іменниками-ад'юнктами), фразові епітети (виражені словосполученнями), епітети-речення (виражені інтегрованими реченнями).

Вважають, що найбільш стилістично продуктивними є складні епітети, які в англійській мові характеризуються великою різноманітністю з точки зору структурних моделей: N +-like (-wise), N + Past Part. (N+N+-ed), N+Pres. Part., N+Adj., N+N, Adj.+N, Adj.+Adj., Adj.+Pres. Part., Adj.+Past Part.(Adj.+N+-ed), Adj.+ -wise, Pres. Part.+N, Pres.Part.+Adj., Pres.Part.+N+-ed, Past Part+N, Past Part+Adj., Past Part. + Pres. Part, Adv.+Vinf, Adv.+Past Part, Adv. +Pres. Part, G+Adv., V+Adj., Prep.+N, Num.+N.

Т. Палей [91] розглядає переклад епітетів крізь призму їхніх структурних типів, найпоширенішими моделями серед яких вважає: Adj.+N, де епітет представлений простим або складним прикметником у препозиції; складні прикметники із суфіксом -ed, які зачасти є частиною фразеологічного виразу; Participle +N, де епітет представлений дієприкметником теперішнього часу або дієприкметником минулого часу; конструкція N+N, де епітет виражено іменником у загальному відмінку, у присвійному відмінку або через of-phrase; модель фразового епітета, сформована за допомогою словосполучень та прийменників, з'єднаних між собою дефісом; модель зворотного епітета, яка передбачає використання іменника-означення у препозиції на позначення емоційного елементу та прийменника «of»; модель Adv.+Adj.

Способи перекладу таких епітетів залежать як від мовних, так і від позамовних факторів, одним із яких є індивідуальний стиль перекладача. Найпоширенішими способами перекладу епітетів є:

- використання простих прикметників;
- використання словосполучень;
- нульовий переклад епітета;

- переклад за допомогою іменника;
- переклад за допомогою прислівника;
- переклад за допомогою дієслова.

За І. Живіцькою [36], однією із найбільш продуктивних моделей творення прикметників в англійській мові є модель із додаванням словотвірного суфікса *-ed* до іменника. Такі прикметники зазвичай є двокомпонентними та найчастіше зустрічаються в описі зовнішності. Кожен компонент такого складного прикметника, як правило, має свій еквівалент в українській мові, тож в перекладі цей прикметник буде передано через складаний прикметник, утворений за допомогою сполучних «о», «е», «є» (наприклад, *blue-eyed* – *синьоокий*). При цьому спостерігаємо абсолютний збіг за ступенем продуктивності та змістом.

Як правило, якщо не йдеться про переклад за допомогою абсолютного еквівалента, зазначені способи перекладу епітетів вимагають наступних граматичних трансформацій: частиномовна заміна, опущення та додавання елементів з граматичних причин, зміна структури речення чи словосполучення з урахуванням особливостей функціонування окремої конструкції з огляду на те, що англійська мова є аналітичною.

2.4 Особливості відтворення лексичних та граматико-синтаксичних маркерів ідіостилю автора художнього тексту

Особливості відтворення лексичних маркерів. Естетика художнього тексту передбачає використання автором системи різноманітних лексичних елементів, які є невіддільною частиною його ідіостилю. До таких маркерів відносять ідіолектичні (інтерлінгвальні/іншомовні) елементи, стилістично-марковану лексику, експресивно-марковану лексику, розмовну лексику, фразеологізми, лексичні повтори, лакуни та реалії, символи, авторські неологізми та okazіоналізми тощо.

Оскільки Джозеф Конрад позиціонується як письменник-поліглот та письменник-білінгв, а в «Ностромо» англійська мова помережена вкрапленнями іспанської, італійської, подекуди французької та португальської мов, особливої уваги заслуговують лакуни та реалії, адже вони ускладнюють процес перекладу через відсутність відповідників у мові перекладу, хоча при цьому і надають тексту певної екзотичності та незвичності.

Лакуни у перекладознавстві відносять до безеквівалентної лексики. Окремим видом лакун є *реалії*, які ще визначають як концептуальні лакуни. Такі реалії передають культурну інформацію та тематично діляться на такі групи, як житло та майно, одяг та головні убори, їжа та напої, види праці та заняття, грошові знаки та одиниці виміру, музичні поняття (назви інструментів, танців, пісень, імена виконавців тощо), народні свята та ігри, звертання, етнографічні та міфологічні реалії (казкові істоти, божества, легендарні місця, етнічні та соціальні спільноти), реалії світу природи (тварини, рослини, пейзажі, ландшафти), реалії державно-адміністративного устрою (адміністративні одиниці, суспільні організації, титули тощо), ономастичні реалії (антропоніми: загальні імена та прізвища, індивідуальні імена та прізвища; топоніми: звичні та меморіальні; імена літературних героїв; назви аеропортів, театрів, музеїв, компаній тощо). Як правило, такі реалії перекладаються одним або поєднанням кількох способів транскодування, а також за допомогою екзотизмів.

З точки зору відтворення у перекладі, виділяють два типи реалій – явні реалії та приховані реалії (мають еквівалент у мові перекладу, проте його значення є відмінним від реалії у мові оригінал, адже вони мають інакше стилістичне забарвлення чи характеризуються певними культурологічними розбіжностями).

За І. Литвин [73], при відтворенні реалій у мові перекладу можуть застосовуватися наступні прийоми:

- транскодування (переважно транслітерація);

- власне переклад:
- використання неологізмів (кальки, напівкальки, освоєння);
- заміна реалій;
- приблизний переклад (функціональний аналог, родово-видова заміна, опис тощо);
- контекстуальний переклад.

Символам як естетично канонізованим та культурно значущим концептуальним структурам належить важливе місце у контексті дослідження письменницького ідіостилю. Їх відтворення у тексті перекладу потребує додаткових фонових знань: як системи символів мови оригіналу, так і мови перекладу, які зазвичай відрізняються між собою. Спільним для більшості мови є наявність таких груп символів:

- вегетативні символи;
- анімалістичні символи;
- кольорові символи;
- фольклорні, історичні, літературно-книжні алюзії;
- мовні алюзії.

При відтворенні реалій та символів у перекладі прийом приблизного перекладу тісно переплітається із прийомами компенсації, до яких належать: застосування тлумачень, приміток, виносок, коментарів; заміна концепту на більш близький для реципієнта тексту перекладу; генералізація, еквонімізація, заміна теми на більш близьку для реципієнта-представника іншої культури; різного роду запозичення.

Експресивно забарвлена лексика – це елементи, які надають висловлюванню додаткового конотативного значення, певного емоційного забарвлення, характеризуються наявністю стилістично-оцінного відтінку.

Г. Бойко [11] виділяє такі категорії експресивно забарвленої лексики: книжна піднесена лексика, поетизми та розмовно-просторічна лексика. Часто

емоційного забарвлення набувають синоніми стилістично та емоційно нейтральних слів.

За І. Ющуком [138] функція експресивно забарвленої лексики полягає у приверненні уваги до відтінків думки та емоційних оцінок сказаного та відзначає. При цьому, емоційного звучання деяких можна досягнути за допомогою пестливих чи навпаки згрубілих суфіксів.

Переклад експресивно забарвлених та розмовних елементів І. Литвин [73] пропонує розглядати крізь призму конотативного аспекту, який передбачає можливість застосувати наступні види перетворень:

- оцінно-емотивні трансформації (посилення, применшення, втрата чи модифікація емоційного забарвлення);
- експресивні трансформації (посилення, применшення, втрата чи модифікація ознаки);
- функціонально-стилістичні трансформації (посилення, применшення, втрата чи модифікація стилістичного забарвлення).

Фразеологізм М. Кочерган пропонує трактувати як відтворювану одиницю мови з двох або більше слів, яка є цілісною за значенням та стійкою за структурою та складом [63, с. 203].

Існують різноманітні підходи до класифікації фразеологізмів. Зокрема, І. Корунець [59] наступними чином класифікує фразеологізми за частинами мови, до яких належать елементи фразеологічних одиниць: дієслівні фразеологізми (сміслове навантаження припадає на дієслово), адвербіальні фразеологізми (сміслове навантаження припадає на прислівник), ад'єктивні компаративи (сміслове навантаження припадає на прикметник), субтантивні фразеологічні одиниці (сміслове навантаження припадає на іменник)

І. Коломієць окремо виділяє категорію стилістично забарвлених фразеологізмів як фразеологічних одиниць, вживанням яких характеризується той чи інший функціональний стиль [54, с. 162].

Як у художній творчості, так і в розмовно-побутовому мовленні фразеологізми виконують ряд стилістичних функцій:

- виступають як образно-характеристичний засіб відображення певних ситуацій, явищ, подій тощо;
- слугують засобом для відтворення колориту епохи, культурного чи національного середовища, індивідуалізації та типізації мови персонажів;
- створюють різноманітні стилістичні ефекти (гумористично-сатиричний, комічний, урочисто-патетичний та інші);
- сприяють поетизації та інтимізації, створенню розмовного колориту, фольклоризації [54, с. 161-162].

Фразеологізми у художньому тексті О. Ткачик та О. Ляпіна [128] пропонують перекладати одним із наступних способів:

- фразеологічний переклад – віднаходження фразеологічного відповідника у мові перекладу;
  - фразеологічний еквівалент – вираз у мові перекладу, який є рівноцінним виразу мови оригіналу за усіма ознаками;
  - неповний (частковий) фразеологічний еквівалент – співвідноситься з одиницею мови оригіналу, проте не в усіх значеннях;
  - відносний фразеологічний еквівалент – фразеологічний аналог, який відрізняється від виразу мови оригіналу певними показниками;
  - індивідуальний еквівалент – створення перекладачем нових слів, словосполучень, оригінальних виразів, синтаксичних структур, які дозволяють максимально передати конотативне значення лексичної одиниці мови оригіналу;
- нефразеологічний переклад – трансформації, які застосовує перекладач, якщо у мові перекладу немає ні фразеологічних еквівалентів, ні аналогів лексичного елементу мови оригіналу;
  - калькування – дослівний переклад з метою передачі експресивно-емоційного та семантико-стилістичного значення фразеологічної одиниці;

- описовий переклад – пояснення фразеологічної одиниці.

До *граматико-синтаксичних стилістичних маркерів ідіостилю* відносять словотвір, засоби емоційного забарвлення (інверсія, еліпсис), спосіб використання складних та односкладних речень, компоненти ускладнення, ритмізацію – логічне та пунктуаційне членування речень тощо.

В розрізі дослідження ідіостилю Джозефа Конрада особливої уваги заслуговує відтворення ритмомелодики прозового тексту. В. Коптілов [58] наголошує на тому, що у сучасному романі інтонаційний імпульс та ритм речення, групи речень чи абзацу працює як стилістичний компонент, покликаний передавати внутрішній настрій автора, чого іноді не можна досягти за допомогою мовних засобів. До завдань автора перекладу художнього твору входить відтворення ідіостилю письменника і з точки зору його ритміко-інтонаційного малюнку за допомогою застосування відповідних синтаксичних трансформацій.

На думку А. Мамрак [76] синтаксичні трансформації зумовлені синтаксичними відмінностями мови оригіналу та мови перекладу, та полягають «в зміні порядку прямування мовних елементів у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу». [68, с. 107]

У розрізі аналізу перекладу *художніх засобів, відтворення стилістичних особливостей* художнього тексту О. Волченко [21] деталізує застосування синтаксичних трансформацій наступним чином:

- опущення реалізується як еліпсис семантико-надлишкових елементів, застосований для уникнення надмірності та явищ, невластивих мові перекладу, досягнення максимального рівня конкретності;

- широке використання синтаксичної заміни при перекладі виражальних засобів, зумовлене відмінностями між аналітичним типом мови (англійська) та синтаксичним (українська):

- заміна простого речення в тексті оригіналу на складне у тексті перекладу;

- об'єднання речень;
- зміна типу зв'язку всередині одного речення або між реченнями;
- заміна англійського підмета на український додаток;
- відтворення пасивної конструкції за допомогою активної;
- синтаксичні перестановки:

• перестановка підмета (інверсійна перестановка має місце, коли перекладач міняє місцями підмет і присудок; часткова інверсійна перестановка передбачає збереження позиції головних членів речення на фоні перестановки другорядних);

• фінальна позиція постпозитивної обставини при збереженні прямого порядку слів у реченні;

- позиція означення – перед або після присудка;
- перестановка самостійних речень.

З урахуванням належності англійської та української мов до різних типів – аналітичного та синтаксичного відповідно, синтаксичні перетворення в більшості випадків супроводжуються змінами на граматичному рівні.

Більшість дослідників схиляються до думки щодо існування чотирьох основних видів трансформацій на граматичному рівні – перестановка, заміна, вилучення та додавання. При цьому, кожен дослідник має власне уявлення про рівні та способи реалізації таких трансформацій.

В. Карабан [47], О. Волченко [21] виділяють наступні види граматичних трансформацій:

- пермутація (перестановка) – зміна порядку слів у словосполученні або реченні, що зачасти супроводжується такою граматичною трансформацією як заміна словоформ (наприклад, однини на множину), частин мови (наприклад, інфінітив замінюється на іменник), членів речення (наприклад, додаток набуває ролі підмета) та речень (наприклад, перетворення простого речення на складне чи навпаки);

- субституція (заміна): заміна слова словосполученням, словосполучення – реченням, декількох речень – одним складним реченням і навпаки;
- додавання – вид граматичної трансформації, результатом якого є збільшення кількості слів, словоформ або членів речення у тексті перекладу;
- вилучення передбачає, що певний елемент або набір елементів вилучаються у тексті перекладу;
- комплексна або змішана трансформація передбачає поєднання вищенаведених форм граматичних та лексичних трансформацій [47, с. 20-22].

З урахуванням суттєвих синтаксичних відмінностей між англійською та українською мовою Л. Науменко та А. Гордєєва [83, с. 25] пропонують розглядати граматико-синтаксичні трансформації, які визначають як способи перекладу синтаксичних структур та речень, в тому числі видозміни їхніх форм та значень у порівнянні з відповідниками мови оригіналу, та групують наступним чином:

- компенсація – трансформація, яка передбачає компенсацію значення елемента в певній частині речення, якщо його було втраченого в іншій частині;
- зміна порядку слів у реченні – трансформація, продиктована синтаксичними нормами і правилами мови перекладу;
- поділ:
  - внутрішній поділ (перетворення простого речення на складнопідрядне або складносурядне);
  - зовнішній поділ (поділ складного речення на декілька простих, розділених на письмі крапкою);
- інтеграція – трансформація, протилежна за своєю суттю до поділу:
  - внутрішня – переклад складнопідрядного чи складносурядного речення за допомогою простого речення;
  - зовнішня – об'єднання простих речень в одне складне речення.

С. Засєкін [39] підкреслює гендерну особливість перекладацьких трансформацій на граматико-синтаксичному рівні – перекладачі чоловічої

статі частіше використовують сполучники підрядного зв'язку, тоді як жінки тяжіють до частішого використання сполучників сурядності.

2.5 Методологія перекладознавчого дослідження: варіативність перекладацьких стратегій і прийомів

Методологічну основу нашого дослідження складає трансформаційний перекладознавчий метод, метою якого є визначення семантичних та синтаксичних відмінностей між певними мовними об'єктами через подібності і відмінності їхніх трансформацій.

Оскільки серед науковців дотепер не існує одностайності щодо визначення і класифікації перекладацьких трансформацій, розглянемо основні підходи і наведемо визначення понять, якими користуватимемося у наступному розділі нашого дослідження.

Адекватне відтворення ідіостилю автора художнього тексту вимагає від перекладача заглиблення у текст оригіналу, уваги до усіх деталей оригіналу, а також вмілого застосування перекладацьких стратегій і різноманітних прийомів, спрямованих на досягнення кінцевої мети—якісного перекладу. Розглянемо основні сучасні підходи до наукового опису перекладацьких стратегій і прийомів.

Перекладацька стратегія означається як алгоритм діяльності перекладача, який передбачає наявність певних перекладацьких тактик та прийомів з метою перетворення концепту вихідного тексту для інтеграції в концептуальну і мовну картину світу мови перекладу [92, с. 117].

Перекладацькі стратегії умовно поділяють на кількісні, які в свою чергу складаються із глобальних (на рівні перекладу тексту) та локальних (на рівні перекладу уривку тексту), та якісні, серед яких вирізняють одомашнення або доместикацію та очуження або форенізацію. При застосуванні стратегії одомашнення перекладач асимілює більшість іноземних концептів та елементів до культури потенційних реципієнтів та самої мови перекладу.

Очуження – це протилежна до одомашнення стратегія, за якої перекладач вибудовує текст таким чином, щоб реципієнт тексту перекладу міг відчутти специфіку тексту оригіналу і культурні мови оригіналу в цілому. Очевидно, що під час перекладу художнього тексту неможливо послуговуватися лише однією із зазначених стратегій, проте в залежності від мети, умов, задач виконання перекладу, а також мовностилістичних ресурсів, наявних у мові оригіналу та мові перекладу, одна зі стратегій може домінувати.

I. Войніч [20] визначає наступні особливості застосування перекладацьких стратегій:

- існування відмінностей між мовами та культурами призводить до лінгвокультурної адаптації тексту перекладу, яка може бути орієнтована як на лінгвокультуру автора, так і на лінгвокультуру потенційного реципієнта;

- лінгвокультурна адаптація реалізується перекладачем за допомогою однієї із стратегій – буквального перекладу (форенізації), смислового перекладу (доместикації) або «золотої середини»;

- та чи інша стратегія перекладу характеризується різним рівнем «присутності» або ж «видимості» перекладача. При застосуванні стратегії «золотої середини» або доместикації перекладач є «невидимим», а при форенізації – «видимим»;

- зазначені види стратегій є поняттями ідеальними і теоретичними, тоді як на практиці вони завжди перетинаються з домінуванням тієї чи іншої. Таке домінування визначається вектором лінгвокультурної адаптації;

- будь-яка перекладацька стратегія передбачає наявність сукупності еквівалентних відношень між текстом оригіналу та тексту перекладу.

I. Литвин [73] у розрізі перекладацьких стратегій пропонує розглядати моделі перекладу, як схеми процесу перекладу, які вибудовуються з метою пояснення відображення змісту тексту оригіналу у тексті перекладу, а також засобів, за допомогою яких досягаються такі перетворення.

Дослідниця виділяє наступні види перекладацьких моделей:

- денотативна (або ситуативна) – знаки мови оригіналу та мови перекладу ототожнюються із їхніми референтами або денотатами. Якщо певних відповідників у мові немає, перекладач застосовує прийом компенсації, який реалізує через примітки, коментарі або прямі запозичення;

- дискурсивна передбачає існування діалогічної моделі, як основи комунікативної ситуації. Така модель складається із модулів (модуль тексту оригіналу, процес інтерпретації тексту оригіналу перекладачем, модуль тексту перекладу, модуль сприйняття перекладу реальним реципієнтом);

- інформативна – перекладач декодує інформацію тексту оригіналу з урахуванням етнокультурних особливостей;

- комунікативно-функціональна – переклад трактується як перехідна ланка від однієї комунікативної ситуації (текст мовою оригіналу) до іншої (текст мовою перекладу);

- психолінгвістична – перекодовування концепту оригінального тексту за допомогою правил мови перекладу. При цьому вихідний текст формується перекладачем з урахуванням його власного зовнішнього мовлення.

- семантична – застосування компонентного аналізу відповідників з метою досягнення адекватності перекладу через досягнення відповідності конотативних, семантичних та стильових ознак;

- трансформаційна передбачає трансформації ядерних структур мови, наприклад, таких як зміна синтаксичних схем речень тощо.

О. Михайленко [79] розглядає поняття «перекладацької стратегії» у складі поняття «стратегічна компетенція перекладача» та визначає його як певну програму перекладацьких дій, яка передбачає застосування сукупності методів, які дозволяють виконати перекладацьке завдання, зокрема, досягти адекватності передачі комунікативної інтенції автора, закладеної у тексті оригіналу. Обрання тієї чи іншої стратегії перекладачем залежить від низки факторів, таких як мета перекладу, тип тексту (літературний (художній) та нелітературний (інформативний), особливості потенційного реципієнта.

Т. Пастрик та О. Кихтюх [93] у розрізі концептуальної моделі продуктивного білінгвізму перекладача виділяють наступні види перекладацьких стратегій:

- конотативні – орієнтовані на адресата та спрямовані на здійснення такого впливу на читача тексту перекладу, який від самого початку закладався автором тексту оригіналу;

- особистісні – продиктовані рисами характеру перекладача та особливостями когнітивної обробки інформації (як перекладач сприймає, інтерпретує текст оригіналу та породжує текст перекладу);

- когнітивно-лінгвістичні – в основі таких стратегій лежать текстові та лінгвістичні знання перекладача про особливості вербалізації емоційної, естетичної та когнітивної інформації.

Т. Ніколаєва [86] пропонує розглядати стратегії перекладу як певні процедури, що застосовуються перекладачем з метою розв'язання перекладацьких проблем. Перекладач переносить іншомовний твір у літературну підсистему мови перекладу. При цьому його роль є посередницькою, а характер творчості – вторинний або ж похідний. Основою для вибору стратегії перекладу є мета та умови виконання перекладу.

Додатково до основних стратегій фореізації, доместикації та нейтралізації Т. Ніколаєва [86] виділяє наступні субстратегії як засоби їх реалізації:

- транзитивна стратегія – націлена на якомога точніше відтворення особливостей ідіостилю оригіналу, як основну умову адекватного перекладу (домінує пряме нетрансформативне перенесення);

- адаптивна стратегія – адаптація тексту до іншомовних умов (передбачає використання набору трансформативних дій перекладачем з метою створення перекладу, адаптованого до інших культурних та мовних умов). Існують наступні різновиди адаптивних стратегій:

- лінгвокультурна адаптація – націлена на створення тексту, який буде зрозумілим носіям іншої мови та культури, та передбачає наступні перекладацькі трансформації: віднаходження функціональних еквівалентів фонем, слів, фразеологізмів, та інших елементів; смисловий переклад власних імен; пояснення національно специфічних імплікатів або заміна їх приблизними відповідниками у мові перекладу; застосування перекладацьких компенсацій;
- жанрова адаптація застосовується, якщо відповідні форми і жанри відсутні у літературній традиції мови перекладу. У такому випадку тексту надаються жанрові риси, які для потенційного реципієнта є звичними. Жанрова адаптація передбачає можливість застосовувати трансформаційні дії на рівні сюжету. На лексичному рівні більшість нехарактерних лакун упускаються;
- вікова адаптація має місце переважно під час перекладу дитячої літератури. Характерними трансформаційними особливостями в розрізі такої адаптації є втрата текстом національного колориту, використання переважно розмовної та загальноживаної лексики мови перекладу, спрощення синтаксису.

Процес перекладу як культурного перекодовування відбувається шляхом використання нижченаведених підвидів перекладацьких стратегій:

- виключення або скорочення (деісторизація та універсалізація, які досягаються вилученням іноземних культурних знаків);
- додавання або розширення (історизація та екзотизація, які досягаються додаванням іноземних культурних знаків);
- повтор (історизація та екзотизація, які досягаються шляхом маніпулювання часово-просторовими аспектами);
- перестановка (компенсація на метатекстовому рівні);
- субституція (націоналізація, натуралізація, модернізація, предметизація).

С. Засекін [39] за результатами емпіричного психолінгвістичного дослідження когнітивного стилю перекладача виділяє такі універсальні стратегії перекладу художнього тексту:

- метакогнітивні;
- комунікативно-продукційні.

Зазначені види стратегій передбачають застосування перекладацьких трансформацій на трьох рівнях:

- лексичний (кількість слів, лексична щільність, словникове розмаїття);
- стилістичний (читабельність тексту, кількість та довжина речень, набір дискурсивних маркерів);
- синтаксичний (використання простих та складних речень, сурядність та підрядність зв'язку у реченнях, особливості зв'язності тексту – займенники, прийменники, сполучники).

Будь-яка перекладацька стратегія передбачає використання певного набору перекладацьких трансформацій, тобто таких прийомів перекладу, які забезпечують процедуру перетворення з метою переходу від одиниць оригінального тексту до одиниць перекладу [113].

І. Сіняговська [117] вважає, що в основі більшості перекладацьких прийомів лежить зміна формальних або семантичних елементів вихідного тексту при збереженні інформаційного повідомлення, призначеного для передачі реципієнтові. Дослідниця вважає перекладацькі трансформації міжмовним видом перефразування та поділяє на наступні групи:

- морфологічні – одна частина мови замінюється іншою або кількома);
- синтаксичні – зміни відбуваються на рівні синтаксичних функцій слів, а також словосполучень;
- семантичні – мають місце перетворення на рівні причинно-наслідкових зв'язків;
- лексичні трансформації – виникають, коли немає можливості віднайти прями словникові відповідники у визначеному контексті;

- граматичні трансформації – перетворення структури граматичної конструкції відповідно до норм та закономірностей їх функціонування у мові перекладу.

Л. Латишев [69] виділяє шість видів перекладацьких трансформацій:

- лексичні – заміна синонімами в залежності від контексту;
- стилістичні – зміна стилістичного відтінку слова чи виразу;
- морфологічні – частиномовні заміни;
- синтаксичні – зміна типів речень, зміна видів зв'язку у межах речення, перестановки в межах складносурядних та складнопідрядних речень;
- семантичні – заміна деталей на позначення ознак;
- змішані – застосування кількох видів трансформацій одночасно (наприклад, антонімічний переклад).

Ж.-П. Віне та Ж. Дарбельне [17] запропонували дві основні групи прийомів, які реалізуються за допомогою певного набору трансформацій:

- прямий переклад:
  - дослівний переклад;
  - запозичення;
  - калькування;
  - непрямий переклад:
    - адаптація (заміна одних деталей повідомлення на інші);
    - еквіваленція (віднаходження відповідників для передачі змісту прислів'їв, приказок, афоризмів, попереджувальних знаків та інших сталих виразів);
      - модуляція (модифікація авторської точки зору);
      - транспозиція (частиномовна заміна).

Однією із найбільш деталізованих є класифікація перекладацьких трансформацій, запропонована О. Селівановою [112], яка виділяє наступні види перекладацьких трансформацій на різних мовних рівнях:

- формальні – зміна форми в перекладі при збереженні змісту оригіналу:

- на фонетичному рівні: фонографічні трансформації (транскрипція, транслітерація, фонографічна заміна за традицією, комбінація наведених трансформацій);
- на словотвірному рівні: словотвірне калькування, інверсія в межах складних слів;
- на лексичному рівні: віднаходження відповідників у іншій мові з однаковим смисловим наповненням;
- на морфологічному рівні: категорійна заміна зі збереженням змісту мовних одиниць (зміна роду, стану дієслова, відмінка тощо), частиномовна заміна, заміна морфологічних засобів лексичними з однаковим змістом, усунення чи виникнення у перекладі транспозиції часу, способу дії, числа порівняно з оригіналом;
- на синтаксичному рівні: заміна словосполучення словом чи навпаки, зміна синтаксичного зв'язку у словосполученнях і реченнях, об'єднання та членування речень без зміни змісту.

- формально-змістові трансформації – зміна форми та модифікація змісту, зумовлені особливостями мовних систем тексту оригіналу та тексту перекладу, а також іншими чинниками, такими як контекст:

- на фонетичному рівні: зміна ритміко-мелодійної структури тексту;
- на лексичному рівні: денотативний план (метонімічні трансформації (гіпонімічні, еквонімічні, партонімічні, халонімічні, парто-партонімічні та інші заміни), конверсивні, умовно-антонімічні та метафоричні трансформації) та конотативний план (оцінно-емотивні, експерсивні та функціонально-стилістичні заміни);
- на морфологічному рівні: категорійні зміни зі зміною змісту, частиномовні заміни із модифікацією змісту, заміна граматичних засобів лексичною зі зміною смислу;

- на синтаксичному рівні: заміна слова на словосполучення з чи без модифікації змісту, зміна структури словосполучення чи речення, опущення, додавання, перестановка елементів словосполучення, речення чи тексту;

- формально-змістові трансформації з прагматичним компонентом – трансформації, спрямовані на збереження прагматичної орієнтації тексту перекладу (зачасту це – фразеологізми, які замінюються у тексті оригіналу на інший близький за змістом фразеологізм або нефразеологічний вираз).

Запропоновану О. Селівановою класифікацію перекладацьких трансформацій, як одну із найбільш комплексних та всеохоплюючих, нами буде застосовано для аналізу відтворення елементів ідіостилю Джозефа Конрада на граматико-синтаксичному рівні, зокрема і складних прикметників.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Під час дослідження ідіостилію автора перекладу художнього тексту у фокусі уваги постає вибір перекладацьких стратегій, моделей, технік, прийомів та трансформацій, продиктований як нормами та вимогами мови перекладу (інтралінгвальні фактори), так і позамовними, зокрема і суб'єктивним, чинниками (екстралінгвальні фактори).

2. Умовно виділяють дві групи перекладацьких стратегій – кількісні (глобальні – на рівні перекладу тексту, локальні – на рівні перекладу уривку тексту) та якісні (одомашнення та очуження). Схему процесу перекладу називають моделлю перекладу. За способом відображення змісту тексту оригіналу у тексті перекладу, а також засобів, використаних при перекладі, моделі перекладу поділяють на денотативну, дискурсивну, інформативну, комунікативно-функціональну, психолінгвістичну, семантичну та трансформаційну.

3. Перекладацька трансформація визначається як сукупність прийомів перекладу, результатом застосування яких є перетворення з метою переходу від одиниць оригінального тексту до одиниць перекладу. Існує велика кількість підходів до класифікації перекладацьких трансформацій. На різних мовних рівнях застосовуються такі види перекладацьких трансформацій: формальні – зміна форми при збереженні змісту (транскрипція, транслітерація, фонографічна заміна за традицією, їхня комбінація, словотвірне калькування, інверсія в межах складних слів, віднаходження відповідників з однаковим смисловим наповненням, категорійна заміна на морфологічному рівні, частиномовна заміна, транспозиція часу, способу дії, числа); формально-змістові – зміна форми та модифікація змісту (зміна ритміко-мелодійної структури тексту, метонімічні трансформації, заміни зі зміною конотативних характеристик, частиномовні заміни, категорійні заміни, заміни на граматичному рівні, зміни синтаксичних структур); формально-змістові з прагматичним компонентом – застосовуються з метою збереження

прагматичної орієнтації тексту оригіналу (трансформації на рівні фразеологізмів та нефразеологічних виразів). В нашій роботі види перекладацьких трансформацій розглядаються у контексті лексико-стилістичних та граматико-синтаксичних маркерів письменницького ідіостилю.

4. До перекладацьких трансформацій на лексичному рівні належать: вибір варіантного відповідника, контекстуальна заміна, калькування, описовий переклад, транскодування (транслітерація, транскрибування, мішане транскодування, адаптивне транскодування), антонімічний переклад (негативація, позитивація, анулювання двох негативних компонентів), компресія, декомпресія, пермутація, транспозиція (номіналізація, вербалізація, ад'єктивація), конкретизація значення, генералізація значення.

5. Для перекладу метафор можуть використовуватися трансформації способом метафоризації, деметафоризації, трансметафоризації, заміна на рівні складників донорської групи. Метонімія відтворюється у перекладі через повний переклад, структурне перетворення, семантичне перетворення, функціональне перетворення, повне перетворення (або відновлення прямого значення). Переклад експресивно забарвленої лексики здійснюється через оцінно-емотивні, експресивні та функціонально-стилістичні трансформації. Фразеологізми, як явища з прагматичним компонентом, відтворюються шляхом фразеологічного перекладу (за допомогою фразеологічного еквівалента, неповного фразеологічного еквівалента, відносного фразеологічного еквівалента, індивідуального еквівалента) та нефразеологічного перекладу (калькування, описовий переклад). Переклад лакун, включно із реаліями, відбувається на рівні таких трансформацій, як транскодування, використання неологізмів (кальки, напівкальки, освоєння), заміни реалій, приблизний переклад (віднаходження функціонального аналога, опис), контекстуальний переклад, застосування тлумачень, виносок, приміток тощо.

6. У більшості випадків трансформації на лексичному рівні не функціонують у чистому вигляді, а потребують синтаксичних та граматичних змін, особливо з урахуванням належності англійської та української мов до різних типів – аналітичного та синтаксичного відповідно. Серед граматико-синтаксичних трансформацій виділяють трансформації на словотвірному рівні (інверсія складників, калькування), трансформації на морфологічному рівні (частиномовна заміна, категорійна заміна, заміна морфологічних засобів лексичними), трансформації на синтаксичному рівні (заміна словосполучення словом і навпаки, додавання мовних одиниць та конструкцій, членкування або об'єднання речень, заміна синтаксичного зв'язку, перестановки), а також комплексні трансформації як поєднання вищезазначених.

7. У розрізі відтворення письменницького ідіостилу, граматико-синтаксичні трансформації використовуються з метою передачі його маркерів на різних рівнях. Зокрема, синтаксичні трансформації допомагають зберегти ритміко-інтонаційний малюнок тексту оригіналу у тексті перекладу. При відтворенні метафор застосовують наступні види трансформацій: повний переклад, додавання або вилучення, різного роду заміни, структурні перебудови, віднаходження традиційного відповідника, паралельне найменування (для поширеної метафори). Переклад епітетів потребує аналізу їхньої структури з метою оптимального вибору виду трансформації. До способів перекладу епітетів належать: використання простих іменників, використання словосполучень, нульовий переклад, переклад за допомогою іншої частини мови (іменника, прислівника, дієслова).

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ МАРКЕРІВ ІДІОСТИЛІВ ДЖОЗЕФА КОНРАДА ТА ПЕРЕКЛАДАЧКИ ОЛЕНИ О'ЛІР

3.1 Формування та характерні особливості ідіостилю Джозефа Конрада як представника течії неоромантизму

Середина XIX століття у політичному житті Європи ознаменувалася низкою революцій, одна із котрих – «Весна націй», на яку народи поклали велику надію, та, яка, проте, зазнала поразки. Така масштабна подія не могла не знайти своє відображення і у літературних тенденціях того часу. Не дарма саме на 1843-1848 роки припадає криза романтизму як літературного напрямку, який остаточно занепав до 1870-х років. На зміну романтичній течії прийшли символізм та неоромантизм.

Саме неоромантики звертаються до такого поняття як «*homo novus*» – «новий герой» або ж новий ідеал людини, борця за свої переконання, принципи та цінності [52, с. 3].

Одним із найяскравіших представників течії неоромантизму в англійській літературі є Джозеф Конрад, основними мотивами творів якого є сильна особистість, тема колонізації, далекі, часто екзотичні місцевості, морські мандрівки, бурхливі політичні події, патріотизм, подвиг. Для того, щоб зрозуміти, що вирізняє Джозефа Конрада серед інших представників цієї течії, таких як Р. Л. Стівенсон чи Р. Кіплінг, варто звернутися до питання характерних рис його індивідуального стилю та основних чинників, які вплинули на його формування.

Позиціонують Юзефа Теодора Конрада Коженьовського як англійського письменника польського походження. Він народився на Житомирщині в Україні у сім'ї польського поета, перекладача, політичного діяча, патріота Аполлона Коженьовського. Мати письменника всіляко підтримувала чоловіка у його політичній діяльності, в тому числі і під час організації змови проти царя, за що всю сім'ю було вислано до Сибіру із конфіскацією майна. Таким

чином, вищезазначені події привнесли тему патріотизму та подвигу, якими просякнуті твори письменника.

Твори Джозефа Конрада відкриваються передмовою, покликаною допомогти реципієнтові правильно інтерпретувати ідеї автора, викладені у тексті. Навіть автобіографічна книга «Особисті записи» розпочинається з есе під назвою «Традиційна передмова», у якому Конрад виділяє такі особливості свого індивідуального письменницького стилю:

- 1) використання письменником слів, що запам'ятовуються – домінування слова над змістом;
- 2) письменник пише про самого себе, як єдину реальність у вигаданому світі;
- 3) у кожному романі є елемент автобіографії автора;
- 4) світ ґрунтується на простих, але важливих ідеях, таких як вірність, дружба [60, с. 64].

Звертаючись до передмови до роману «Носторомо», варто відзначити, що абстрактні іменники, використані автором для позначення вищезазначених «важливих ідей», традиційно капіталізуються: «*As to their own histories I have tried to set them down, Aristocracy and People, men and women, Latin and Anglo-Saxon, bandit and politician, with as cool as possible in the heat and clash of my own conflicting emotions*» [141, с. XXV].

У романі «Носторомо», датованому 1904 роком, головною темою є визвольна боротьба вигаданої країни Костагуана. Характерною рисою індивідуального стилю Конрада є широке використання контрасту. Іспанське написання «*pronunciamento*», що проходить через увесь текст «Ностромомо» (на відміну від англійського «*pronouncement*»), означає не лише юридичну заяву чи офіційну декларацію, а й військове повстання, що є звичним явищем у Костагуані: «*But in the end, during the long turmoil of pronunciamentos that followed the death of the famous Guzman Bento, the native miners, incited to revolt*

by the emissaries sent out from the capital, had risen upon their English chiefs and murdered them to a man» [141, с. 36]

«Pronunciamento» в «Ностромо» – це інструмент не тільки політиків, генералів та пропагандистів. Воно стало офіційною мовою Костагуани. «Pronunciamento» просочилося крізь жорстку та кодифіковану класову структуру до будинків Сулако. Навіть Папуга Емілії Гулд кричить «*Viva Costaguana!*».

На противагу «pronunciamento» у «Ностромо» виступають мовчання, яке є смертельним, як у випадку з Деку, та розмовна мова, мова думки, яка порівняно із «pronunciamento» є абсолютно неуспішним засобом спілкування для місцевого населення. Деку усвідомлює марність і небезпеку своєї роботи. Він вважає роль пропагандиста, людини, яка виголошує «pronunciamento», навіть більш небезпечною, ніж роль солдата: «*When you make war you may retreat, but not when you spend your time in inciting poor ignorant fools to kill and to die»* [141, с. 123].

Кожен голос у романі, включаючи оповідача, широко використовує опозиційні фрази. Наприклад, опис Жизель та Емілії Гулд біля Джана Баттіста є типовим для адаптації офіційного виголошення неофіційної ситуації: «*Slowly, gradually, as a withered flower droops, the head of the girl, who would have followed a thief to the end of the world, rested on the shoulder of Dona Emilia, the first lady of Sulaco, the wife of the Senor Administrador of the San Tome mine»* [141, с. 373]. З чого бачимо, що всі в Сулако мають титул та чітко визначене місце в суспільстві. Оповідач з різним ступенем іронії, залежно від власного ставлення, створює свого роду пародію на цю тенденцію до визначення титулів та категорій. Образи Жизель та Емілії у наведеному уривку побудовано у відношенні до їхніх чоловіків, образи чоловіків – у відношенні до срібла: Джан Баттіста – це злодій, а Чарльз Гулд – керівник шахти (Senor Administrador).

Однією із центральних тем у творчості Конрада є тема подорожей та екзотичних місцевостей, адже після смерті матері він із батьком переїжджає до Чернігова, Львова, Кракова. Повністю осиротівши у віці 11 років, Джозеф Конрад виховується дядьком та подорожує разом із ним, зокрема, до Австро-Угорщини, де відмовляється від австро-угорського підданства та у 17 років вирушає до Марселя, щоб доєднатися до французького торговельного флоту, згодом – до англійського, де отримає ранг капітана, і потім вирушить у мандрівку до Центральної Африки, тож закономірним є те, що море стає одним із лейтмотивів творчого доробку Джозеф Конрада.

У романі «Ностромо» дія відбувається у країні Костагуана. Завдяки такому прийому, притаманному ідіостилю Конрада, як натяк, можна зрозуміти, що мова йде не просто про південноамериканську країну, а безпосередньо Чилі. Так, натяком на Південну Америку є опис розташування Костагуани, яким відкривається роман: *«On one side of this broad curve in the straight seaboard of the Republic of Costaguana, the last spur of the coast range forms an insignificant cape whose name is Punta Mala. From the middle of the gulf the point of the land itself is not visible at all; but the shoulder of a steep hill at the back can be made out faintly like a shadow on the sky. On the other side, what seems to be an isolated patch of blue mist floats lightly on the glare of the horizon. This is the peninsula of Azuera, a wild chaos of sharp rocks and stony levels cut about by vertical ravines. It lies far out to sea like a rough head of stone stretched from a green-clad coast at the end of a slender neck of sand covered with thickets of thorny scrub»* [141, с. 5].

Автор не дає чіткого географічного розташування Костагуани, проте з опису розташування Сулако зрозуміло, що воно знаходиться на західному узбережжі Південної Америки, у країні з дуже довгою береговою лінією, порізаною ближче до півдня, що за обрисами нагадує Чилі. Сам Конрад у листі до Е. Гарнетта писав у 1908 році: *«Tarver... who is now in Chile writes me that*

Nostromo has met with no end of appreciation on the seaboard where the scene is laid...» [142, с. 163].

Білінгвізм як один із основних факторів впливу на формування індивідуального стилю Джозефа Конрада. Саме батьки привили Джозефу любов до літератури та мов, зокрема, польської та французької. Сам письменник у одному зі своїх інтерв'ю говорив, що власне «польскість» він узяв від Міцкевича та Словацького. Не дивлячись на те, що до 20 років (за іншими джерелами – до 15 років) Конрад англійською не володів, його вважають письменником-білінгвом. За Г. Костенко [60], такий білінгвізм – це внутрішній «діалог культур», який безпосередньо вплинув на ідіостиль письменника.

У художніх творах білінгвізм, або ж двомовність, може проявлятися у таких формах, як літературна диглосія (коли одні і ті ж персонажі твору говорять одночасно кількома мовами, як, наприклад, дворянське суспільство у творах ХІХ століття) та інтерлінгвалізм (мова персонажів характеризується вкрапленнями іншомовних слів та висловів, створюючи свого роду багатоголосся).

На думку науковців, могло бути декілька як об'єктивних, так і суб'єктивних причин, через які Джозеф Конрад вирішив писати англійською: ширша аудиторія читачів; російська цензура, яка існувала на той час для усіх матеріалів, написаних польською мовою; британське громадянство, проживання у Британії, посада капітана британського корабля. При цьому, Джозеф Конрад часто звертався до інтерлінгвалізму у своїх романах: у романі «Лорд Джим» можна почути німецьку та французьку, у «Очима Заходу» – російську, німецьку та французьку, у «Носторомо» – іспанську та італійську. Саме такий інтерлінгвалізм притаманний як персонажам роману «Носторомо», так і оповідачеві – третій особі, з уст якої, власне, і відбувається розповідь: «*'Ah, par exemple!'* she murmured in a shocked tone [141, с. 122]; «*His evenings he devoted to gambling and to calls in a spirit of generous festivity upon*

the peine de oro [авт.: жінки нижчих класів] *girls in the more remote side-streets of the tow*» [141, с. 64].

За А. Щепан [137], Джозеф Конрад свідомо відмовляється від об'єктивного, реалістичного опису, а тяжіє до викладу тексту від третьої особи, прагнучи створити враження, відтворити атмосферу шляхом акцентування деталей, які послуговують своєрідними орієнтирами, сигналами, на що саме читачеві варто звернути увагу.

Такі орієнтири чи маяки формують систему символів, що є невіддільною частиною індивідуального стилю Джозефа Конрада, у якій особлива роль належить кольору: «*An enormous national flag of Costaguana, diagonal red and yellow, with two green palm trees in the middle...*» [141, с. 14], «*I suddenly saw an Indian boy ride out of a wood with the red flag of a surveying party in his hand*» [141, с. 81], «*on the crimson cloth-covered stage erected under a shady tree on the shore of the harbour*» [141, с. 25], «*with a white face and a magnanimous soul dyed crimson by a bloodthirsty hate of all capitalists*» [141, с. 352]. Червоний та багряний кольори, як кольори змін, повстань та революцій, з'являються в тексті 47 разів в описі прапорів, інтер'єрів, одягу, зовнішності та природи.

Контекст символів в індивідуальному стилі Джозефа Конрада підтримується завдяки такому засобу інтертекстуальності, як алюзія. Так, говорячи про назви кораблів Океанської парової судноплавної компанії, пришвартованих біля берегів Костагуани, автор звертається до імен античних богів: *The Juno only for her comfortable cabins amidships, the Saturn for the geniality of her captain and the painted and gilt luxuriousness of her saloon, whereas the Ganymede was fitted out mainly for cattle transport, and to be avoided by coastwise passengers* [141, с. 9]. Так, Юнона в античній міфології традиційно мала ім'я Юнони Регіни, тобто Цариці, що і перекликається із назвою найрозкішнішого корабля компанії. Сатурн, як бог землеробства, був одним із найбільш мудрих та шанованих богів, і, як бачимо, корабель отримав ім'я «Сатурн» саме за геніальність свого капітана. За легендою Ганімеда було

викрадено богами за його вроду, проте він залишився лише виночерпцем на Олімпі. При цьому, сам оповідач зазначає, що можна не шукати особливого зв'язку між грецькими богами та назвами тих кораблів: *Their names, the names of all mythology, became the household words of a coast that had never been ruled by the gods of Olympus* [141, с. 9]. Це речення в іронічний спосіб узагальнює відношення між місцевими жителями та судноплавною компанією.

Літературними критиками прийнято вважати, що жінки у творчості Конрада є другорядними персонажами, загадковими та епізодичними через особливі риси самого письменника – боязкість, комплекси і болючі спогади, пов'язані з ранньою втратою матері. У той самий час у романі «Ностромо» в образі пані Гулд прослідковуємо ідеалізацію жіночого образу: «*Mrs. Gould's appearance was made youthful by the mobile intelligence of her face*» [141, с. 26].

Акцент зміщується на колоніальний аспект та пошук аналогій між соціальним становищем жінки в Англії дев'ятнадцятого сторіччя та колоніях, тож ще одним прикладом застосування контрасту є протиставлення англійки з її вишуканими манерами та місцевих жительок: «*The ladies of Sulaco were not advanced enough to take part in the public life to that extent. They had come out strongly at the great ball at the Intendencia the evening before, but Mrs. Gould alone had appeared, a bright spot in the group of black coats behind the President-Dictator, on the crimson cloth-covered stage erected under a shady tree on the shore of the harbour, where the ceremony of turning the first sod had taken place. She had come off in the cargo lighter, full of notabilities, sitting under the flutter of gay flags, in the place of honour by the side of Captain Mitchell, who steered, and her clear dress gave the only truly festive note to the sombre gathering in the long, gorgeous saloon of the Juno*» [141, с. 25].

Тема колоній нерозривно поєднана із темою матеріального забезпечення. Відтак, мотив матеріальних цінностей – це важливий елемент творчості Конрада. Гроші визначають у його світі кар'єру, стосунки, вони поєднують і розлучають. Додатково до філософського дискурсу, який у Джозефа Конрада

характеризується зверненням до абстрактних понять, тут маємо справу ще і з дискурсом економічним, притаманним прагматиці тогочасного світового ладу.

Авторський ідіостиль Джозефа Конрада відзначається характерним гумором із іронічним відтінком: «*And as they [авт.: the shipping company] seldom failed to account for the smallest package, rarely lost a bullock, and had never drawned a single passenger, the name of the OSN stood very high for trustworthiness*» [141, с. 9].

Зазначені маркери становлять особливий інтерес з точки зору відтворення їх у перекладі українською мовою, виконаного Оленою О'Лір на високому професійному рівні.

3.2 Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення авторських зображально-виражальних засобів Джозефа Конрада в романі «Ностормо: Приморське сказання» в українському перекладі

Перекладознавче дослідження авторських зображально-виражальних засобів Джозефа Конрада в романі «Ностормо: Приморське сказання» проведено за концепцією О. Селіванової, викладеної у розділі 2. З огляду на обмежений обсяг дослідження основну увагу було приділено метафорі та метонімії як основним маркерам ідіостилу письменника, також було досліджено елементи граматико-синтаксичного рівня, а саме ритміко-інтонаційні особливості побудови висловлювання та епітети у формі складних прикметників.

Корпус перекладознавчого дослідження склали 810 одиниць, виявлених за допомогою методу суцільної вибірки. З них 530 метафоричних одиниць, 150 метонімічних одиниць, 100 епітетів у формі складних прикметників, 30 одиниць граматико-синтаксичного рівня у тексті оригіналу, для яких у тексті перекладу було виявлено 1002 трансформації.

Корпус дослідження ідіосилію перекладачки склали 204 одиниці, виявлених у ході перекладознавчого аналізу маркерів ідіостилю Джозефа Конрада. З них 49 одиниць становлять стилістичні синоніми іменників, прикметників та прислівників, утворених за допомогою демінутивних та пестливих суфіксів, а також суфіксів згрублості, 40 – фразеологічні вирази, 32 – складні іменники, утворені шляхом словоскладання, 25 – розмовна лексика, 25 – експресиви у формі діалектизмів, архаїзмів та рідковживаної лексики, 16 – okazіоналізми, 15 – елементи із додаванням словотвірної частки, 2 – присудок, який складається із основного дієслова та дієслова «бути» у минулому часі.

Композиційний рівень. Роман складається із передмови автора та трьох частин, кожна із яких поділена на розділи. Частини I та II містять по 8 розділів кожна, а частина III – 13 розділів. Кожна із частин має назву, тоді як розділи мають лише номери. Композиційні особливості роману «Ностромо» полягають у тому, що Джозеф Конрад максимально наближує манеру викладення оповіді до розмовної мови, якій приманний раптовий перехід від однієї теми або події до іншої. За такою простою, на перший погляд, формулою наративу приховано специфічний композиційний задум, результатом якого є часово-просторові відношення, характерні саме для прози Конрада, які особливо добре прослідковуються у «Ностромо» – Джозеф Конрад фрагментує текст роману таким чином, щоб продемонструвати еволюцію чи деградацію своїх героїв у різний час та на фоні різноманітних подій.

При цьому, хронологія Джозефа Конрада у його манері викладення розповіді зачасти відрізняється від послідовності подій у реальному часі. Тобто, хронологія подій сюжету «Ностромо» не збігається із хронологією подій фабули. Таке композиційне вирішення має на меті «згрупувати» події навколо героя, не проводячи його поступово від зав'язки до кульмінації, що викликає інтерес та тримає читача в емоційному напруженні. Наприклад,

перша частина роману є досить фоновою та логічною, адже у ній мова йде про життя у містечку Сулако, та подаються характеристики його мешканців. Справжній розвиток подій хоч і бере свій початок вже у другому та третьому розділах першої частини, та все ж набирає обертів лише у другій частині роману, і при цьому важко визначити, скільки років минуло між подіями через серію слів «*now*» («зараз»), яке у романі вживається 96 разів на позначення часу виникнення, перебігу чи завершення тієї чи іншої події.

Спосіб викладення тексту Конрадом часто називають «рамковим» (framed narrative), під яким розуміють розповідь (narrative mode) від третьої особи-анонімного оповідача (можливо, самого автора), який ніби є присутнім під час подій, або згадує про деякі із них у досить нейтральний спосіб, лише іноді допускаючи певні припущення чи здогадки, проте із характерним ідіолектом, сформованим, зокрема, і під впливом іспанської мови. При цьому нейтралітет оповідача та автора надають текстові певної об'єктивності, яка досягається за рахунок того, що більшість речень мають розповідний та описовий характер.

Індивідуальний стиль автора у романі «Ностромомо» характеризується поступовим розгортанням картини, у тому числі за рахунок збільшення довжини речень в межах логічного завершення викладеної думки або в межах абзацу. Можна помітити, як довші речення наприкінці уривку дозволяють автору висловити більш складну ідею, власне припущення, чи узагальнити та підсумувати вищезгадані події. Розглянемо особливості поступового розгортання картини завдяки збільшенню довжини речень в межах одного абзацу на прикладі наступного уривку та його перекладу (див. табл. 3.2.1).

**Таблиця 3.2.1 – Спосіб розгортання наративу як маркер ідіостилю
Джозефа Конрада та його відтворення Оленою О’Лір**

<i>Оригінал:</i>	<i>Переклад:</i>
<i>But afterwards another Government bethought itself of that valuable asset.</i>	<i>Проте згодом інший уряд пригадав цю важливу статтю прибутку.</i>
<i>It was ordinary Costaguana Government – the fourth in six years – but it judged of its opportunities sanely.</i>	<i>То був звичайнісінький костагуанський уряд – четвертий за останні шість років, – але він тверезо оцінював свої можливості.</i>
<i>It members remembered the San Tome mine with a secret conviction of its worthlessness in their own hands, but with an ingenious insight into the various uses a silver mine can be put to, apart from the sordid process of extracting the metal from under the ground. [122, с. 37]</i>	<i>Члени уряду пам’ятали про копальню Сан-Томе і в душі були переконані, що в їхніх руках вона анічогісінько не варта, але проникливо передбачали, що є її способи скористатися копальнею, окрім паскудного процесу видобування металу з-під землі. [50, с. 76]</i>

Перекладачка застосовує таку ж техніку поступового розгортання картини за рахунок збільшення довжини речень. Композиційний задум збережено. Звернемо увагу на перекладацькі трансформації, застосовані у наведеному уривку: формально-змістова на лексичному та синтаксичному рівні (*that valuable asset* → *цю важливу статтю прибутку*, де на лексичному рівні відбулась заміна *valuable* («цінну») на *важливу* з модифікацією змісту, а також на синтаксичному рівні застосовано додавання з модифікацією змісту –

заміна слова *asset* («актив/майно») на словосполучення *статтю прибутку*); формально-змістова на лексичному рівні (*ordinary* → *звичайнісінький* – модифікація змісту на конотативному рівні шляхом застосування емоційно-забарвленого прикметника, утвореного додаванням суфіксу *-ісіньк*); формально-змістова на лексичному та синтаксичному рівні (*its worthlessness* → *вона анічогісінько не варта* – заміна іменника, який у тексті оригіналу виступає додатком, на складний іменний присудок із емоційно-забарвленим заперечним займенником). З огляду на наведені приклади трансформацій, робимо висновок, що у цьому випадку перекладачка тяжіє до стратегії одомашнення, про що також свідчить відмова від капіталізації та кардинальні синтаксичні перетворення у останньому реченні.

Лексико-стилістичний рівень. Джозеф Конрад позиціонується як письменник-поліглот, а найголовніше – як письменник-білінгв, для мови творів якого характерне таке явище, як інтерлінгвалізм, зокрема, для «Ностромо» характерне поєднання англійської, іспанської, італійської, подекуди французької та португальської мов. Таким чином, можемо говорити про ідіолект, буквально просякнутий іспанськими словами та виразами та притаманний як героям роману, так і самому наратору. Такий ідіолект у контексті тісно переплітається із прийомом натяку, який відсилає читача до країв, де населення розмовляє англійською та іспанською – Південної Америки.

Розглянемо приклад прояву ідіолекту в рамках наступного уривка та його перекладу: «*Two mozos de campo, picturesque in great hats, with spurred bare heels, in white embroidered calzoneras, leather jackets and striped ponchos, rode ahead with carbines across their shoulders, swaying in unison to the pace of the horses. A tropilla of pack mules brought up the rear in charge of a thin brown muleteer, sitting his long eared beast very near the tail, legs thrust for forward, the wide brim of his hat set far back, making a sort of halo for his head*» [141, с. 59]. Переклад: «Двоє mozos de campo, які мали просто картинний вигляд у своїх

великих капелюхах, з острогами на босих н'ятах, у білих вишитих *calzoneras*, шкіряних куртках та смугастих пончо, скакали попереду з карабінами через плече, розхитуючись у такт бігу коней. Валку замикала *tropilla* навантажених поклажею мулів під наглядом худенького смаглявого погонича, який сидів верхи на своїй довговухій худобині мало не при самому хвості, витягнувши ноги вперед і заломивши на потилицю широкі криси свого капелюха, що утворювали навколо його голови своєрідний ореол» [57, с. 116].

В контексті вивчення ідіолекту бачимо, що перекладачка не одомашнює та не транслітерує іспанські слова з метою його збереження, тобто застосовує стратегію очуження. При цьому, завдяки ряду трансформацій граматичні та синтаксичні норми мови перекладу не порушуються, а текст набуває колориту, закладеного автором. Так, відповідно до приміток українського видання до тексту перекладу, *tozo de campo* – це «сільський парубок», *calzoneras* – довгі штани для їзди верхи, які застібаються по боках на гудзики, а *tropilla* – табун. Всього таких приміток нараховується 239.

Ще однією особливістю прози Джозефа Конрада, яка виділяє його серед інших письменників, є поєднання сильного прикметника з абстрактним іменником: «*impious adventurers*», «*two gringos, spectacular and alive*», «*fatal spell of their success*», «*tenacious gringo ghosts*», «*forbidden wealth*», «*starved and parched flesh*», «*defiant heretics*» [141, с. 6]. Зазначену рису ідіостилю автора було збережено та відтворено у перекладі за допомогою того ж метода – поєднання сильного прикметника з абстрактним іменником: «*нечестиві авантюристи*», «*двоє грінго, примарні і вічно живі*», «*фатальним прокляттям*», «*невідступні привиди*», «*закляте багатство*», «*спеченої спраглої плоті*» «*зухвалих єретиків*» [57, с. 21-22].

У своїх текстах Джозефа Конрад широко використовує філософсько-релігійні абстрактні лексичні одиниці: «*The eye of God Himself – they add with grim profanity – could not find out what work a man's hand is doing in there; and you would be free to call the devil to your aid with impunity if even his malice were*

not defeated by such blind kindness» [141, с. 7]. Переклад: «Око самого Бога – з похмури́м блюзні́рством додавали моряки – не могло розпізнати, які діяння рук людських там вершаться, тож ніщо не заважає безкарно покликати на допомогу диявола, якщо тільки і його злоба не провалиться в ту таку кромішню тьму» [57, с. 23]. Відтак, у перекладі зберігаються всі три протиставлені одне одному поняття – Бог, диявол та людина. Капіталізацію збережено. В контексті виділених виразів спостерігаємо формальну трансформацію на лексичному рівні – інверсію у виразі «діяння рук людських», а також формально-змістову трансформацію на синтаксичному рівні – перехід додатка у роль підмета (...work a man's hand is doing in there → ...діяння рук людських там вершаться).

Виклики при перекладі «Ностромо» на лексичному рівні. Коли оповідач та герої роману мають специфічний ідіолект, відтворення їхнього акценту у перекладі вимагає певних зусиль. Оскільки для «Ностромо» характерне вкраплення іспанських, італійських, а подекуди й французьких та португальських елементів, розглянемо, як перекладачка відтворює такий акцент українською.

Особливої уваги під час відтворення ідіолекту в «Ностромо» заслуговує вибір між транскрипцією, транслітерацією, калькуванням та відмовою від трансформацій, коли слово або вираз залишаються мовою оригіналу в тексті перекладу.

Прикладами транслітерування слугують власні назви, особливо, вигаданих місць, а також імена та прізвища героїв: *Сулако* (Sulaco), *Костагуана* (Costaguana), *Пунта-Мала* (Punta Mala), *Гольфо-Пласідо* (Golfo Placido), *Асуера* (транслітерування з ісп. Azuera), *Ермоса* (Hermosa), *Емілія Гулд* (Emilia Gould), *дон Хосе* (ісп. Don Jose). Складність транслітерування для цього роману полягає у тому, що транслітерований відповідник повинен чітко відповідати мові походження слова, серед яких у «Ностромо» англійська, італійська, іспанська, португальська, французька.

Титул Емілії Гулд вимовляють на іспанський лад: «...*the woman who was known in the country as the English Señora*» [141, с. 32], тому в перекладі використано «сеньйора»: «*цієї жінки, відомої у країні як англійська сеньйора*» [57, с. 67]. Синьйора Тереза – дружина італійця, отже її титул вимовляється на італійський лад: «*Signora Teresa found her voice*» [141, с. 17], що у перекладі відображається як «синьйора»: «*До синьйори Терези повернувся голос*» [57, с. 41]. В тексті перекладу на позначення поняття «домівка, будинок» періодично зустрічаються транскрипції «каза» (іт.) та «каса» (ісп.) в залежності від того, йде мова про будинок італійців чи іспанців.

Розглянемо інші приклади транскрипції та калькування. Оригінал: «... *calling on the window of the cargador, attending the Lodge, listening in unmoved silence to anarchist speeches at the meeting*» [141, с. XXVII]. Переклад: «*аби навідати вдову каргадора, зайти до «ложі» й мовчки послухати на зборах промови анархістів*» [57, с. 15]. Каргадор – рідковживаний морський термін, який означає «морський агент або брокер». Перекладачка не одомашнює та не осучаснює це слово, подаючи його транскрибованим для збереження колориту мовлення. Lodge має кілька значень в українській мові. В залежності від значення різняться і вимова: лодж (маленький готельчик чи будиночок рекреаційного або туристичного призначення) та ложа (невелика група людей, об'єднана спільними поглядами чи ідеями, наприклад, масонська ложа). Оскільки мова йде перш за все про групу анархістів, а не саме місце їхнього перебування, у перекладі використано «*ложя*».

Текст перекладу, особливо мовлення наратора, рясніє транскрибованими іспанськими та італійськими словами, які дозволяють зберегти колорит та передати ідіолект: *ладрони* (ісп. злодії), *матреро* (ісп. бандити, розбійники), *леперо* (ісп. шахраї), *падрона* (іт. гоподиня), *барсальєрський* (іт. барсальєри – піхотні підрозділи Італійської армії), *кабальєро* (ісп. лицар), «*бланко*» (ісп. білий, мається на увазі політична партія «білих», тому використано лапки), *командансія* (ісп. комендатура), *ідальго* (ісп. людина благородного

походження), *patio* (ісп. внутрішній дворик), «*sala*» (ісп. зала), *ранчero* (ісп. власник ранчо), *палаццо* (іт. палац), *корредор* (ісп. галерея, коридор), *мосо* (ісп. камердинер), *падре* (іт., ісп., звертання до священника), *серено* (ісп. нічний вартовий), *пасадеро* (ісп. мандрівник), *серані* (ісп. плед, шаль).

На позначення посудини з гарбуза для чаю мате Джозеф Конрад використовує англійське «*gourd*»: «*Over little heaps of glowing charcoal Indian women, squatting on mats, cooked food in black earthen pots, and boiled the water for the mate gourds, which they offered in soft, caressing voices to the country people*» [141, с. 84]. Для збереження колориту і за відсутності відповідника в українській мові Олена О'Лір пропонує наступний переклад: «*Індіанки, сидячи навпочіпки на рогожах перед маленькими купками розжеврілого вугілля, готували в чорних глиняних горщиках їжу і кип'ятили воду на мате, яке вони заварювали в калабасах і ніжними, ласкавими голосами пропонували селянам*» [57, с. 160].

У мовленні героїв перекладачка або зберігає слова та вирази іспанською без жодних модифікацій, або ж транскрибує відповідно до оригіналу, щоб передати специфічний акцент: «– *Hola! Hola*, чи є тут хто-небудь?» [57, с. 39]; «– *Va bene, va bene*, – бурмотів Джорджо» [57, с. 44]; «Синьйори *Inglesi* саме чекали на свій ланч [57, с. 44]; «Хіба *tuchachos* Ернандеса не схотіли б запопасти цю дрібничку, яка скидається, *por Dios*, на кавалок олова? – пожартував він» [57, с. 141]; «– Прибув сеньйор *гобернадор*» [57, с. 132]; «...де вряди-годи можна було застати господаря – сеньйора *адмістратора* ... » [57, с. 146].

Прикладами калькування слугують дослівний переклад назви «*Океанська парова судноплавна компанія*» та її аббревіатура *ОПСК*, що в оригіналі звучить як «*Oceanic Steam Navigation Comrpany*» або *OSN*, а також деяких географічних назв, як *Велика Ісабела* (*the Great Isabel*) та *Мала Ісабела* (*the Little Isabel*).

Попри те, що англійській мові не притаманне розмежування звертань буденного «ти» та шанобливого «ви», у тексті перекладу прослідковуємо

використання шанобливого звертання, особливо у розмовах між малознайомими англійцями, для демонстрації субординації тощо. Наприклад: « – Я вражений. І не мав наміру принизити гідність Сулако. Схоже, ви – велика патріотка. – Це місце чудове вже самим своїм розташуванням. Можливо, вам невідомо, як давно я тут мешкаю» [57, с. 56].

Ще одним завданням, яке постало перед перекладачем, було відтворення вигуків, які за часту не піддаються звичайному транскрибуванню чи транслітеруванню, а, будучи у більшості своїй емоційно забарвленими, вимагають ретельної роботи з контекстом (див. табл. 3.2.2).

Таблиця 3.2.2 – Прийоми відтворення вигуків у перекладі в межах стратегії одомашнення

Оригінал:	Переклад:	Прийом перекладу
«Peace, woman!» [141, 14].	«Ану цить, жінко!» [50, с. 34].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
«He think of the casa! He!» [141, с. 16].	«Каза йому не йшла з думки! Ха!» [57, с. 36].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
«Well! And do you not pray like your mother?» [141, с. 21].	«Овва! Чого ж ви не молитесь, як ваша матір?» [57, с. 47].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
«And you? Are you not timid – eh?» [141, с. 21].	«А ти? Ти не встидаєшся, га?» [57, с. 47].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
«Ah, yes! The religion of silver and iron» [141, с. 49].	«Ах так! Релігія срібла та заліза» [57, с. 98].	<u>підібрано абсолютний відповідник (дослівний переклад)</u>

« <i>Not likely, eh? That's alright</i> » [141, с. 54].	«Навряд, <u>еге ж?</u> Це добре» [57, с. 107].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
« <i>'Hush!'</i> » [141, с. 80]	« <u>Цитьте!</u> » [57, с. 155]	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
« <i>Heavens! he's going to propose my own health, I believe</i> » [141, с. 81].	« <u>Сили небесні!</u> Гадаю, він збирається піднести тост за моє здоров'я» [57, с. 157].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>
« <i>True! The shame is your worship's – my poor lover</i> » [141, с. 88].	« <u>Еге ж!</u> Сором вашій милості – моєму бідному коханому» [57, с. 167].	<u>підібрано розмовний експресив в рамках одомашнення</u>

Граматико-синтаксичний рівень. Якщо у поезії ритм легко визначити за допомогою наголосів, у прозі це зробити не так просто. Проте у Джозефа Конрада загальний ритм викладу прозового тексту передається, в першу чергу, через ритмічний наголос, який проявляється через такі засоби як алітерація, рефрени (повторення) та так звані збалансовані речення, частини яких мають майже однакову довжину та рівне інформаційне навантаження. Розглянемо уривок з тексту оригіналу: «*As to the mozo, a Sulaco man – his wife paid for some masses, and the poor four-footed beast, being without sin, had been probably permitted to die; but the two gringos, spectral and alive, are believed to be dwelling to this day amongst the rocks, under the fatal spell of their success*» [141, с. 6]. Очевидно, що за допомогою пунктуаційних знаків і відповідних логічних наголосів уривок можна поділити на десять частин наступним чином: «*As to the mozo / a Sulaco man / his wife paid for some masses / and the poor four-footed beast / being without sin / had been probably permitted to die / but the two gringos / spectral and alive / are believed to be dwelling to this day amongst the rocks / under the fatal spell of their success*» [141, с. 6]. Переклад: «Щодо мосо / мешканця Сулако / то його жінка заплатила кілька за кілька заупокійних мес/ бідолашну чотириногу худобину/ на якій не було жодного гріха/ напевно, теж

спостигла смерть/ а двоє трінго/ примарні і вічно живі/ як вірили люди/ й донині живуть серед скель погублені фатальним прокляттям свого успіху» [57, с. 21].

З наведеного уривка можна зробити висновок про те, що у більшості випадків перекладачка зберігає ритм, характерний для тексту оригіналу. Лише остання частина ритмічно відрізається від тексту оригіналу завдяки формально-змістовій трансформації на синтаксичному рівні – заміні пасивної конструкції на активну у мові перекладу, а також через авторську пунктуацію Джозеф Конрада – кома перед останньою частиною «*under the fatal spell of their success*», якої не вимагають правила пунктуації англійської мови. Для збереження збалансованості перекладачка застосовує такі тактики: не трансформує «*being without sin*» у «безгрішну», щоб не перевантажити першу частину шляхом додавання ще одного прикметника, та зберігає кількість частин загалом; застосовує формально-змістову трансформацію на синтаксичному рівні з метою збереження об'єму однієї частини (порівняємо оригінал *had been probably permitted to die* (10 складів) та переклад *напевно, теж спостигла смерть* (8 складів) із дослівним перекладом «якій, напевно, було дозволено померти» (14 складів), який виходить за межі ритму, закладеного автором).

Використання ритмічно-збалансованих поширених речень накладає свої відбитки на синтаксичні особливості прози Джозефа Конрада. Так, для неї характерні багатокомпонентні складні речення з поліпрекідатними конструкціями, які зазвичай є безсполучниковими та розділеними між собою за допомогою крапки з комою. Сміслові відношення між частинами таких речень виражають або одночасність подій та явищ, або їхню послідовність. До прикладу: «*Somebody ran along; the loud catching of his breath was heard for an instant passing the door; there were hoarse mutters and footsteps near the wall; a shoulder rubbed against the shutter, effacing the bright lines of sunshine pencilled across the whole breadth of the room» [141, с. 15]. Переклад: «*Хтось побіг; було**

чути, як шумно ханув ротом повітря, прожогом майнувши повз двері; під муром чулося хрипке бурчання і чийсь кроки; об віконницю тернулося чиесь плече, заступаючи яскраві цівки сонячного проміння, що прошивали всю кімнату» [57, с. 36]. Спостерігаємо наступні трансформації, застосовані перекладачкою для кожної частини зазначеного складного речення: опущення в рамках формальної трансформації на лексичному рівні (*Somebody ran ~~along~~* → *Хтось побіг*); формально-змістова трансформація на синтаксичному рівні – зміна структури речення з модифікацією змісту, а саме зміна підмета та присудка у пасивному стані на безособове складнопідрядне речення, де смислова прив'язка присудка ханув до попереднього елемента та присудка «Хтось» виражена через зевгму (*the loud catching of his breath was heard for an instant passing the door* → *було чути, як шумно ханув ротом повітря, прожогом майнувши повз двері*); перестановка та додавання на синтаксичному рівні (інверсія в перекладі: *a shoulder rubbed against the shutter* → *об віконницю тернулося чиесь плече*; переклад past participle за допомогою складного означення у постпозиції, вираженого підрядним реченням зі сполучником «що»: *effacing the bright lines of sunshine pencilled across the whole breadth of the room* → *зступаючи яскраві цівки сонячного проміння, що прошивали всю кімнату*) та опущення на лексичному рівні (*the whole ~~breadth of the room~~* → *всю кімнату*) в рамках формально-змістової трансформації.

Особливої мелодійності надає мові Джозефа Конрада алітерація:

Оригінал: «He had to hurry them then the whole length of the jetty; it had been a desperate dash, neck or nothing – and again it was Nostromo ... at the stern» [141, с. 10] Переклад: «Потім мусив покванити їх, поки бігли уздовж молу, - то був відчайдушний прорив, пан або пропав, - і знову-таки Ностромо ... біля стерна» [57, с. 29]. Спостерігаємо алітерацію у Джозефа Конрада, яка об'єднує два-три слова чи вираз. Відповідний прийом знаходимо й у перекладі, особливо влучно у фразеологізмі *neck or nothing* → *пан або пропав*,

де було застосовано формально-змістову трансформацію із прагматичним компонентом.

Ще одним прикладом алітерації є: «*Power, punishment, pardon, are simple and credible notions*» [141, с. 280]. Переклад: «*Всемогутність, кара, прощення – це поняття прості й варті довіри*» [57, с. 512]. У перекладі алітерацію не збережено, проте використано гіперболу: *Power* → *Всемогутність*.

Ще одним засобом ритмізації у прозі Джозефа Конрада є повтор, який застосовується для привернення уваги, емоційного забарвлення повідомлення чи акцентування певної ідеї.

Емоційну насиченість повідомлення, що передається через повтор можна прослідкувати у наступних прикладах:

Оригінал: «*He had lived amongst men who had declaimed about liberty, suffered for liberty, died for liberty, ...*» [141, с. 24].

Переклад: «*Жив серед людей, які виголошували промови про свободу, страждали заради свободи, помирали за свободу ...*» [57, с. 48].

Зазначений прийом застосовується не лише для лексичних елементів, але і на рівні повтору граматичних конструкцій.

Оригінал: «*The leaders of his youth had lived poor, had died poor*» [144, с. 25].

Переклад: «*Вожді його юності жили у злиднях і помирали у злиднях*» [57, с.51].

Оригінал: «*The journey from London to Sta. Marta ... had been tolerable – even pleasant – quite tolerable*» [141, с. 27].

Переклад: «*Подорож із Лондона до Санта-Марти ... була задовільна – навіть приємна – так, цілком задовільна*» [57, с. 55].

Оригінал: «*That slight girl, with her little feet, little hands, little face ... » [141, с. 45].*

Переклад: «*Ця тендітна дівчина з маленькими ногами, маленькими руками, маленьким личком і голівкою ... » [57, с. 88].*

Перекладачка відтворює прийом Джозефа Конрада, досягаючи повної змістової та пунктуаційної еквівалентності у перекладі повторюваних елементів, проте при перекладі повтору граматичної конструкції, об'єднує однорідні присудки за допомогою сполучника сурядності – формальної трансформації на синтаксичному рівні: *had lived poor, had died poor* → *жили у злиднях і помирали у злиднях*.

Застосування повтору не лише в межах одного речення, а й для поєднання кількох дозволяє досягти зв'язності повідомлення та передати його логічний наголос:

Оригінал: «*He, Giorgio, had reached the rank of ensign – alferéz – and cooked for the general. Later, in Italy, he, with the rank of lieutenant, rode with the staff and still cooked for the general*» [141, с. 25].

Переклад: «*Він, Джорджо, дослужився до звання хорунжого (альфереса) і готував для того генерала їжу. Згодом, в Італії, він – уже у званні лейтенанта – їздив зі штабом генерала і далі готував для нього*» [50, с. 50].

Для традицій художнього мовлення в українській мові не характерне повторення поширених елементів, тому у перекладі повтор не збережено, а суть повідомлення відтворено за допомогою трансформації на формальному рівні, а саме – частиномовної заміни *for the general* → *для нього*.

Використання виразливо-зображальних засобів (тропів). Особливої уваги заслуговують художні засоби, як невіддільні та найбільш знакові елементи ідіостилю автора. Зокрема, проза Конрада вражає різноманіттям використання порівнянь в описах природи: «*It lies far out to sea like a rough head of stone stretched from a green-clad coast at the end of a slender neck of sand covered with thickets of thorny scrub*» [141, с. 5] (Переклад: «*Півострів видається далеко в море, немов груба кам'яна голова, що стирчить із зеленого узбережжя на кінці худенької шиї – піщаної коси, зарослої колючими чагарями*») [57, с. 20]; «*The Cordillera is gone from you as if it had dissolved itself into great piles of grey and black vapours that travel out slowly to seaward and*

vanish into thin air all along the front before the blazing heat of the day» [141, с. 7] (Переклад: «Кордильєри пропадають з поля вашого зору, ніби розчиняються в тих великих клубах сірої та чорної пари, що поволі сунуться до океану і розчиняються в прозорому повітрі, наразившись усією лавою на сліпучу гарячінь дня» [57, с. 23]); «*On the Little Isabel an old ragged palm, with a thick bulging trunk rough with spines, a very witch amongst palm trees, rustles a dismal bunch of dead leaves above the coarse sand»* [141, с. 8]. (Переклад: «На жорсткому березі Малої Ісабели шелестить потворним жмутком сухого листя стара обшарпана пальма з товстим роздутим стовбуром, наїжаченим шипами – просто відьма серед пальм» [57, с. 24]); «*It is an oblong, lake-like piece of water»* [141, с. 8] (Переклад: Це довгасте, подібне до озера водне плесо» [57, с. 24]). Порівняння сформовані як за допомогою використання порівняльних виразів «*like*» та «*as if*», які відтворені перекладачем через відповідники «немов» і «ніби», так і за допомогою уточнювальних речень як «*a very witch amongst palm trees*», відтвореного перекладачем через таку синтаксичну трансформацію, як перестановка – зміна порядку розташування компонентів складного речення, а також складних прикметників як от «*lake-like*», відтворене у перекладі як «подібне до озера» за допомогою такої лексичної трансформації як перестановка компонентів та додавання прийменника.

Серед різноманіття художніх засобів у прозі Конрада особливої уваги заслуговують епітети, зокрема ті, що Дж. Мундей [146] відносить до категорії описових епітетів, які у більшості випадків пишуться через дефіс та знаходяться у препозиції до означуваного об'єкта/суб'єкта («*pre-modifying descriptive epithets, often hyphenated*» [146, с. 5]). Оригінальний словотвір, представлений складними прикметниками, є важливою складовою індивідуального стилю Джозефа Конрада, який таким чином отримує новий, часто метафоричний відтінок виразу чи характеристики об'єкта.

Нами було проаналізовано вибірку зі ста складних прикметників, використаних автором у романі «Ностромо», а також тип перекладацьких трансформацій за класифікацією О. Селіванової, використаних Оленою О'Лір у тексті перекладу (див. Додаток А). За результатами аналізу вибірки, випадки використання складних прикметників було поділено за способом словотворення на 18 груп, умовно позначених за допомогою наступних формул: Adj.+Adj. (N+ed), N+Past Part., N+Adj., N+Adj. (N+ed), Adj.+Adj., N+Pres.Part., Adj.+Past Part., N+Adv., Adj.+N, N+N, Adv.+Past Part., Adj.+Pres. Part., Adj.+Particle, Adv.+Prep.+Art.+N, Adv.+Pres.Part, Num.+N, Adv.+Adj., Adj.+Prep.

Частотність вживання складених прикметників за типом словотворення наведено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Частотність використання складних прикметників у тексті оригіналу роману «Ностромо» за способом словотворення, сформована на основі аналізу вибірки зі ста складних прикметників

Формальних трансформацій (без модифікації змісту) під час перекладу зазнали 54 складних прикметника, серед яких домінували категорії із наступним змістом: описи зовнішності, манери дії, опис кольору, сформовані

за формулами $N+Adj.(N+ed)$ та $Adj+Adj.(N+ed)$, а також за допомогою таких компонентів, як *half-*, *-like*.

Формально-змістові трансформації було застосовано 44 рази та формально-змістові з прагматичним компонентом – 2 рази. Формально-змістових трансформацій у перекладі потребували здебільшого прикметники, сформовані за допомогою додавання дієприслівникових та дієприкметникових елементів через відмінності між синтаксисом мови оригіналу та мови перекладу (див. рис. 3.2).

Рисунок 3.2 – Результати кількісного аналізу застосування трансформацій при перекладі епітетів у формі складних прикметників (вибірка зі 100 елементів)

Письменницький ідіостиль Джозефа Конрада характеризується метафоричністю висловлювань. Найбільш яскравим є прояв метафор в описах природи, почуттів, а також політичних подій та явищ (див. Додаток Б). Результати аналізу вибірки із 530 метафоричних виразів та їхнього відтворення у перекладі за допомогою відповідних трансформацій за класифікацію О. Селіванової відображено на рис. 3.3.

При відтворенні метафор у перекладі, Олена О'Лір застосовує прийоми метафоризації, деметафоризації, трансметафоризації та заміни елементів донорської групи у поєднанні із трансформаціями на граматико-синтаксичному рівні. Найбільш частотним є застосування заміни складників донорської групи (156 випадків або 29 %) та абсолютного відповідника (144 випадки або 27%). При цьому, перекладачка майстерно підбирає абсолютні змістові відповідники із мінімальними трансформаціями (на рівні додавання або опущення) та абсолютні відповідники, які відповідають оригіналу повідомлення за змістовим наповненням та граматико-синтаксичним оформленням.

Рисунок 3.3 – Результати кількісного аналізу застосування трансформацій при перекладі метафоричних виразів (вибірки із 530 метафоричних елементів)

Ідіостиль письменника не було передано у 64 випадках (12 %), у яких було застосовано два види трансформацій – деметафоризацію та метафоризацію. При цьому втрата метафоричності виразу спостерігалась у

переважній більшості (59 випадків або 11 % від загальної кількості елементів вибірки) під час застосування деметафоризації (рис. 3.4)

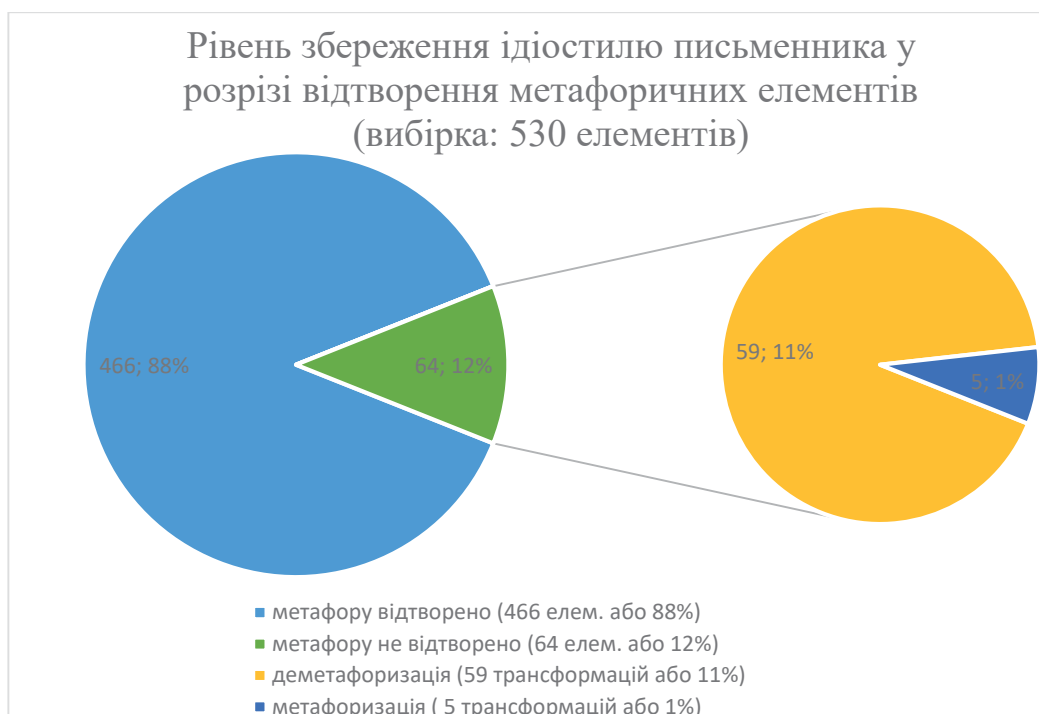

Рисунок 3.4 – Рівень збереження ідіостилю письменника у розрізі відтворення метафоричних елементів (кількісний аналіз вибірки із 530 метафоричних елементів)

Мова Дж Конрада жива та динамічна в тому числі завдяки застосування метонімічних виразів. Результати дослідження вибірки зі 150 метонімічних елементів та перекладацьких трансформацій за класифікацію Т. Казакової, застосованих при їхньому перекладі (див. Додаток В), демонструють, що дві найбільші групи становить «повний переклад» (53 елементи або 35%), підтверджуючи той факт, що перекладачка намагалася не лише досягти еквівалентності, а й художності твору, майстерно відтворюючи ідіостиль письменника, а також семантичне перетворення (30 елементів або 20%). Попри відмінності синтаксису мови оригіналу та мови перекладу «структурне перетворення» найменш численну групу (16 елементів або 11%). Втрачено

метонімічність виразів було у випадках, коли при перекладі застосовувалось «повне перетворення» (27 елементів або у 18 % випадків) (див. рис. 3.5).

Рисунок 3.5 – Результати кількісного аналізу застосування трансформацій при перекладі метонімічних виразів (вибірка зі 150 метонімічних елементів)

Також варто відзначити, що у перекладі метонімічних виразів знайшли своє відображення лексичні маркери ідіостилю перекладача, зокрема, при застосуванні функціональних перетворень.

Виклики при перекладі «Ностромо» на синтаксичному рівні. Як зазначає сама перекладачка, одним із найскладніших завдань при перекладі роману «Ностромо» була робота із синтаксисом. За її словами, синтаксичні конструкції тексту оригіналу і тексту перекладу значно відрізняються, але їхньої подібності і не потрібно, адже ми маємо справу із мовами, які відносяться до абсолютно різних типів. Основним завданням було застосувати таку синтаксичну конструкцію у реченні перекладу, яка б дозволила зберегти специфічний ритм та гармонійно й адекватно передати зміст речення оригіналу.

Відзначимо, що на відміну від ділового художньому мовленню в українській мові не притаманне використання присудку у пасивному стані, який, проте, є досить поширеним у художньому мовленні в англійській мові. Розглянемо наступний приклад: «*The subdued crash of irregular volleys fired in the distance was answered by faint yells far away*» [141, с. 15]. «Приглушеному гуркоту безладних залпів, що розкочувались удалині, вторували стишені крики» [57, с. 36]. У наведеному уривку оригіналу є дві пасивні конструкції: fired in the distance (розгорнуто – that were fired in the distance) та was answered by faint yells. Слідуючи традиції українського художнього мовлення, перекладачка використовує активний присудок: *розкочувались* та *вторували*. Загальний ритм, який передбачає поділ речення на три логічні частини, збережено.

Використання підрядних речень є більш характерним для художнього мовлення в українській мові, ніж в англійській. Наведемо приклад із твору оригіналу та відповідний уривок із перекладу, де застосовано підрядне наслідкове речення. Оригінал: «*This unexpected cry had the effect of stilling the noise*» [141, с. 129]. У перекладі: «*Цей несподіваний вигук справив таке враження, що гамір затих*» [57, с. 239]. Перекладачка трансформує поширене означення у підрядне речення, зберігаючи причинно-наслідковий зв'язок, закладений у змісті речення.

У перекладі також застосовується зміна позиції головних членів речення по відношенню одне до одного. В наступному прикладі за допомогою такої перестановки перекладачка уникає повторення підмета «вона». Оригінал: «*She irritated him as if she, too, had suffered from that inexplicable feminine obtuseness which stands so often between a man and a woman of the more ordinary sort*» [141, с. 130]. Переклад: «*Він через це так дратувався, ніби й панна Авельянос потерпала від тієї неоясненої жіночої нетямущості, яка так часто стоїть між чоловіком і пересічнішою жінкою*» [57, с. 240]. Додаток *him* в перекладі виконує роль підмета, що модифікує зміст речення в цілому. Контекст

оригіналу звучить так, ніби сама панна Авельянос дратує Деку, тоді як контекст перекладу говорить про те, що його дратує лише її байдужість до його іронії. Для стилістичної традиції українського художнього мовлення означення у препозиції до означуваного об'єкта є більш характерні, ніж означення у постпозиції. У зазначеному прикладі спостерігаємо заміну складного означення у постпозиції на просте означення у препозиції. Причому перекладачка зберігає відтінок змісту, застосовуючи вищий ступінь порівняння прикметника.

Ще одним прикладом використання складного речення на заміну простого є «*She coloured invisibly, ...*» [141, с. 130], де просте речення із обставиною способу дії перекладачка трансформує у складнопідрядне речення: «*У темряві було не видно, як вона зашарілась, ...*» [57, с. 240], а саму обставину трансформує у головне речення, яке є безособовим та розширеним за допомогою додавання обставини «у темряві».

Наведемо приклад опущення перекладачем об'ємної вставної конструкції. Ориганіл: «*If anything could induce me to revisit Sulaco (I should hate to see all these changes) it would be Antonia*» [141, с. XXVII]. Переклад: «*Якби бодай щось могло спонукати мене знову відвідати Сулако, то це була б Антонія*» [57, с. 15]. Можемо припустити, що вставну конструкцію було опущено через невизначеність мотивації інформаційного повідомлення – які саме зміни мав на увазі Конрад.

3.3 Аналіз маркерів ідіостилю перекладачки Олени О'Лір

Так як і автор, перекладач має свій індивідуальний письменницький стиль, сформований під впливом різноманітних зовнішніх та внутрішніх факторів. Часто перекладача, особливо художнього твору, називають автором перекладу. На запитання «Коли читач має справу із романом «Ностромо» в українському перекладі, кого він читає – Конрада, Олену О'Лір чи третього автора, який є поєднанням двох попередніх?» Олена О'Лір відповідає:

«Однозначно Конрада, я доклала усіх зусиль, щоб це був Конрад.». Перекладачка вважає цей роман своєю найстарішою роботою, адже вона тривала майже два роки і потребувала неабияких зусиль через «складний синтаксис, палітру ідей, гру характерів». На думку Олени О'Лір, найцікавішою темою роману є тема державотворчих зусиль.

Олена Геннадіївна Бросаліна (Олена О'Лір) – українська перекладачка, поетеса, літературний критик, учениця Ігоря Качуровського, яку відносять до напрямку постнеокласицизму. Перекладала Б. Поттер, Дж.Р.Р. Толкіна, В.Б. Сйтса та інших. Роман «Ностромо» – це друга книга Конрада, перекладена Оленою О'Лір на українську мову. Першою книгою Конрада, перекладеною Оленою О'Лір, є «Фальк. Емі Фостер. Завтра», яка вийшла друком у Львові у 2018 р.

Аналізуючи переклади, виконані Оленою О'Лір, поруч із її перекладацькими техніками та прийомами звертаємо увагу на ряд характерних рис, які притаманні її письменницькому стилю. Розглянемо такі риси на прикладі перекладу «Ностромо».

Особливої атмосферності тексту перекладу на лексичному рівні надає широке використання діалектизмів та архаїзмів, таких як:

- *штиб* (оригінал: *kind*) – те саме, що кшталт, гатунок (в тексті перекладу: «два діяння такого особливого *штибу*» [57, с. 8], «тутешніх негрів найгіршого *штибу*» [57, с. 29], красномовства того чи іншого *штибу* [57, с. 112]);

- *пописатися* (оригінал: *parade*) – буковиньке дієслово на позначення «похвалитися, похизуватися, демонструвати» (в тексті перекладу: «*пописатися* своєю унікальною ерудицією» [57, с. 11]);

- *присок* (оригінал: *cinder*) – іменник на позначення «гарячий попіл із жаром, жар» (в тексті перекладу: «ніби гарячий *присок* після зливи» [57, с. 24]);

- *люксусовий* (оригінал: *luxuriant*) – лемківський прикметник на позначення «розкішний», яке зараз також кваліфікують як архаїзм (у тексті

перекладу: «на люксових оксамитових диванах у салоні першого класу» [57, с. 31]);

- *п'ястук* (оригінал: *hand*) – іменник на позначення «кулак» (у тексті перекладу: «його *п'ястук* стискав цівку рушниці» [57, с. 45]);

- *балакати* (оригінал: *talk*) – дієслово на позначення «говорити» (у тексті перекладу: «усе *балакав і балакав* з такою собі добродушною віртуозністю» [57, с. 73]);

- *приносини* (оригінал: *present*) – іменник на позначення «дарунок» (у тексті перекладу: «не забувши й про доречні *приносини*» [57, с. 78]);

- *скруха* (оригінал: *despondency*) – галицький іменник на позначення «жаль, прикрість» (у тексті перекладу: «її *скруха* була щира» [57, с. 78]);

- *сутий* (оригінал: *plain*) – прикметник на позначення «справжній, істинний» (у тексті перекладу: «відділити в цій історії *суту* правду від фантастичних втручань» [57, с. 82]);

- *окрушина* (оригінал: *relic*) – іменник на позначення «крихта» (у тексті перекладу метафорично: «тієї ж таки справи, *окрушиною* якої був і старий Джорджо Віола» [57, с. 84]);

- *правиця* (оригінал: *right hand*) – іменник на позначення «права рука» (у тексті перекладу: «а в *правиці* без рукавички він стискав грубого дубового ціпка» [57, с. 86]);

- *горнило* (оригінал: *crucible*) – іменник на позначення «горно або відкритої печі» (у тексті перекладу метафорично: «розтопились у шахрайському *горнилі* революцій» [57, с. 91]);

- *безтрепетний* (оригінал: *unflinching*) – прикметник у значенні «той, який не проявляє страх» (у тексті перекладу метафорично: «пильно вдивився у *безтрепетні* очі» [57, с. 107]);

- *годованець* (оригінал: *dependants*) – іменник, що означає «дитина» (у тексті перекладу: «господарі та їхні *годованці*» [57, с. 118]);

- *хідник* (оригінал: *sidewalk*) – іменник на позначення слів «килимок» або ж «тротуар». У перекладу «Ностромо» використане у значенні «тротуар» (у тексті перекладу: «не торкаючись мордою кам'яних бережків *хідника*» [57, с. 130]);

- *вервечка* (оригінал: *line*) – іменник на позначення «мотузка» (у тексті перекладу: «вагонеток, вишикуваних у довгу *вервечку*» [57, с. 133]);

- *окоренкуватий* (оригінал: *root*) – прикметник зі значенням «невисокий, але міцної будови» (у тексті перекладу: «*окоренкувати* листаті пальми» [57, с. 133]);

- *кóпати* (оригінал: *kick*) – дієслово на позначення «ударяти, штовхати, бити ногою» (у тексті перекладу: «військовий колега *покóнав* його ногами» [57, с. 143]);

- *вибалушений* (оригінал: *staring*) – дієприкметник на позначення «вирячений» (у тексті перекладу: «з *вибалушеними* очима та розкритими ротами» [57, с. 165]);

- *рокованість* (оригінал: *fatality*) – іменник на позначення «доля» (у тексті перекладу: «То була *рокованість*. Просто нещасний випадок, та й годі, сер» [57, с. 170]);

Перекладачка широко послуговується морфологічними елементами, які надають лексиці специфічного відтінку. Стилiстичні синоніми іменників, прикметників та прислівників Олена О'Лір утворює за допомогою демiнутивних і пестливих суфіксів, а також суфіксів зі значенням згрубілості.

Серед іменників зустрічаємо: *чолов'яга, злodyжка, віслючок, худобинка, вітерець, пароплавчик, жменька, грошеньята, звірюка, горлянка, крамничка, жакетик, коняка, жіночка, башточки, хлопчина, батіжок, ложечка, ресторанчик, конячина, тютюнець, гайок, містечка, дверцята, каменюччя, прапорці, куточки, долонька, слівце*. Більшість із них у зменшувально-пестливій формі, яка передає невеликий розмір, об'єм чи масштаб описуваного об'єкта чи явища. Проте зустрічаються й іменники, утворені

суфіксальним способом, які несуть негативний відтінок або ж вказують на великий розмір чи масштаб об'єкта, такі як «звірюка» чи «каменюччя».

Серед прислівників: *багацько, легенько, прями́сінько, точнісінько, рівнесенько, простісінько*. Зокрема, прислівники, утворені за допомогою суфіксів *-ісіньк, -есеньк*, вказують на повноту чи точність виконуваної дії.

Серед прикметників: *добрячий, височезний, гладенький, страшнючий, меншенька, велетенський, коротенькі, цілісінький, величезний, низенький, невеличкий, тоненький, звичайнісінький, гарненька*.

Чільне місце у художньому мовленні Олени О'Лір займає словотвір, зокрема шляхом словоскладання. Серед складних іменників: *Домінік-корсиканець, рибалка-негр, патріоти-втікачі, робітники-італійці, повітки-мазанки, італійці-машиністи, емігранти-італійці, президент-диктатор, покупці-земляки, прочанин-єретик, Гулди-предки, фермер-орендар, мрійник-ідеаліст, офіцер-костагуанець, майор-костагуанець, жінки-індіанки, перекупки-індіанки, пастухи-вершники, хлопчаки-індіанці, жінка-інженер, тато-мама, дикуни-індіанці, хати-мазанки, селянин-індіанець, аристократи-«бланко»*. Поширеними формами словоскладання, використаними у тексті перекладу, є: *сам-один, одна-однісінька, рано-вранці, самі-самісінькі, сила-силенна, живий-живісінький, багато-багато*, де значення слова підсилюється за допомогою його повторення у тій самій чи дещо модифікованій формі.

На окрему увагу заслуговують авторські оказіоналізми, представлені іменниками, прикметниками, дієприкметниками, дієсловами: *слововилив, пишномовна* (бесіда), *незмигне* (око), *безмаєтний, колихливий* (обрій), *заврунені* (поля), *дитинно-безсоромне* (нахабство), *несрібллюбні* (руки), *шепти* (у значенні «чутки»), *нерозлюбне* (кохання), (постава) *випружилась, несебелюбність, черпач* (води), *решетувальники, рудодробарі, непощербний*.

Серед специфічних граматичних конструкцій зустрічається присудок, який складається із основного дієслова та дієслова «бути» в минулому часі. Наприклад: «Від часу від'їзду з Санта-Марти він геть втратив був відчуття

європейського життя.» [57, с. 57]; «Втім, так склалося, що багато років тому пан Гулд, на своє щастя, відмовив був теперішньому міністрові фінансів ... .» [57, с. 78].

Авторський стиль перекладачки Олени О'Лір відзначається широким використанням фразеологізмів. У «Ностромо» зустрічаємо наступні: «шкурка не варта вичинки» [57, с. 10], «проливає світло на» [57, с. 11], «у глибині душі» [57, с. 14], «аж дух забило» [57, с. 15], «стоять як укопані» [57, с. 19], «на людській пам'яті» [57, с. 20], «не виходила з дива» [57, с. 21], «залишив місто на милість [революційного натовпу]» [57, с. 28], «нюхом чули» [57, с. 30], «вхопилися за цю нагоду» [57, с. 32], «прийняла як рідного» [57, с. 33], «спробувати щастя» [57, с. 33], «по спині перебігають такі ніжні мурашки» [57, с. 35], «діяло на нерви» [57, с. 37], «висаджували у повітря» [57, с. 53], «яким були не чужі правила цивілізованого бізнесу» [57, с. 57], «звернути заради них гори» [57, с. 58], «провінційний туз» [57, с. 63], «набити собі щонайвищу ціну» [57, с. 65], «забивати собі голови думками» [57, с. 67], «зажив лихої слави» [57, с. 69], «мистецтвом жити» [57, с. 72], «знищила до ноги цілі племена» [57, с. 75], «проковтнув пігулку» (перен.) [57, с. 79], «кидала ніби нелогічну репліку» [57, с. 85], «стояв на чолі держави» [57, с. 90], «прибрати до рук» [57, с. 90], «залишається цілком у моїх руках» [57, с. 100], «це гра, в яку можна зіграти так, аби вона варта була не просто свіч» [57, 103], «Наше слово буде законом скрізь» [57, с. 105], «прибрати до рук» [57, с. 105], «пустити їм трохи туману в очі» [57, с. 107], «Він давав старт людині!» [57, с. 110], «вийти з гри» [57, с. 110], «підімнуть під себе Костагуану» [57, с. 111], «поставили тут на кін» [57, с. 114], «був з іншого тіста» [57, с. 143], «напився до чортиків» [57, с. 143], «Великі світу сього» [57, с. 151].

Ще однією стилістичною рисою художнього мовлення Олени О'Лір є використання словотворчих часток для підкреслення значення окремого слова, здебільшого вказівного займенника. Наведемо кілька прикладів: «З отаким-от супроводом» [57, с. 20], «як-от, наприклад, Есмеральда за

шістдесят миль на південь» [57, с. 25], «І *дивіться-но*: то ж він вів їх за собою того дня» [57, с. 32], «*Тому-то* розлив юрби застав його зненацька» [57, с. 33], «*Таким-от* чином місцеві можновладці утверджували свою владу» [57, с. 53], «З *такою-от* сторінкою в родоводі» [57, с. 69], «*Тим-то* і вражало» [57, с. 70], «Він вивчав їхні особистості, ... , *як-от* вивчають різноманітні людські вдачі» [57, с. 83], «*Такі-от* емоції, ... , опанували Чарлза Гулда» [57, с. 93], «Він уславився завдяки *таким-от* щедротам» [57, с. 98], «*Так-от* вела тоді мову ця значна персона» [57, с. 108], «а написав їй *просто-таки* власноруч» [57, с. 110], «в деяких *досить-таки* тендітних жінках» [57, с. 119], «*Там-бо* всі конверти без розбору розпечатувались» [57, с. 124], «Побачивши *такі-от* гурти переселенців» [57, с. 134], «неосвіченим грішникам копальні Сан-Томк, *як-от* тобі» [57, с. 137].

Серед рідковживаної лексики зустрічаємо такі приклади із метафоричним значенням: «у далечінь *зміїлась* портова гілка залізниці» [57, с. 44]; «їхнього завзяття не *розхолодили* ні визискування часто змінюваних урядів,...» [57, с. 75]; «з його ... *сардонічною* посмішкою та прикрим поглядом» [57, с. 136]; «перед *темнавою* запрестольною іконою» [57, с. 136];

Ідіостиль Олени О'Лір характеризується доречним та досить широким використанням слів розмовного стилю як у мовленні наратора, так і у мовленні головних героїв (див. Додаток Г). Результат кількісного аналізу вибірки із 40 лексичних одиниць розмовного стилю, використаних у перекладі Оленою О'Лір представлено на рис. 3.6. Із 40 експресивів, представлених лексичними одиницями розмовного стилю 15 (37 %) було використано на відтворення розмовного стилю автора, а 25 (63 %) були особистим вибором перекладчки, що свідчить про те, що широке вживання розмовної лексики є маркером її індивідуального стилю.

Рисунок 3.6 – Результати аналізу випадків використання лексичних елементів розмовного стилю у перекладі (вибірка із 40 лексичних елементів)

Серед проаналізованих випадків вживання розмовної лексики на позначення «говорити» було використано «бурмотіти», «балакати», «бубоніти». Перекладачка вмiло оперує елементами синонімічного рядку слова «говорити»: балакати, лепетати, процідити, заторохкотіти, верещати, забубоніти, бурмотіти, просторікувати.

Результати аналізу свiдчать про можливість ідентифікувати гендерну приналежність перекладача, зокрема, за лексичними маркерами – поетизацією висловлювань, використанням стилістичних синонімів іменників, прикметників та прислівників, утворених за допомогою демiнүтивних та пестливих суфіксів, а також суфіксів зі значенням згрубілості, вживанням гіпербол та літот. Отже, можемо стверджувати, що маркери ідіостилю перекладача можна виявити на лексичному (експресивно забарвлена лексика, фразеологічність висловлювань) та граматичному рівнях (особливостях словотвору).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Стиль Джозефа Конрада формувався під впливом таких факторів, як події у світовій історії, загальний ідіостиль епохи та, зокрема, течії неоромантизму, відносини у колі сім'ї та друзів, білінгвізм, подорожі та рід занять.

2. Серед визначальних рис ідіостилю Джозефа Конрада на сюжетно-жанровому рівні є домінування наступних мотивів: звернення до поняття "homo-novus" – «нового героя», нового ідеалу людини; подорожі до екзотичних, часто, вигаданих країн; боротьба та ідеали та цінності (абстрактні іменники на позначення яких зазвичай капіталізуються автором у тексті); політичне протистояння та колоніальний лад, які нерозривно пов'язані з питаннями статусу та матеріального забезпечення. Для відтворення таких мотивів Конрад широко використовує такі прийоми як контраст, натяк та символізм, де особлива роль належить кольору та інтертекстуальності. Спосіб викладення тексту часто називають «рамковим», який є наративом від третьої особи, спостерігача, який майже не дає оцінки подіям, що відбуваються у романі. Також текстам Конрада притаманний гумор із саркастичним відтінком.

3. Особливостями стилю автора на композиційному рівні є наявність передмови як пояснення до основного тексту роману, неспівпадіння фабули із хронологією викладення подій у розділах роману, фокусування на еволюції героя відносно подій та себе в минулому, поступове розгортання подій за рахунок збільшення довжини речень в рамках абзацу або логічно завершеної думки. Зазначені особливості відтворюються перекладачкою за допомогою формально-змістових трансформацій через відмінності синтаксису мови оригіналу та мови перекладу.

4. На лексичному рівні відзначається специфічний ідіолект наратора та героїв роману, який характеризується поєднанням англійської та іспанської мови (інтерлінгвалізм). Перекладачка майстерно передає такий ідіолект

шляхом поєднання стратегій одомашнення та очуження; поєднання сильного прикметника та іменника, а також звернення до абстрактних, філософсько-релігійних понять (перекладачка застосовує формальні трансформації на лексичному, синтаксичному та морфологічному рівні без модифікації змісту).

5. До ритміко-стилістичних прийомів та засобів Джозефа Конрада належать: специфічний ритм, який досягається шляхом формування збалансованих речень, поділених на частини із рівним інформаційним навантаженням (для відтворення цієї риси перекладачкою переважно застосовуються формальні та формально-змістові трансформації на синтаксичному рівні) та за допомогою альтерації (відтворюється перекладачкою, зокрема за допомогою лексичних трансформацій).

6. На синтаксичному рівні відзначаємо використання багатокomпонентних складних речень з поліпредикатними конструкціями, які зазвичай є безсполучниковими, та характеризуються різноманіттям уточнювальних компонентів (відтворюються перекладачкою здебільшого за допомогою дієприкметникових та дієприслівникових зворотів, а також підрядних речень в рамках синтаксичних та морфологічних трансформацій).

7. Серед художньо-зображувальних засобів особливим різноманіттям відзначаються епітети, метафори та порівняння, які формуються автором за допомогою складних прикметників. Серед способу словотвору домінують поєднання двох прикметників, іменника та дієприслівника, іменника та прикметника. Не потребували модифікації змісту здебільшого прикметники, сформовані за формулами $N+Adj.(N+ed)$ та $Adj+Adj.(N+ed)$, а також за допомогою таких компонентів, як *half-*, *-like* на позначення кольорів, для опису зовнішності та манери виконання дії. Формально-змістових трансформацій здебільшого потребували прикметники, сформовані за допомогою додавання дієприслівникових та дієприкметникових елементів.

8. Серед характерних рис, притаманних індивідуальному стилю перекладачки Олени О'Лір, відзначаємо широке використання діалектизмів та

архаїзмів, а також рідковживаних та поетичних слів, які надають тексту особливої атмосферності. Одними із найбільш яскравих лексичних маркерів індивідуального стилю Олени О'Лір є доречне та досить широке використання слів розмовного стилю як у мовленні наратора, так і у мовленні головних героїв, а також багата синонімія. Перекладачка широко використовує стилістичні синоніми іменників, прикметників та прислівників, утворені за допомогою демінутивних та пестливих суфіксів, а також суфіксів зі значенням згрубілості. Отже, її мовлення багате на гіперболи та літоти. Визначальною рисою письменницького ідіостилу Олени О'Лір є також широке використання фразеологізмів, які, зокрема, сприяють одомашненню тексту перекладу.

9. Словотвір у тексті перекладу спостерігаємо у різноманітті складних іменників, утворених шляхом словоскладання, а також авторських okazіоналізмів, представлених іменниками, прикметниками, дієприкметниками та дієсловами. Для підкреслення значення окремого слова, переважно вказівного займенника, перекладачка використовує словотворчі частки -от, -но, -таки тощо.

10. До специфічних граматичних конструкцій, використаних перекладачкою, відноситься присудок, який складається із основного дієслова та дієслова «бути» в минулому часі.

11. Під час перекладу «Ностромо» основним із найскладніших завдань була робота із синтаксисом. Потреба синтаксичних трансформацій викликана відмінністю між системи мови оригіналу та мови перекладу: перша належить до аналітичних мов, а друга – до синтетичних. Серед основних синтаксичних трансформацій відзначаємо заміну конструкцій пасивного стану та конструкції активного стану, широке використання складносурядних та складнопідрядних речень, а також зміна позиції головних членів речення та означення. При цьому, синтаксичні трансформації застосовувались таким чином, щоб відтворити загальний ритм речень, який є визначальною рисою ідіостилу Джозефа Конрада.

12. Серед інших труднощів відзначаємо відтворення ідіолекту наратора та героїв роману шляхом транскрипції, транслітерації, калькування та відмовою від трансформацій (збереження слів та виразів мовою оригіналу). Складність транслітерування (переважно для назв місцевостей та власних імен), а також транскрибування полягає у необхідності відтворення слів та виразів з англійської, італійської, іспанської, португальської та французької мов, вимова та правила читання яких відрізняються між собою.

13. Відтворення вигуків у тексті перекладу заслуговує на особливу увагу у розрізі застосування перекладачкою стратегії одомашнення тексту, оскільки потребує ретельної роботи із контекстом з метою відтворення їхнього емоційного забарвлення.

ВИСНОВКИ

У сучасному глобалізованому світі художня література набуває все більшого значення як засіб комунікації між народами та культурами. Одним із актуальних питань у фокусі уваги сучасного мовознавства є питання індивідуального стилю письменника, а також індивідуального стилю перекладача як автора перекладу. У науковому просторі немає єдиної точки зору одо визначення поняття ідіостилу, його основних елементів, а також способів відтворення на мові перекладу.

Основним викликом, який постає перед перекладачем є не лише адекватне та достовірне трансліювання тексту оригіналу, але й відтворення його художності, яка, зокрема, включає і основні риси ідіостилу письменника. При цьому, професійність перекладача виявляється не лише в оптимальному застосуванні перекладацьких стратегій, тактик та трансформацій з урахуванням відмінностей функціонування мови оригіналу та мови перекладу, а й в умінні передати повідомлення, зашифроване у тексті оригіналу, через призму його культурного адаптування, уникаючи домінування власних стилістичних маркерів та забезпечуючи баланс між ідіостилем письменника, власним ідіостилем та рядом перетворень на граматико-синтаксичному та лексико-стилістичному рівнях.

Під час виконання дослідження в рамках написання магістерської дисертації нами було вирішено ряд поставлених задач.

1. Проаналізовано основні теоретичні підходи до вивчення ідіостилу, серед яких найбільш актуальними є системно-структурний, естетично-маркований, образно-композиційний, комунікативно-когнітивний, адресно-діяльнісний та функціонально-домінантний та отримано висновок, що у контексті дослідження художності тексту в рамках написання нашої дисертації найбільш актуальним є підхід естетично-маркований.

2. Відповідно до проаналізованих підходів, індивідуальний стиль письменника визначається як сукупність основних стильових особливостей, які характеризують твори того чи того автора у певний період або всю його творчість. При цьому, стильові особливості розглядаються у розрізі наступних парадигм: жанрова (передбачає наявність текстових маркерів), індивідуально-авторська (образ самого автора формує концепт твору), функціонально-стильова (передбачає використання певного набору мовних засобів, які зумовлюють комунікативно-стильовий характер твору).

Як і письменник, автор перекладу має індивідуальний стиль, який передбачає наявність певної системи характеристик, властивих текстам перекладів, що виконані однією особою і становлять унікальний спосіб мовного висловлювання перекладача.

3. За результатами аналізу підходів до класифікації авторських стилістичних прийомів та зображувальних засобів нами було виділено такі рівні стилістичних елементів як лексико-стилістичний, граматико-синтаксичний, композиційний та сюжетно-жанровий.

4. Лексико-стилістичний рівень включає тропи, ідіолектичні (інтерлінгвальні) елементи, розмовну лексику, експресивно та стилістично марковану лексику, реалії, фразеологізми тощо.

Граматико-синтаксичний рівень включає словотвір, засоби емоційного забарвлення, складні та односкладні речення, компоненти ускладнення, ритмізація –логічне та пунктуаційне членування речень. Саме відтворення елементів двох останніх рівнів передбачає застосування ряду трансформацій з боку перекладача.

Композиційний рівень передбачає поділ на розділи та глави, розміри речень в межах абзацу, співвіднесення фабули із композицією твору в цілому та окремими розділами, спосіб розгортання картини, організація наративу, застосування контрасту. Сюжетно-жанровий рівень стосується тематики, сюжетної лінії, характеристики і ролі головних героїв, ключових подій та

мотивів, які дозволяють віднести твір до певного літературного напрямку, течії, епохи. Елементи вищезазначеного переліку не підлягають будь-яким трансформаціям з боку перекладача на відміну від лексико-стилістичних та граматико-синтаксичних елементів.

5. До основних маркерів ідіостилю Джозефа Конрада належать рамковий наратив, широке використання натяку та контрасту, формування збалансованих речень, використання багатокomпонентних складних речень з поліпредикатними конструкціями, алітерація, неспівпадіння фабули із хронологією подій в романі, специфічний ідіолект (інтерлінгвалізм), символізм кольору, звернення до абстрактних та релігійних понять, поєднання абстрактного іменника та сильного прикметника, різноманіття тропів – широке використання метафори, метонімії та епітетів, зокрема, у формі складних прикметників.

6. У контексті дослідження художніх засобів як елементів ідіостилю Джозефа Конрада особлива увага приділялась метафоричним та метонімічним елементам. Для відтворення метафори застосовувалися як метафоризація, деметафоризація, трансметафоризація, заміна складників донорської групи, а також віднаходження абсолютного еквіваленту. Групу найбільш частотних та ефективних трансформацій склали заміна складників донорської групи та переклад за допомогою абсолютного відповідника. При застосуванні деметафоризації метафоричність виразу, як правило, втрачається.

Для відтворення метонімічних елементів використовувалися повний переклад, повне перетворення, семантичне перетворення, структурне перетворення та функціональне перетворення. Групу найбільш частотних та ефективних трансформацій склали повний переклад та семантичне перетворення. Пропри відмінності у синтаксисі англійської та української мов структурні перетворення є однією із найрідше вживаних трансформацій.

Іншим важливим елементом є епітет, виражений складним прикметником, який було відтворено перекладачкою шляхом застосування

наступних трансформацій: формальні – зміна форми при збереженні змісту (транскрипція, транслітерація, фонографічна заміна за традицією, їхня комбінація, словотвірне калькування, інверсія в межах складних слів, віднаходження відповідників з однаковим смисловим наповненням, категорійна заміна на морфологічному рівні, частиномовна заміна, транспозиція часу, способу дії, числа); формально-змістові – зміна форми та модифікація змісту (зміна ритміко-мелодійної структури тексту, метонімічні трансформації, заміни зі зміною конотативних характеристик, частиномовні заміни, категорійні заміни, заміни на граматичному рівні, зміни синтаксичних структур); формально-змістові з прагматичним компонентом – застосовуються з метою збереження прагматичної орієнтації тексту оригіналу (трансформації на рівні фразеологізмів та нефразеологічних виразів).

6. Маркери ідіостилю автора у більшості випадків були відтворені перекладачкою, проте з огляду на те, що письменник та перекладачка є носіями різних гендерів, відповідно маркована лексика увійшла до групи лексичних маркерів Олени О'Лір, яку склали стилістичні синоніми іменників, прикметників та прислівників, утворені за допомогою демінутивних та пестливих суфіксів, а також суфіксів зі значенням згрубілості.

7. Серед інших елементів ідіостилю Олени О'Лір виділяємо використання діалектизмів та архаїзмів, а також рідковживаних та поетичних слів, широке використання слів розмовного стилю, а також фразеологізмів, які сприяють одомашненню тексту перекладу. Словотвір у тексті перекладу представлений складними іменниками, утворених шляхом словоскладання, а також авторськими okazionalizmami, представлених іменниками, прикметниками, дієприкметниками та дієсловами. Для підкреслення значення окремого слова, переважно вказівного займенника, перекладачка використовує словотворчі частки -от, -но, -таки тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альошина М. Критерії та принципи визначення адекватності відтворення ідіостилю автора в перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2018. №37. С. 54–57.
2. Арнольд И. Стилистика. Современный английский язык: Учебник для вузов. – 5-е изд., испр. и доп. Москва : Флинта: Наука, 2002. 384 с.
3. Афоніна І. Перекладацькі засоби відтворення жіночого мовлення у романі Данієли Стіл «Дар». *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*, 2020. №8. С. 7–13.
4. Ахманова О. Словарь лингвистических терминов. Москва: Советская энциклопедия, 1966. 608 с.
5. Бархударов Л. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). Москва : «Международные отношения», 1975. 240 с.
6. Басов Е. Ментальний вибір метафори [Електронний ресурс]. *Теоретические и практические научные инновации. Под-секция 5. Языковедение и иностранные языки*. Режим доступу до ресурсу: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_5_24.pdf.
7. Бахтин М. Эстетика словесного творчества / Сост. С. Бочаров, примеч. С. Аверинцев и С. Бочаров. Москва: Искусство, 1979. 423 с.
8. Богдан С. Метод й методика лінгвостилістичних досліджень: методичні рекомендації для слухачів і керівників секції української мови. Луцьк, 2011. 28 с.
9. Боговик О. Гендерна специфіка вербальної репрезентації емоційних станів (на матеріалі роману Сідні Шелдона "Nothing Lasts Forever". *Закарпатські філологічні студії*, 2020. №14. С. 196-200.
10. Бойко Г. Емоційно забарвлена лексика в малій прозі Івана Франка на заняттях з української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*, 2012. № 7. С. 125-131

11. Бойко Н. Лексичні експресиви як стилетвірні компоненти художнього тексту. *Науковий часопис НПУ імені М. Драгоманова. Серія 10 : Проблеми граматики і лексикології української мови*, 2014. №11. С. 7-10.
12. Бойчук Е., Воронцова И., Шляхтина Е., Беляева О. Идиостиль и ритм текста: коллективная монография. Ярославль : РИО ЯГПУ, 2019. 184 с.
13. Болотнова Н. К вопросу о понятии «Когнитивный стиль языковой личности». *Вестник ТГПУ*, 2012. №10 (125). С. 164–168.
14. Бондаренко А. Художній текст в інтерпретаційному вимірі (лінгвостилістичний аспект). Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2008. 226 с.
15. Брандес М. Стиль и перевод (на материале немецкого языка): Учеб. пособие. Москва : Высшая школа, 1988. 127 с.
16. Верба Л. Порівняльна лексикологія англійської і української мов. Вінниця : Нова Книга, 2008. 248 с.
17. Вине Ж.-П., Дарбельне Ж. Технические способы перевода. Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. Москва, 1978. 298 с.
18. Виноградов В. О языке художественной прозы. Москва: Госиздат, 1980. 360 с.
19. Вовк А. Синтаксичні засоби експресивності в «Щоденниках» О. Гончара (редукція вихідної моделі речення). *Закарпатські філологічні студії. Т.1*, 2018. №3. С. 7–11.
20. Войнич И. Стратегии лингвокультурной адаптации художественного текста при переводе: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. фил. наук : спец. 10 02 19 «Теория языка». Пермь, 2010. – 20 с.
21. Волченко О. Використання синтаксичних трансформацій для досягнення еквівалентності перекладу. *Молодий вчений*, 2017. №4. С. 89–92.
22. Волченко О., Нікішина В. Граматичні трансформації в англо-українському художньому перекладі. *Наукові записки Національного*

- університету «Острозька академія». Серія «Філологічна», 2015. №54. С. 252–254.
23. Воробьева О. Текстовые категории и фактор адресата. Киев : Вища школа, 1993. 200 с.
24. Гайденко Ю. Фігури суміжності в романах Шарлотти Бінгхем. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2019. №43. С. 77–81.
25. Гальперин И. Очерки по стилистике английского языка. Москва : Издательство литературы на иностранных языках, 1958. 458 с.
26. Гапченко О. Когнітивні аспекти метонімії. *Українське мовознавство*, 2016. №1 (46). С. 53–65.
27. Глінка Н., Засенко І. Мовний код автора в текстах Вірджинії Вулф. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 2017. № 29(1). С. 133-136.
28. Гончаренко Н., Гнатенко О. Жанрово-стилістичні особливості перекладу художніх текстів (на матеріалі роману Ч. Діккенса «Домбі й син»). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2019. №43. С. 34–36.
29. Григорьев В., Хлебников В. Грамматика идиостиля. Москва : Языки русской культуры, 2000. С. 57-205.
30. Грабович М. Інтенційність. Явище авторської моторики в художньому тексті в інтерційному аспекті. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Т. 31 (70)*, 2020. №2 ч.3. С. 9-14.
31. Гринишина І., Марченко Т. Інтертекстуальність та її роль в аналізі літературного твору. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки*, 2012. № 12. С. 31-35.
32. Давиденко Г. Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.

33. Денисова С. Стан та перспективи перекладознавчих досліджень. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Т.17, 2014. №1. С. 54–60.
34. Дудик П. Стилїстика української мови. Київ : ВЦ "Академія", 2005. 368 с.
35. Єфімов Л., Ясінецька О. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
36. Живіцька І. Граматичні перетворення при перекладі прикметників (на матеріалі англійської та української мов). *Вісник КНЛУ. Серія Філологічна. Т.18*, 2015. №2. С. 50–55.
37. Жижома О. Індивідуально-авторська метафора та особливості її перекладу. *Актуальні питання гуманітарних наук. Т. 1*, 2019. №26. С. 88–93.
38. Журавель Т., Хайдарі Н. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Т.2*, 2015. №19. С. 148–150.
39. Засекін С. Універсальні стратегії перекладу художнього тексту: досвід емпіричного психолінгвістичного дослідження. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 2011. №4 ч.2. С. 254–260.
40. Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе. – Львів : Кальварія, 2006. 320 с.
41. Іваницька М. Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах : монографія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2015. 604 с.
42. Исаев С. Тандем: автор и переводчик. Можно ли ехать, не нарушая правил?. *Миры литературного перевода: В 2т . Т.1. Переводчик и автор: на пути к идеальному тексту: Материалы тематических семинаров IV Международного конгресса переводчиков художественной литературы, 8-11 сентября 2016 г. / Науч. ред. А. Ливергант; ред. Д. Кузина; сост. И. Сид. Москва : АНО «институт перевода», 2018. С. 344–351.*

43. Існюк О., Тараненко Л. Лексико-семантичні особливості ідіостилю Дена Брауна на (на матеріалі номінативного простору сфери мистецтва). *Молодий вчений*. 2020. №10 (86). С. 461–466.
44. Казакова Т. Практические основы перевода English <=> Russian. Санкт-Петербург : Издательство Союз, 2001. 320 с.
45. Калимон Ю., Кульчицький І., Ліхнякевич І. Ідіолект, ідіостиль, індивідуальний стиль. Тотожне чи різне?. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 2014. №5. С. 226–229.
46. Кальниченко О., Подміногін В., Кальниченко Н. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. Ч.2: Пізня античність. Перекладачі – творці писемностей: навчальний посібник. Харків : ХГУ «НУА», 2013. 172 с.
47. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури Вінниця : Нова Книга, 2004. 577 с.
48. Карабан В. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Флоренція-Страсбург-Гранада-Київ : TEMPUS, 1997. 317 с.
49. Карабан В. Роль узусу в перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу*, 2017. №59. С. 76–82.
50. Караулов Ю. Язык и языковая личность. Москва : Издательство ЛКИ, 2010. 264 с.
51. Качур І. Сучасна лінгвістична теорія метонімії: лінгвокогнітивний і дискурсивний підходи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Т.2*, 2016. №23. С. 21–24.
52. Кобзан Л. «Ното Новус» у неоромантичній картині світу Дж. Конрада та О. Гріна. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Т. 30 (69)*, 2019. №2 ч.2. С. 95–99.

53. Козачук А. Стиль тексту з позиції перекладача. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*, 2012. №25. С. 58–61.
54. Коломієць І. Основні лінгвостилістичні поняття і категорії (словник-довідник філолога). Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с.
55. Комов О. Гендерний аспект перекладу. *Актуальні проблеми слов'янської філології*, 2011. №XXIV ч.1. С. 409–417.
56. Кондратьєва О., Бернацька О. Місце когезії у тексті художнього перекладу. Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика : матеріали доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції 5-6 квітня 2013 р. / за заг. ред. А. Гудманяна, С. Сидоренка. Київ : Аграр Медіа Груп, 2013. С. 214 - 218.
57. Конрад Дж. Ностромо: Приморське сказання / переклад з англійської Олена О'Лір. Львів : «Астролябія», 2019. 704 с.
58. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Київ : Видавництво при Київському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1982. 168 с.
59. Корунець І. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навч. Посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 458 с.
60. Костенко Г. Від Конрада до Набокова: білінгвізм та бікультурність як творчий імпульс: монографія. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2011. 407 с.
61. Костецька О. Індивідуальне мовлення автора як об'єкт лінгвістики та підходи до його дослідження. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Серія : Філологічна, 2014. № 49. С. 196-199.
62. Коткова Л. Ідіостиль, індивідуальний стиль і ідіолект: проблеми розмежування. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*, 2012. Кн.2. С. 26-29.
63. Крамар В. Жанр та ідіостиль як чинник вибору перекладацької моделі. *Збірник наукових праць «Актуальні проблеми філології та перекладознавства»*, 2019. №17. С. 65–69.

64. Красных В. Виртуальная реальность или реальная виртуальность: человек, сознание, коммуникация. Москва: Dialog-Mgu, 1998. 352 с.
65. Кузенко Г. Теоретичні засади української школи художнього перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2015. №18. С. 135–137.
66. Кухаренко В. Практикум по стилистике английского языка. *Seminars in Stylistics: учеб. Пособие*. Москва : Флинта : Наука, 2019. 184 с.
67. Лагуткина Н. Бойчук Е., Воронцова И. и др. Автоматизированный поиск средств ритмизации художественного текста для сравнительного анализа оригинала и перевода на материале английского и русского языков. *Моделирование и анализ информационных систем*, 2019. №3. С. 420–440.
68. Ларин Б. Эстетика слова и язык писателя. Избранные статьи. Ленинград : Художественная литература. Ленинградское отделение, 1974. 288 с.
69. Латышев Л. Технология перевода: Учеб. пособие для студ. лингв, вузов и фак. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Издательский центр «Академия», 2005. 320 с.
70. Лащик Н., Кучера А. Переклад художнього тексту та інтерпретація (літературознавчий аспект). *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2019. №3. С. 198–204.
71. Леденева В. Идиостиль (к уточнению понятия). *Филологические науки*, 2001. № 5. С. 36-41.
72. Линтвар О. Індивідуальний авторський стиль (ідіостиль), ідіолект автора художнього твору. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*, 2014. №44. С. 160-162.
73. Литвин І. Перекладознавство. Науковий посібник. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
74. Лобода В. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Т. 4*, 2019. №43. С. 72–74.

75. Мазур О., Кучів С. Локалізація як явище перекладу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Т. 7., 2021. №35. С. 89–95.
76. Мамрак А. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
77. Маркова О., Ковальська Н., Шматок Т. Відтворення семантичного багатства складних прикметників англійської мови засобами української мови [Електронний ресурс]. *Матеріали конференції «Соціокультурні та етнолінгвістичні проблеми галузевого перекладу в парадигмі євроінтеграції»*, 2010. Режим доступу до ресурсу: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/22744/1/Відтворення_семантичного_багатства_складних.PDF.
78. Мирам Г. Профессия: переводчик. Киев : Ника-центр, 1999. 151 с.
79. Михайленко О. Поняття «перекладацькі стратегії» як складова стратегічної компетенції. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*, 2014. №121. С. 148–154.
80. Мінчис Е., Ладовська С. Проблема ідіостилю у сучасній лінгвістиці (на матеріалі роману "Великий Гетсбі" Ф. С. Фіцджеральда). *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна*, 2014. № 44. С. 195-196.
81. Мороховский А., Воробьева О., Лихошерст Н., Тимошенко З. Стилистика английского языка. Киев : Главное издательство издательского объединения «Вища школа», 1984. 236 с.
82. Назарчук Р. Глумачення механізмів метафоризації в сучасному мовознавстві. *Humanity, Computers and Communication (HCC'2015)*. 2015. С. 133–135.
83. Науменко Л., Гордєєва А. Практичний курс перекладу з англійської на українську мову: навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2011. 136 с.
84. Нера Н. Гендерний аспект невластне-прямого мовлення в англійському художньому дискурсі (на матеріалі жіночої прози першої половини ХХ

- століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.04 «германські мови». Львів, 2017. 25 с.
85. Ніколаєва Т. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову. *Проблеми гуманітарних наук. Серія: Філологія*, 2018. №42. С. 119–127.
86. Ніколаєва Т. Перекладацькі стратегії в англо-українському просторі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Т. 29 (68), 2018. №1. С. 110–115.
87. Новиков Л. Художественный текст и его анализ. – Москва : ЛКИ, 2007. 304 с.
88. Новікова К. Методи відтворення стилістичних фігур і тропів у процесі перекладу художніх текстів (на матеріалі роману Е.А. По «Падіння дому Ашерів»). *Одеський лінгвістичний вісник*, 2016. №7. С. 272–276.
89. Онопрієнко Т. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови (Семантика. Структура. Прагматика): Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.2004. Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. Харків, 2002. –19 с.
90. Остапенко С. Особливості відтворення метафори в процесі художнього перекладу (на матеріалі роману Ф. Скотта Фіцджеральда «Ніч ніжна»). *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*, 2016. №1 (11). С. 258-265.
91. Палей Т. Лексико-граматичні особливості перекладу англійських епітетів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*, 2017. №2 (86). С. 99-104.
92. Панькова А. Використання локальних стратегій при перекладі історичних реалій. *Молодий вчений*, 2019. № 3(1). С. 116-121.
93. Пастрик Т., Кихтюх О. Герменевтичний опис концептуальної моделі продуктивного білінгвізму перекладача. *Східноєвропейський журнал психолінгвістики*, 2014. С. 175-184.

94. Переломова О. Авторська стилістика: навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДУ, 2014. 108 с.
95. Пірська Х. Статистичний аналіз сучасного українського соціально-психологічного роману: гендерний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна*, 2014. №45. С. 41-44.
96. Поворознюк В. Огляд теоретичних підходів до трактування поняття «ідіостиль». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*, 2016. № 62. С. 275-278.
97. Приблуда Л. До проблеми визначення статусу художнього дискурсу. *Теоретична і дидактична філологія*, 2013. №16. С. 295-301.
98. Приблуда Л. Метонімія як різновид вторинної номінації (на матеріалі творчості українських письменників-постмодерністів). *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*, 2012. №. 25. С. 138 –145.
99. Приблуда Л. Стилістичні функції метафори у прозі початку ХХІ століття. *Society of culture. Lublin*, 2013. Р. 4. Р. 188-193.
100. Привалова С. Індивідуальний стиль письменника. *Актуальные научные исследования в современном мире*, 2019. №2 (46) ч.3. С. 99–104.
101. Проскурин Б. Реалізм? Неоромантизм? Модернізм? Взгляд на роман Дж. Конрада «Лорд Джим». *Вестник Пермского университета. Российская и зарубежная филология*, 2010. №2 (8). С. 119–125.
102. Раевская О. О некоторых типах дискурсивной метонимии. *Известия АН. Серия литературы и языка*. Т.58, 1999. №2. С. 3–12.
103. Ребрій О., Медведєва А. Особливості відтворення фонографічних стилістичних засобів у перекладі англомовної дитячої літератури українською. *Studia methodologica*, 2014. №38. С. 197–201.
104. Ребрій О. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

105. Ревуцька С., Жужгіна-Аллахвердян Т., Введенська В. та ін. Особливості художнього перекладу: граматичний аспект: монографія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2018. 116 с.
106. Рецкер Я. Теория перевода и переводческая практика. Москва : Международные отношения, 1974. 216 с.
107. Романюха М. Конспект лекцій з дисципліни «Порівняльна стилістика англійської та української мов» / уклад. к. філол. н. М. Романюха. Кам'янське : ДДТУ, 2017. 58 с.
108. Самков М. Основні підходи в теорії перекладу та їх значення для створення і вивчення перекладів Біблії. «Слово – живе й діяльне» (Євр 4:12): Біблійні дослідження, Захід і Схід / за ред. Галини Теслюк. Львів : Видавництво УКУ, 2018. – 296 с.; (Серія «Київське християнство», т. 8). – С. 234–243.
109. Селіванова О. Актуальні напрямки дослідження сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). Київ : Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 1999. 148 с.
110. Селіванова О. Когнітивні механізми метафоризації/ О. Селіванова// Слов'янський збірник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. №17. С. 203–211.
111. Селіванова О. Метафоричні трансформації в перекладі (на матеріалі роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита»). *Записки романо-германської філології*, 2015. №1 (34). С. 158–166.
112. Селіванова О. Проблема диференціації перекладацьких трансформацій. *Нова філологія*. 2012. №50. С. 201–208.
113. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія (1290 термінів і понять). Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
114. Семенюк О. Ідіостиль автора як відображення його картини світу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2019. №39. С. 82–85.

115. Сидоренко І. Підходи до вивчення ідіостилю у лінгвістичних дослідженнях художнього тексту. *Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського]*. Серія : Філологія (мовознавство), 2015. № 21. С. 298-303.
116. Ситник О., Танько Н., Скирта С. Вживання лексичних стилістичних засобів у романі Ренсома Ріггза «Дім дивних дітей». *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, 2018. №164. С. 256–261.
117. Сіняговська І. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Сер. : Філологія. Мовознавство Т.221, 2014. № 209. С. 89-93.
118. Сога Л. Стилістичні прийоми як основні елементи збагачення англійської мови. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*, 2021. №1 (94). С. 97–105.
119. Солганик Г. *Стилистика текста: Учеб.пособие.* - 3-е.изд. Москва : Флинта: Наука, 2001. 256 с.
120. Ставицька Л. Про термін ідіолект. *Українська мова*, 2009. № 4. С. 3-17.
121. Станіслав О. До питання зв'язності тексту: теоретичний аспект (на матеріалі французької мови). *Мова і культура. Т.6*, 2012. №15, С. 159-164.
122. Старкова Е. Проблемы понимания феномена идиостиля в лингвистических исследованиях. [Електронний ресурс]. *Вестник вятского государственного университета*, 2015. Режим доступу до ресурсу: <https://cyberleninka.ru/article/n/problema-ponimaniya-fenomena-idiostilya-v-lingvisticheskikh-issledovaniyah/viewer>.
123. *Стилистический энциклопедический словарь русского языка* под ред. М. Кожиной; члены редколлегии: Е. Баженова, М. Котюрова, А. Сковородников. – 2-е изд., стереотип. Москва : Флинта: Наука, 2011. 696 с.

124. Стовбур Л. Іншомовні лексичні компоненти у романі В. Лиса «Століття Якова» як маркер ідіостилю письменника. *Закарпатські філологічні студії*, 2019. №10. С. 33–38.
125. Стретович Т. Класифікаційне розмаїття метафор. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов*, 2018. №16. С. 232–239.
126. Телегіна Н., Дошаківська С. Стильові особливості оповідань Джозефа Конрада. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*, 2014. №45. С. 167-169.
127. Терсіна І. Синтаксичні фігури мовлення як маркери ідіостилю (на прикладі циклу романів Дж. К. Ролінг). *Мова і культура. Т.4*, 2011. №. 14. С. 81-88.
128. Ткачик О., Ляпіна О. Прагматико-стилістичні особливості перекладу англomовних фразеологізмів українською мовою в художніх творах. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*, 2014. № III. С. 186–193.
129. Ткачук Т. Перекладацькі адаптивні стратегії у сучасній транслятології як механізм адекватної передачі комунікативно-прагматичного значення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Т. 2*, 2016. №24. С. 135–137.
130. Томнюк Л. Ідіостилі автора і перекладача як фактори впливу на переклад поезії Буковини. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Т. 31*, 2020. №3.Ч.3. С. 28–32.
131. Торосян О. Експресивний синтаксис сучасної англійської прози (на матеріалі роману Джона Гріна «Помилки наших зірок»). *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер. : Філологічні науки (мовознавство)*, 2015. № 4. С. 161-166.
132. Фатеева Н. Идиостиль (индивидуальный стиль) [Електронний ресурс]. Онлайн Енциклопедія Кругосвет. Режим доступу до ресурсу:

https://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/IDIOSTIL_INDIVI_DUALNI_STIL.html?page=0,0

133. Фатеева Н. К вопросу об изучении идиостиля [Электронный ресурс] / Н. Фатеева. Режим доступа до ресурсу: <http://www.ruslang.ru/doc/grigoriev2020/Fateeva.pdf>.
134. Фоменко Е. Лингвотипологическое в идиостиле Джеймса Джойса: дис. докт. филол. Наук. Запорожье, 2006. 445 с.
135. Шевкун А. Проблемні аспекти відтворення авторського ідіостилю під час перекладу (на матеріалі роману І. Мак'юена «Atonement» та його перекладів українською і російською мовами). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2019. №41. С. 182–186.
136. Шум О. Риси індивідуального стилю перекладача при відтворенні розмовно-побутової лексики (на прикладі німецьких перекладів української прози другої половини ХХ століття). *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Соціальні комунікації. Літературознавство*, 2016. №15. С. 222–227.
137. Щепан А. Встречи с Конрадом / переклад з польської Ірина Адельгейм. Варшава : Библиотека журнала «Новая Польша», 2018. 83 с.
138. Ющук І. Українська мова: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / І. Ющук. – Київ: Либідь, 2004. – 640 с.
139. Brigham C. Costaguana's other coup: the failed insurrection of private lyric speech against official doublespeak in «Nostromo». *Conradiana*, 1994. №26. P. 157–168.
140. Brundage D. Elements of Writing Style [Електронний ресурс] / D. Brundage. Режим доступа до ресурсу: <https://www.athabascau.ca/write-site/documents/elements-of-style.pdf>.
141. Conrad J. Nostromo: A Tale of the Seaboard. London : Wordsworth Classics, 2000. – 388 p.

142. Conrad J. The Collected Letters of Joseph Conrad (The Cambridge Edition of the Letters of Joseph Conrad, Volume 4, edited by K. Frederick, D. Laurence), 1991. 596 p.
143. Corina I. Definition of translation, translation strategy, translation procedure, translation method, translation technique, translation transformation. *Scientific Collection "Interconf"*, 2021. №42. P. 473–485.
144. Crystal D. Investigating English style / D. Crystal, D. Davy. – London: Taylor & Francis Group, 1973. 278 p.
145. Laver J. A Dictionary of Translation and Interpreting [Электронный ресурс], 2018. Режим доступа до ресурсу: <http://fit-europe-rc.org/wp-content/uploads/2019/05/Dictionary-of-translation-and-interpreting-Mason-Laver.pdf?x77803>.
146. Munday J. The Relations of Style and Ideology in Translation: A case study of Harriet de Onís. *Actas del III Congreso Internacional de la Asociación Ibérica de Estudios de Traducción e Interpretación. La traducción del futuro: mediación lingüística y cultural en el siglo XXI. Barcelona 22-24 de marzo de 2007*. Barcelona, 2007. №1. P. 57–68.
147. Newmark P. A Textbook of Translation. Harlow: Pearson Education Limited, 2008. 292 p.
148. Saldanha G. Translator Style. Methodological Considerations [Электронный ресурс]. Centre for English Language Studies, University of Birmingham, 2020. Режим доступа до ресурсу: <https://www.researchgate.net/publication/290298127>.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Conrad J. Nostromo: A Tale of the Seaboard. London : Wordsworth Classics, 2000. 388 p.
2. Конрад Дж. Ностромо: Приморське сказання / переклад з англійської Олена О'Лір. Львів: «Астролябія», 2019. 704 с.

ДОДАТОК А

Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення Оленою О'Лір англійських складних

прикметників як маркерів ідіостилю Джозефа Конрада в українськомовному перекладі роману

«Ностромо: Приморське сказання»

№ з.п	Складний прикметник	Спосіб утворення	Переклад	Прийом перекладу (за класифікацією перекладацьких трансформацій О.Селіванової)	Маркер ідіостилю Олени О'Лір
1	from a <u>green-clad</u> coast	adjective + adjective	із <u>зеленого</u> узбережжя	спрощення в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному рівні – заміни складного прикметника на простий	-
2	a <u>clear-cut</u> vision of dark peaks	adjective + past participle	стає <u>чітко</u> видно темні шпилі	спрощення в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні	-
3	the shores on the gulf are <u>steep-to all round</u>	adjective + participle	береги затоки – <u>скрізь стрімкі</u>	спрощення в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні та зміна позиції компонентів виразу	-
4	on the <u>crimson cloth-covered</u> stage	noun + past participle	на <u>задрапованій багряною тканиною</u> сцені	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна	-

					складного прикметника на дієприкметниковий зворот	
5	What an <u>out-of-the-way place</u> Sulaco is!	adverb+ preposition+ article+ noun	яка <u>глухомань</u> це Сулако!	формально-змістова трансформація на лексичному рівні – заміна складного прикметника та іменника на емоційно забарвлений іменник	+ використано розмовне «ГЛУХОМАНЬ»	
6	a <u>black-whiskered</u> face	adjective+ adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>чорнове</u> обличчя	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»	-	
7	<u>straight-backed</u> Spanish chairs of brown wood with leathern seats	adjective+ adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	іспанських стільців з темного дерева <u>прямими спинками</u> і шкіряними сидіннями	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у препозиції на неузгоджене означення у постпозиції	-	
8	He was a <u>big-limbed</u> , deliberate man, whose quiet burliness lent to an ample <u>silk-faced</u> frock-coat a supreme dignity	adjective+ adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>);	То був чоловік обачний, <u>великими руками й ногами</u> , і його незворушна огрядна постаць, обтягнута містким сюртуком <u>із</u>	<i>big-limbed</i> → з <i>великими руками</i> й <i>ногами</i> : додання в рамках формальної трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене	-	

9		noun+ adjective (noun + derivational suffix -ed)	<u>шовковими</u> <u>вилогами</u> , мала вигляд надзвичайно достойний	неузгоджене означення у постпозиції <i>silk-faced</i> → <i>із шовковими</i> <i>вилогами</i> : Додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	
10	<u>one-horse</u> old German towns	numeral+ noun	<u>підупалих</u> старих німецьких містечок	формально-змістова трансформація з прагматичним компонентом – контекстуальна заміна фразеологізма на нефразеологічний вираз	-
11	they showed themselves strangely <u>muddle-</u> <u>headed</u>	noun+ adjective (noun + derivational suffix -ed)	могли показувати себе на диво <u>нетямущими</u>	спрощення в рамках формально- змістової трансформації з прагматичним компонентом, зміни на морфологічному рівні – заміни складного прикметника на простий	-
12	in her <u>travel-worn</u> riding habit	noun+past participle	у своїй <u>потертій</u> у <u>дорозі</u> амазонці	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна	-

					складного прикметника на дієприкметниковий зворот	
13	the <u>weed-grown</u> enclosures	noun+past participle		<u>зарослі бур'янами</u> загороди	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот	-
14	Sometimes a <u>low-toned</u> woman cried through the window-hole softly	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)		Часом з вікна озивався <u>низький</u> жіночий голос	спрощення (заміна складного прикметника на простий) в рамках формально-змістової трансформації на синтаксичному рівні	-
15	of the <u>silver-grey</u> mare	noun + adjective		<u>сріблясто-сірої</u> кобили	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»	-
16	<u>yellowy-white</u> walls	adjective (modified with suffix -y)+ adjective		<u>жовто-білими</u> стінами	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»	-
17	a clean run of <u>cast-iron</u> jaw	transition from one part of speech (noun) to another (adjective)		чисто виголеним підборіддям, <u>ніби відлитим з чавуну</u>	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на	-

18	shades of <u>reddish-brown</u> , of <u>blackish-brown</u> , of <u>coppery-brown</u> backs	therefore hyphenated <u>reddish-brown</u> , <u>blackish-brown</u> : adjective (modified with suffix <i>-ish</i>) + adjective <u>coppery-brown</u> : adjective (modified with suffix <i>-y</i>) + adjective	відтінками шкіри їхніх спин – <u>червонясто-брунатними</u> , <u>чорнувато-брунатними</u> , <u>мідно-брунатними</u>	дієприкметниковий зворот; заміна епітета на порівняння <u>reddish-brown</u> → <u>червонясто-брунатними</u> , <u>blackish-brown</u> → <u>чорнувато-брунатними</u> : формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»	
19				<u>corpey-brown</u> → <u>мідно-брунатними</u> : формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»	
20	on an <u>ewe-necked</u> <u>silver-bitted</u> black brute with a hammer head	<u>ewe-necked</u> : noun + adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	на вороному огирі з <u>овечою шиєю</u> та моголоподібною головою, <u>ши</u> <u>жсував срібні вудила</u>	<u>ewe-necked</u> → з <u>овечою шиєю</u> : додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частини мовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	

21		<p><i>silver-bitted:</i> noun+past participle</p>		<p><i>silver-bitted</i> → <i>що жував срібні будила</i>: додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене означення у формі підрядного речення у постпозиції</p>	
22	<p>positively <u>stony-</u> <u>eyed</u></p>	<p>adjective+ adjective (noun + derivational suffix -ed);</p>	<p>з <u>достеменно</u> <u>оскількими очима</u></p>	<p>додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції</p>	<p>+ використано поетичне «оскільки»</p>
23	<p>his <u>gold-</u> <u>embroidered</u> breast</p>	<p>noun+past participle</p>	<p>його <u>розшити</u> <u>золотом</u> груди</p>	<p>додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот</p>	<p>-</p>

24	with a <u>half-surprised</u> , <u>half-bulling</u> look	<i>half-surprised</i> : noun+ past participle <i>half-bulling</i> : noun+ present participle	<u>здивовано-</u> <u>знущальним</u> поглядом	формально-змістова трансформація на лексичному та морфологічному рівні – заміна двох взаємодоповнюючих складних прикметників на один емоційно забарвлений складний прикметник із контекстуально відповідним значенням	+ авторський словотвір, емоційно забарвлений прикметник
25					
26	<u>circus-like</u> erection	noun+ adverb	<u>схожої на цирк</u> споруди	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у препозиції на неузгоджене означення у постпозиції	-
27	a <u>gold-mounted</u> rosary of beads	noun+ past participle	вервицю намистин, <u>оправлених у</u> <u>золото</u>	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене означення у формі діеприкметникового звороту у постпозиції	-
28	the <u>gold-laced</u> portent in boots	noun+ adjective (noun)	<u>розцятвану</u> <u>золотими</u>	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та	+ авторський словотвір

		+ derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>галунами</u> прояву в чоботях	синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот	
29	<u>red-faced</u> in the sun	adjective + adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>розчервонілий</u> на сонці	формальна трансформація на морфологічному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметник (частининомовна заміна)	-
30	<u>clean-shaven</u> face of a uniform tint	adjective + past participle	<u>чисто поголене</u> обличчя рівного відтінку	формальна трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот	-
31	the <u>ear-splitting</u> screech	noun + present participle	<u>оглушливий</u> вереск	формально-змістова трансформація на морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий	-
32	<u>Parisian-built</u> landau	adjective + past participle	<u>виготовленого у Парижі</u> ландо	формальна трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот	-
33	a <u>heavy-eyed, round-cheeked</u> man	<i>round-cheeked</i> : adjective + adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>круглощоккий пан з важким поглядом</u>	<i>round-cheeked</i> : → <i>круглощоккий</i> формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за	-

				ДОПОМОГОЮ складного прикметника зі сполучним «о»; <i>heavy-eyed</i> → з <i>важким поглядом</i> :	
34		<u>heavy-eyed</u> : adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)		додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частини мовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	-
35	in his <u>hide- exporting</u> business	noun+ present participle	у своєму <u>чинбарному</u> бізнесі	спрощення в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та лексичному рівні – заміна складного прикметника на простий із модифікацією змісту	-
36	with a <u>blood- curdling</u> laugh	noun+ present participle	розсміявшись так, <u>що аж кров</u> <u>захолола в жилах</u>	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника (епігета) на підрядне речення (порівняння)	-
37	a little <u>hook- nosed</u> man	noun + adjective (noun)	маленькому <u>гачконосому</u> чоловічкові	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за	-

		+ derivational suffix <i>-ed</i>)			допомогою складного прикметника зі сполучним «о»	
38	in the curve, <u>half-reckless</u> , <u>half-contemptuous</u> , of his lips	<i>half-reckless</i> : noun + adjective <i>half-contemptuous</i> : noun + adjective	<i>напівзухвалій-напівпрезирливий</i> вигин вуст		формальна трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна уточнюючих однорідних складних прикметників на один складний прикметний без модифікації змісту	+ авторський словотвір, емоційно забарвлений прикметник
39						
40	the next <u>north-going</u> steamer	noun + present participle	перший <u>пароплав</u> , <u>що йтиме на північ</u>		додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на підрядне речення	-
41	with a <u>pearl-grey</u> silk lining	noun + adjective	з <u>перлисто-сірою</u> шовковою підкладкою		формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
42	<u>white-faced</u> ladies	adjective + adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>білолиці</u> дами		зміна відтінку значення в рамках формально-змістової трансформації на лексичному рівні (<i>white</i> → <i>біло-</i> замість <i>біло-</i>)	-
43	this <u>wealth-producing</u> thing	noun+ present participle	цю фабрику з <u>виробництва</u> <u>багатства</u>		додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному (частининомовна	-

					заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	
44	<u>sour-faced</u> English doctor	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)	<u>понурого</u> англійського лікаря		формальна трансформація на лексичному та морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий без зміни значення	-
45	<u>yellow-faced</u> , portly Ignacio	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)	<u>жовтолицього</u> огрядного Ігнаціо		формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
46	one of the <u>glass-</u> <u>stopped</u> bottles	noun + adjective (noun + derivational suffix -ed)	одну із пляшок <u>зі</u> <u>скляним корком</u>		додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	-
47	handsome, <u>black-</u> <u>browed</u> face	adjective + adjective (noun)	вродливе <u>чорноброве</u> лице		формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за	-

48	a <u>panic-stricken</u> <u>man</u>	+ derivational suffix <i>-ed</i>			допомогою складного прикметника зі сполучним «о»; формально-змістова трансформація на лексичному рівні – заміна складного прикметника та іменника на емоційно забарвлений іменник	-
49	standing <u>straddle-</u> <u>legged</u>	noun+ adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>панікер</u>	стояв, <u>широко</u> <u>розставивши ноги</u>	формально-змістова трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у постпозиції у формі складного прикметника на дієприслівниковий зворот	-
50	<u>cliff-like</u> end of Great Isabel	noun+ adverb	<u>скелястий</u> край Великої Ісабели		спрощення у рамках формальної трансформації на лексичному та морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий; заміна порівняння на епітет	-
51	the <u>white-</u> <u>whiskered</u> English rico	adjective+ adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>сивовусого</u> англійського рісо		формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
52	The cargo-lighter, revealed of its precious burden,	noun+ adjective	Баркас, звільнений від свого коштовного		опущення з метою уникнення тавтології у рамках формально- змістової трансформації на	-

	rocked feebly, <u>half-a</u> float, with her forefoot on the sand		вантажу, слабо погойдувався <u>на</u> <u>воді</u> , зарившись носом у пісок	морфологічному (частиномовна заміна) та синтаксичному (означення → обставина) рівні	
53	standing <u>knee-</u> <u>deep</u> alongside	noun+ adjective	стоячи <u>по коліна</u> у <u>воді</u>	додавання у рамках формально- змістової трансформації на морфологічному (частиномовна заміна) та синтаксичному (означення → обставина) рівні	-
54	<u>well-shaped</u> legs	adverb+ past participle	<u>зграбні</u> ноги	формально-змістова трансформація на морфологічному та лексичному рівні – заміна складного прикметника на простий з модифікацією змісту	-
55	<u>old-world</u> Republicanism	adjective+ noun	<u>старосвітське</u> республіканство	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
56	the <u>high-strung</u> , exalted old beggar!	adjective + past participle	<u>нервовий</u> , екзальтований старий хлопець!	спрощення в рамках формальної трансформації на лексичному та морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий емоційно забарвлений прикметник	-
57	<u>well-informed</u> young gentleman	adverb+ past participle	<u>добре обізнаного</u> з <u>поточною</u>	контекстуальне додання в рамках формально-змістової	-

			<u>ситуацією</u> молодого джентльмена	трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника у простому означенні на простий прикметник у складі поширеного означення	
58	of the passionate, <u>clear-minded</u> , Southern races	adjective+ adjective (noun + derivational suffix -ed)	пристрасних і водночас <u>тверезих</u> <u>своїми помислами</u> південних народів	контекстуальне додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника у простому означенні на простий прикметник у складі поширеного означення	-
59	the big <u>cavern-</u> <u>like</u> hall	noun+ adverb	великий, <u>подібний</u> <u>до печери</u> вестибюль	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника на поширене означення у препозиції	-
60	of the <u>silver-</u> <u>saving</u> business	noun + present participle	операції з <u>порятунку срібла</u>	додавання в рамках формально- змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у	-

					формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	
61	a <u>strange-looking</u> horseman	adjective + present participle	<u>дивний</u> вершник		спрощення в рамках формальної трансформації на лексичному та морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий емоційно забарвлений прикметник	-
62	a <u>goose-quill</u> pen	noun+ noun	<u>гусячим</u> пером		спрощення в рамках формальної трансформації на лексичному та морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий прикметник	-
63	A <u>close-meshed</u> net of crime and corruption	adjective+ past participle	<u>густа</u> сіть злочинства і корупції		спрощення в рамках формальної трансформації на лексичному та морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий прикметник без модифікації змісту	-
64	an irrational and <u>ill-omened</u> measure	adjective+ adjective (noun + derivational suffix -ed)	кроком нерозважливим та <u>приреченим на</u> <u>невдачу</u>		додавання в рамках формально- змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна простого означення у препозиції у формі складного прикметника	-

					на неузгоджене поширене означення у постпозиції	
65	<u>half-naked</u>	noun+ adjective		<u>напівголий</u>	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника, утвореного в результаті префіксального словотворення	-
66	in the darkness of his <u>grave-like</u> prison	noun+ adverb		в темряві камери, як у <u>могили</u>	формально-змістова трансформація на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному (означення → обставина) рівні	-
67	a <u>half-paralyzed</u> old man	noun+ past participle		<u>напівпаралізований</u> дідуган	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника, утвореного в результаті префіксального словотворення	-
68	<u>bullet-specked</u> walls of the houses	noun + adjective (noun + derivational suffix -ed)		<u>поцерблені кулями</u> мури будинків	формальна трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот	-

69	The crowd starred, literally <u>open-mouthed</u>	adjective+ adjective (noun + derivational suffix -ed)	Юрба витріщалась, дослівно <u>пороззяєлявши</u> <u>роти</u>	формальна трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у постпозиції у формі складного прикметника на дієприслівниковий зворот	+ використано розмовне «роззявити»
70	<u>grass-thatched</u> ranchos	noun + adjective (noun + derivational suffix -ed)	ранчо <u>з</u> <u>трав'яними</u> <u>стріхами</u>	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	-
71	<u>insect-like</u> going ... [Don Pepe's figure]	noun+ adverb	[постаць Дона Пепе] <u>по-</u> <u>комашинному</u> петляла ...	формальна трансформація на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному (означення → обставина) рівні	-
72	<u>silver-mounted</u> affair	noun+ past participle	лінзи у <u>срібній</u> <u>оправі</u>	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	-

73	<u>half-wild</u> Indians	noun+ adjective	<u>напівдиких</u> індіанцях	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника, утвореного в результаті префіксального словотворення	-
74	in a <u>cold-blooded</u> manner	adjective + adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>холоднокровно</u>	частини мовна заміна в рамках формальної трансформації на морфологічному (частини мовна заміна) та синтаксичному рівні (означення → обставина)	-
75	<u>purple-black</u>	adjective + adjective	<u>пурпурово-чорні</u>	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
76	<u>pearly-white</u> body	adjective + adjective	<u>перлисто-білого</u> тулуба	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
77	the <u>ill-omened</u> bird	adjective+ adjective (noun + derivational suffix <i>-ed</i>)	<u>зловісного</u> птаха	Формально-змістова трансформація на лексичному рівні – заміна складного прикметника на емоційно забарвлений простий прикметник	-

78	<u>almond-shaped</u> eyes	noun+ past participle	<u>мигдалеві</u> очі	формально-змістова трансформація на морфологічному (заміна складного прикметника на простий) та лексичному рівні із модифікацією змісту	-
79	like a <u>half-</u> <u>delirious</u> invalid	noun+ adjective	мов хворий у <u>напівмаренні</u>	формально-змістова трансформація на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному (заміна простого означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене означення у постпозиції) рівні	-
80	an <u>ever-running</u> ripple of light	adverb+ present participle	<u>рухливими</u> світляними брижами	формально-змістова трансформація на морфологічному (заміна складного прикметника на простий) та лексичному рівні із модифікацією змісту	-
81	a <u>big-headed</u> man	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)	чоловіка з <u>великою</u> <u>головою</u>	додавання в рамках формально- змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене	-

82	with <u>stony-eyed</u> voracity	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)	з <u>отупілою</u> ненаситністю	неузгоджене означення у постпозиції	+ використано емоційно забарвлене «отупіла»
83	of a <u>wicker-</u> <u>covered</u> demijohn	noun + past participle	з <u>оплещеної лозою</u> сулії	додавання в рамках формальної трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметниковий зворот	-
84	a <u>first-rate</u> intellect, sir	numeral + noun	<u>першорядний</u> інтелект, сер	формальна трансформація на лексичному рівні – повний еквівалент, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «о»;	-
85	a <u>high-crowned</u> sombbrero	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)	сомбреро з <u>високою тулією</u>	додавання в рамках формально- змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене	-

86	a <u>small-arm</u> fire	adjective + noun	вогонь з <u>і</u> <u>стрілецької зброї</u>	неузгоджене означення у постпозиції	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	-
87	the <u>horse-hide</u> boxes	noun + noun	футляри з <u>буйволячої шкіри</u>	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (частининомовна заміна) та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного прикметника у препозиції на поширене неузгоджене означення у постпозиції	-
88	he spent the night <u>open-eyed</u>	adjective + adjective (noun + derivational suffix -ed)	він провів ніч, <u>не</u> <u>змикаючи очей</u>	формально-змістова трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у постпозиції у формі складного прикметника на дієприслівниковий зворот	формально-змістова трансформація на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у постпозиції у формі складного прикметника на дієприслівниковий зворот	-

89	<u>red-trimmed</u> eyes	adjective + past participle	<u>почервонілими</u> очима	формальна трансформація на морфологічному рівні – заміна складного прикметника на дієприкметник (частини мовна заміна)	-
90	with his <u>steel-grey</u> head	noun + adjective	голову йому <u>посріблила свина</u>	формально-змістова заміна на морфологічному (частини мовна заміна) та синтаксичному (означення → присудок та підмет) рівні	-
91	the <u>red-tile</u> slopes of neighboring houses	adjective + noun	<u>червоні</u> схили сусідніх <u>черепичних</u> дахів	формально-змістова трансформація на морфологічному на синтаксичному рівні – заміна складного прикметника на два простих прикметника, які модифікують різні об'єкти	-
92	' <u>Never-tired</u> Senora'	adverb + adjective	« <u>Невтомної</u> сеньйори»	опущення у рамках формально-змістової трансформації на морфологічному (заміна простого прикметника на простий) та лексичному рівні із модифікацією змісту	-
93	At this unexpected, <u>undreamed-of</u> , startling sight	adjective + preposition	Побачивши це несподіване приголомшливе видовище – <u>таке й</u> <u>не приснилося б</u>	додавання в рамках формально-змістової трансформації на морфологічному та синтаксичному рівні – заміна означення у формі складного	-

					прикметника у препозиції на відокремлене уточнююче безсполучникове підрядне речення.	
94	the <u>wedge-shaped</u> island	noun+ past participle	<u>клиноподібного</u> острова	формально-змістова трансформація на лексичному рівні з метою віднаходження відповідника у мові перекладу з еквівалентним смисловим наповненням (<i>-shaped</i> → <i>подібний</i>)	-	
95	But <u>woman-like</u> she put passion into her stoicism	noun + adverb	Але <u>по-жіночому</u> домішала до своєї стоїчності пристрась	Формальна трансформація на морфологічному (частини мовна заміна) та синтаксичному рівні (означення → обставина)	-	
96	like an <u>ever-increasing</u> load of shameful fetters	adverb+ present participle	немов <u>дедалі</u> <u>тяжчу</u> ношу ганебних кайданів	формально-змістова трансформація на морфологічному та лексичному рівні із модифікацією змісту – заміна складного прикметника на прикметник у вищому ступені порівняння з підсилювальною часткою	-	
97	the <u>wood-block</u> pavement	noun + noun	<u>дерева</u> <u>яною</u> <u>бруківкою</u>	опущення (виключення іменника <i>pavement</i>) у рамках формально-змістової трансформації на морфологічному рівні та лексичному рівні з модифікацією	-	

					змісту – заміна складеного прикметника на простий прикметник та іменник з еквівалентним змістом	
98	The <u>half-fainted</u> girl	noun + adjective	<u>напівзомллілій</u> дівчині		формальна трансформація на лексичному рівні – переклад за допомогою складного прикметника, утвореного в результаті префіксального словотворення	-
99	like a <u>hunch-backed</u> monkey	noun + adjective (noun + derivational suffix -ed)	подібний до <u>горбатої</u> мавпи		спрощення в рамках формальної трансформації на морфологічному рівні – заміна складного прикметника на простий з еквівалентним змістом	-
100	till his <u>snow-white</u> head rested upon the open pages	noun + adjective	аж поки його <u>білосніжна</u> борода лягла на розгорнуті сторінки		формальна трансформація на словотвірному рівні – інверсія частин складного прикметника, переклад за допомогою складного прикметника зі сполучним «О»	-

ДОДАТОК Б

Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення і збереження Оленою О'Лір метафори як маркера авторського стилю Джозефа Конрада в українськомовному перекладі роману

«Ностромо: Приморське сказання»

№	Метафоричний елемент	Переклад	Маркер авторського ідіостилю збережено/не збережено у перекладі (+/-)	Застосована трансформація (за класифікацією перекладацьких трансформацій для метафоричних виразів О. Селіванової)	Маркер ідіостилю Олени О'Лір
1	<i>the tyranny of time</i>	<i>тиранії часу</i>	+	абсолютний відповідник	-
2	<i>with curious bitterness</i>	<i>з дивною гіркотою</i>	+	абсолютний відповідник	-
3	<i>mercenaries of tyranny</i>	<i>найманці тиранії</i>	+	абсолютний відповідник	-
4	<i>it had the immobility of a carving</i>	<i>воно було <u>непорушне</u>, <u>наче скульптура</u></i>	+	трансметафоризація, заміна метафори на порівняння	-
5	<i>the fiery apostle of independence</i>	<i>полум'яним апостолом <u>незалежності</u></i>	+	абсолютний відповідник	-

6	The Occidental Province was their <u>stronghold</u>	Західна провінція була їхньою <u>твердиною</u>	+	абсолютний відповідник	+ використано поетичне «твердіня»
7	Mrs. Gould's appearance was made youthful <u>by the mobile intelligence of her face</u>	Обличчя Пані Гудл <u>світлолося живим розумом</u> , і це молодило її зовнішність	+	трансметафоризація в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «живий розум»
8	they heard only <u>the echoes of these great questions</u>	долинала тільки <u>дуна цих великих викликів</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>questions</i> → <i>викликів</i>)	+ використано поетичне «великі виклики»
9	<u>the man of railways</u>	<u>поборник залізниць</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>man</i> → <i>поборник</i>)	+ використано поетичне «поборник»
10	<u>blind conservatism</u>	<u>сліпий консерватизм</u>	+	абсолютний відповідник	-
11	<u>put a seal to his success</u>	<u>утвердила його успіх</u>	+	трансметафоризація (<i>put a seal</i> → <i>утвердила</i>)	-
12	<u>hostility</u> [of nature]	<u>ворожість</u> [природи]	+	абсолютний відповідник	-
13	the last <u>dying glow of sunlight</u>	останнього <u>поліску вечірньої заграви</u>	-	деметафоризація (<i>dying</i> → <i>вечірньої</i>)	-

14	into the <u>breathless</u> <u>pause of deep dusk</u>	у <u>безвітряній паузі</u> <u>глибоких сутінок</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>breathless</i> → <i>безвітряній</i>)	-
15	<u>path of life</u>	<u>життєвої стежки</u>	+	метафоризація (підбрано еквівалент у мові оригіналу)	-
16	<u>to meet death</u>	<u>зустріти смерть</u>	+	абсолютний відповідник	-
17	<u>felt the full force of</u> <u>the words</u>	<u>відчув усю силу цих</u> <u>слів</u>	+	абсолютний відповідник	-
18	The little lady is <u>kindness personified</u>	Маленька леді – <u>втілена доброта</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
19	<u>provincial authority</u>	<u>провінційний туз</u>	+	метафоризація	+ використано розмовне «туз»
20	<u>the open scornfulness</u> <u>of his tongue</u>	<u>неприхованої зневаги</u> <u>в його словах</u>	+	трансметафоризація (<i>open</i> → <i>неприхованої</i>);	-
21			+	заміна складників донорської групи (<i>tongue</i> → <i>словах</i>)	-

22	<u>drowned in blood</u>	<u>втоплена в крові</u>		абсолютний відповідник	-
23	<u>adorning with clusters of pretty faces</u> the balconies	<u>чий миловидні личка цілими гронами прикрашали</u> балкони	+	заміна складників донорської групи (<i>pretty</i> → <i>миловидні</i>)	-
24			+	трансметафоризація (<i>clusters</i> → <i>цілими гронами</i>)	+ використано поетичне «грона»
25	She kept <u>her old Spanish house</u> (one of the finest specimens in Sulaco) <u>open for the dispensation of the small graces of existence.</u>	Пані Гулд <u>тримала двері свого іспанського дому ... відчиненими і щедрою рукою роздавала маленькі житейські милості</u>	+	метафоризація (віднаходження метафоричного відповідника у мові перекладу)	+ використано фразеологічний вираз «тримати двері дому відчиненими»
26			+	метафоризація (<i>dispensation</i> → <i>щедрою рукою роздавала</i>)	+ використано фразеологічний вираз «роздавати щедрою рукою»)
27	<u>at the other side of the world</u>	<u>на другому боці світу</u>	+	абсолютний відповідник	-

25	defended himself from <u>this fatal favour</u>	захищався від <u>фатального привілею</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>favour</i> → <i>привілею</i>)	-
26	with <u>a touch of impatience</u>	із <u>відтінком нетерплячки</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>touch</i> → <i>відтінком</i>)	-
27	<u>barefooted army of scarecrows</u>	<u>армії босих голодранців</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	+ використано розмовне «голодранці»
28	to be robbed <u>under the mask of legality</u>	грабунок <u>під маскою законності</u>	+	абсолютний відповідник	-
29	<u>eternal character of that curse</u>	<u>вічним характером того прокляття</u>	+	абсолютний відповідник	-
30	a man with such a valuable concession <u>in his pocket</u>	людина з такою цінною концесією <u>в кишені</u>	+	абсолютний відповідник	-
31	he <u>opened his lips</u>	він <u>озвався</u>	-	деметафоризація	-
32	which <u>had attended his poor father to the very brink of the grave.</u>	яка <u>довела його бідолашного тата до могили</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	+ використано фразеологічний вираз «довести до могили»

33	<u>the wisdom of the heart</u>	<u>Мудрість серця</u>	+	абсолютний відповідник	-
34	<u>the fate of national honesty trembles in the balance</u>	честь нації висить на волосинці	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>the fate of national honesty</i> → <i>честь нації</i>)	+ використано фразеологічний вираз «честь нації»
			+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>trembles in the balance</i> → <i>висить на волосинці</i>)	+ використано фразеологічний вираз «висіти на волосинці»
35					
36	<u>the great, limitless shadow of the Campo</u>	<u>безмежною непроглядною темрявою Кампо</u>	+	трансметафоризація (<i>great</i> → <i>непроглядною</i>)	-
37	<u>the white dome of Higuierota</u>	<u>білий купол Ігероти</u>	+	абсолютний відповідник	-
38	<u>to revive old political doctrines</u>	<u>відроджувати старі політичні доктрини</u>	+	абсолютний відповідник	-
39	<u>But the doctrine of political rectitude was immortal.</u>	<u>А от доктрина політичної справедливості – безсмертна.</u>	+	абсолютний відповідник	-

40	the ferocious and summary <u>executions</u> which <u>marked</u> the <u>course</u> of that <u>tyranny</u>	жорстоких <u>страт</u> без суду і слідства, які <u>ознаменували період</u> <u>тієї тиранії</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>marked</i> → <i>ознаменували</i>)	-
41	It was a <u>diminishing</u> <u>company</u> of <u>nearly</u> <u>naked</u> <u>skeletons</u>	То був <u>дедалі менший</u> <u>числом</u> <u>гурт майже</u> <u>голих скелетів</u>	-	деметафоризація в рамках синтаксичної трансформації (<i>diminishing company</i> → <i>дедалі менший числом гурт</i>)	-
42			+	абсолютний відповідник	-
43	<u>the last</u> <u>spark</u> of <u>life</u>	<u>остання іскра</u> <u>життя</u>	+	абсолютний відповідник	-
44	<u>spectral</u> <u>company</u> of <u>prisoners</u>	<u>гурту в'язнів-примар</u>	+	трансметафоризація	+ використано складний іменник «в'язнів-примар»

45	<u>he would scatter acts of political grace in a sardonic wantonness of clemency</u>	президент <u>сардонічно грався у милосердя і сипав направо й наліво</u> <u>помилуваннями у політичних справах</u>	+	заміна складників донорської групи в рамках синтаксичної трансформації (<i>grace in a sardonic wantonness of clemency</i> → <i>сардонічно грався у милосердя</i>)	-
46			+	трансметафоризація (<i>scatter</i> → <i>сипав направо й наліво</i>)	+ використано фразеологічний вираз «направо й наліво»
47			-	деметафоризація (<i>acts of political grace</i> → <i>помилуваннями у політичних справах</i>)	-
48		<u>Їхня немічність</u>	+	трансметафоризація (<i>harmlessness</i> → <i>немічність</i>)	-
49	<u>Their harmless fed his insatiable vanity</u>	<u>живила його неситиме марнославство</u>	+	абсолютний відповідник (<i>harmlessness fed his insatiable vanity</i> → <i>живила його неситиме марнославство</i>)	-

50	<u>she nursed him back to life out of the house of death and captivity</u>	<u>їй ніжною турботою повернула чоловіка з дому смерті й неволі до життя</u>	+	трансметафоризація (<i>nursed back to life</i> → <i>ніжною турботою повернула до життя</i>) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «повернути до життя»
51			+	абсолютний відповідник (<i>з дому смерті й неволі</i>)	-
52		<u>Дон Хосе був знищений у всіх сенсах, проте людина, в якій горять пристрасті, не буває в житті банкрутом.</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>in every way</i> → <i>у всіх сенсах</i>)	-
53	<u>He was ruined , but a man possessed of passion is not a bankrupt in life.</u>		+	метафоризація (<i>a man possessed of passion</i> → <i>людина, в якій горять пристрасті</i>) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «пристрасті горять»
54			+	абсолютний відповідник	-
55	<u>door of opportunity</u>	<u>вікно можливостей</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>door</i> → <i>вікно</i>)	-
56	<u>Vague plans</u>	<u>туманні плани</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>Vague</i> → <i>туманні</i>)	-

57	<u>monster, imbrued in the blood of his countrymen</u>	<u>чудовисько, заплямоване кров'ю своїх співвітчизників</u>	+	абсолютний відповідник	-
58	<u>boundless affection</u> for his two helpers	<u>безмежну любов до двох своїх помічників</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>affection</i> → <i>любов</i>)	
59	<u>with a cold, fearless scorn</u>	<u>з холодним, безстрашним презирством</u>	+	абсолютний відповідник	-
60	by the forms of <u>stony courtesy</u>	у формах <u>незворушної ввічливості</u>	+	трансметафоризація (<i>stony</i> → <i>незворушної</i>)	-
61	he was not a man <u>of cowardly illusions</u>	бо ж <u>малодушних ілюзій</u> він не мав	+	заміна складників донорської групи (<i>cowardly</i> → <i>малодушних</i>)	+ використано поетичне «малодушні»
62	<u>the enterprise of their lives</u>	<u>підприємство, якому вони присвятили своє життя</u>	+	трансметафоризація (<i>of their lives</i> → <i>якому вони присвятили своє життя</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
63	It seemed to him too contemptible for <u>hot anger</u> even.	Йому здавалось, що навіть <u>спалахувати</u> через це <u>гнівом</u> – недостойно.	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>hot anger</i> →	+ використано фразеологічний вираз

						«спалахувати гнівом»
64	The extraordinary <u>development of the mine had put a great power into his hands.</u>	Надзвичайно стрімкий <u>розвиток копальні вклав йому в руки велику потугу.</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>power</i> → <i>потугу</i>)	+	використано розмовне «потуга»
65	Charles Gould, <u>the King of Sulaco, and the head of the silver and steel interests</u>	Чарльзом Гулдом, <u>Королем Сулако, і головним виразником зацікавленості у сріблі і сталі</u>	+	абсолютний відповідник (<i>the King of Sulaco</i> → <i>Королем Сулако</i>)	-	-
66			-	деметафоризація (<i>the head of interests</i> → <i>головним виразником зацікавленості</i>)	-	-
67	the eleven-storey high <u>factory of great affairs</u>	одинадцятиповерхові й <u>фабриці великих справ</u>	+	абсолютний відповідник	-	-
68	the Ribierist party in Costaguana <u>took a practical shape under the eye of the</u> administrator of the San Tome mine	в Костагуані <u>сформувалась під пильним оком</u> управителя копальні Сан-Томе партія риб'єристів	-	деметафоризація (<i>took a practical shape</i> → <i>сформувалась</i>)	-	-
69			+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>under the eye</i> → <i>під пильним оком</i>) в	+	використано фразеологічний вираз «під пильним оком»

					рамках синтаксичної трансформації	
70	Don Jose <u>bowed to</u> these arguments and tried <u>to dismiss from his mind</u> the gold-faced portent in boots	Дон Хосе <u>схилявся до</u> цих аргументів і намагався <u>викинути з голови</u> розцятвану галунами прояву в чоботях.	+	абсолютний відповідник (<i>bowed to</i> → <i>схилявся до</i>)	-	
71			+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>to dismiss from his mind</i> → <i>викинути з голови</i>)	+ використано фразеологічний вираз «ВИКИНУТИ З ГОЛОВИ»	
72	saved Don Jose from a <u>dangerous attack of jaundice</u>	врятували Дона Хосе від <u>розлиття жовчі</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>dangerous attack of jaundice</i> → <i>розлиття жовчі</i>)	+ використано фразеологічний вираз «розлиття жовчі»	
73	<u>blind and stupid barbarity</u> turning an honest ranchero into a bandit	<u>сліпого і безглузлого варварства, яке перетворило</u> чесного ранчero на бандита	+	заміна складників донорської групи (<i>stupid</i> → <i>безглузлого</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-	

74	<i>to make their peace with God</i>	<i>примиритися з Богом</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>to make their peace</i> → <i>примиритися</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
75	Never before, perhaps, <i>had Hernandez's head been in less jeopardy</i>	Напевно, ніколи ще <i>Ернандес не ризикував своєю головою менше</i>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>head been in less jeopardy</i> → <i>не ризикував своєю головою менше</i>) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «ризикувати головою»
76	from <i>the re-opened scar in the flank of the mountain</i>	з <i>наново роззятого боку гори</i>	+	трансметафоризація (<i>re-opened scar</i> → <i>наново роззятого</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
77	some <i>native help</i>	[помічників] з-поміж <i>місцевої людності</i>	-	деметафоризація	+ використано діалектне «ЛЮДНІСТЬ»
78	<i>the governor of the mining population</i>	<i>гобернадора гірничого селища</i>	-	деметафоризація	-

79	<i>to crush the life out of his father</i>	<i>в</i> <u>ичавити життя</u> <i> з його батька</i>	+	абсолютний відповідник	-
80	<i>she fed her woman's love of excitement</i>	<i>вона задоволювала свою жіночу любов до піднесених почуттів</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>fed</i> → <i>задоволяла</i>)	-
81			+	заміна складників донорської групи (<i>excitement</i> → <i>піднесених почуттів</i>)	+ використано поетичне «піднесені почуття»
82	<i>that stirring time</i>	<i>той неспокійний час</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>stirring</i> → <i>неспокійний</i>)	-
83	<i>the man who was the life and soul of the party</i>	<i>людини, яка була життям і душею партії</i>	+	абсолютний відповідник	-
84	<i>when both his life and his soul seemed overtaxed by so many years of</i>	<i>його душа і життя були аж переобтяжені стількома роками непохитної віри у відродження</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>overtaxed</i> → <i>переобтяжені</i>)	-
85	<i>undiscouraged belief in regeneration</i>	<i>непохитної віри у відродження</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>undiscouraged</i> → <i>непохитної</i>)	-
86	<i>Spanish-American girlhood</i>	<i>латиноамериканського дівочтва</i>	+	заміна складників донорської групи	-

					(<i>Spanish-American</i> → <i>латиноамериканського</i>)	
87	face ... never tanned by <u>its native sunshine</u>	обличчя ... ніколи не смаглявіє <u>на рідному сонці</u>	+		метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>tanned by its native sunshine</i> → <i>смаглявіє на рідному сонці</i>) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «на сонці»
88	though the authorship was <u>an open secret</u>	хоча <u>ні для кого не було секретом</u> , хто їхній автор	+		метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>was open secret</i> → <i>ні для кого не було секретом</i>) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «ні для кого не секрет»
89	This <u>life, whose dreary superficiality is covered by the</u>	Таке <u>життя, нудна поверховість якого покрита листком</u>	+		абсолютний відповідник (<i>dreary superficiality</i> → <i>нудна поверховість</i>)	-
90	<u>glitter of universal blague</u>	<u>суцільного хизування</u>	+		трансметафоризація (<i>is covered by the glitter</i> → покрита <u>листком</u>)	-

91				+	заміна складників донорської групи (<i>universal blague</i> → <i>суцільного хизування</i>)	-
92	actors believe themselves to be influencing <u>the fate of the universe</u>	актори вірять, що вони вершать <u>долю всесвіту</u>		+	абсолютний відповідник	-
93	but really we Spanish-Americans <u>do overstep the bounds</u>	ми, латиноамериканці, <u>просто-таки переступили всі межі</u>		+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>overstep the bounds</i> → <i>переступили всі межі</i>) в рамках синтаксичної трансформації)	+ використано слівотвірну частку «таки»
94	<u>it</u> [the habit] <u>blinded him to the genuine impulses of his own nature</u>	<u>вона</u> [звичка] <u>вже не давала йому усвідомити вроджені імпульси власної натури</u>		+	трансметафоризація (<i>blinded him to</i> → <i>давала йому усвідомити</i>)	-
95				+	заміна складників донорської групи (<i>genuine</i> → <i>вроджені</i>)	-
96	<u>a man of wealth and leisure</u>	<u>чоловіком, який має гроші, час</u>		-	деметафоризація	-
97	<u>the name of their friends, the</u>	<u>часто зринуло прізвище</u>		+	абсолютний відповідник	-

	Авеляносів, їхніх друзів					
98	for men of intellect and conscience. <u>to rally round the endangered cause</u>	людям розумним і свідомим <u>гуртуватися навколо</u> спільної <u>справи</u> , яка опинилась під загрозою	+	абсолютний відповідник	-	
99	Martin Decoud, <u>the adopted child of Western Europe</u>	Мартін Деку, <u>названий син Західної Європи</u>	+	заміна складників донорської групи (<u>the adopted child</u> → <u>названий син</u>)	-	
100	The <u>pressure of Antonia's hand</u> was <u>so frank, the tone of her voice</u> was so unexpectedly unchanged <u>in its approving warmth</u>	Але <u>потиск руки Антонії був такий щирий, тон її голосу</u> – так несподівано і так само, як колись, <u>приємно теплий</u>	+	заміна складників донорської групи (<u>approving warmth</u> → <u>приємно теплий</u>) в рамках синтаксичної трансформації	-	
101			+	трансметафоризація (<u>silent</u> → <u>німим</u>)	-	
102	the <u>silent inquiry of</u> slightly widened <u>eyes</u> and <u>the merest ghost of a smile</u>	<u>з німим запитом у</u> злегка розширених <u>очах і ледь вловимую усмішкою</u>	+	метафоризація (підібрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <u>merest ghost</u> → <u>ледь вловимую</u>) в	-	

					рамках синтаксичної трансформації	
103	A newspaper was <u>the only remedy</u> .	<u>Єдиним рятунком</u> була газета.		+	заміна складників донорської групи (<i>remedy</i> → <i>рятунком</i>)	-
104	He <u>had earned</u> enough <u>military glory</u>	Він <u>зажив</u> такої <u>воєнної слави</u>		+	заміна складників донорської групи (<i>had earned</i> → <i>зажив</i>)	+ використано розмовне «зажити»
105	trying at the same time to <u>put an air of gallantry into his attitude</u>	намагаючись <u>триматись якомога галантніше</u>		+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>put an air of</i> → <i>триматись</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
106	Love of that <u>wild life</u> which he had led <u>in his young days</u> before <u>he turned his back forever on the thatched roof of the parental tolderia</u>	любов до того <u>дикунського життя</u> , яке він провадив <u>за юних літ</u> , поки не <u>покинув назавжди батьківську стріху в рідній тольдерії</u>		+	заміна складників донорської групи (<i>wild</i> → <i>дикунського</i>)	+ використано емоційно забарвлене «ДИКУНСЬКИЙ»
107				+	абсолютний відповідник (<i>young days</i> → <i>юних літ</i>)	-
108				-	деметафоризація (<i>turned his back</i> → <i>покинув</i>)	-

109				+	заміна складників донорської групи (<i>thatched roof</i> → <i>strixy</i>)	-
110				+	трансметафоризація (<i>parental</i> → <i>рідній</i>) із компенсацією за допомогою епітета «батьківському»	-
111				+	трансметафоризація (<i>shed upon</i> → <i>оповив</i>)	-
112	That fact <u>shed a great lustre upon his name</u> till it <u>became eclipsed by the rising star of Montero.</u>	Цей факт <u>оповив його ім'я сяйвом слави</u> , аж поки <u>її не затьмарила висхідна зірка Монтеро.</u>		+	трансметафоризація (<i>great lustre</i> → <i>сяйвом слави</i>)	-
113				+	заміна складників донорської групи (<i>it became eclipsed</i> → <i>її затьмарила</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
114	<u>which had become like a second nature</u>	що <u>стала йому за другу натуру</u>		+	метафоризація (трансформація порівняння у метафору)	-
115		аби <u>нищо продавати і купувати перемоги</u>			деметафоризація (<i>ignoble traffic</i> → <i>нищо</i>)	-

	for the <u>ignoble traffic of buying and selling victories</u>		-				
116			+			абсолютний відповідник	-
117	this was to be the beginning of <u>an era of peace</u>	але ж ось-ось мала настати <u>епоха миру</u>	+			абсолютний відповідник	-
118	strange and precious <u>flower unexpectedly blooming on the hotbed of corrupt revolutions</u>	дивовижна рідкісна <u>квітка, яка несподівано розквітла на сприятливому ґрунті корумпованих революцій</u>	+			заміна складників донорської групи (<u>hotbed</u> → <u>сприятливому ґрунті</u>)	-
119	to the <u>small knot of silent Europeans</u> looking on within earshot	<u>до купки європейців, які мовчки за всім спостерігали й до всього прислухались</u>	+			заміна складників донорської групи (<u>knot</u> → <u>купки</u>) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано зменшувальну форму «купка»
120	though he <u>felt the girl's eyes upon him</u>	хоча й <u>відчував на собі погляд дівчини</u>	+			заміна складників донорської групи (<u>eyes</u> → <u>погляд</u>)	-
121	She understood his <u>voiceless reserve</u> better now	Зараз вона краще розуміла його <u>мовчазну стриманість</u>	+			заміна складників донорської групи (<u>voiceless</u> → <u>мовчазну</u>)	-

122	upon some <u>fresh turn</u> <u>of events</u>	якийсь <u>новий</u> <u>поворот події</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>fresh</i> → <i>новий</i>)	-
123	She <u>had gone to his</u> <u>school of</u> <u>incompromising</u> <u>silence</u>	Вона <u>брала в нього</u> <u>уроки</u> <u>безкомпромісного</u> <u>мовчання</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>had gone to his</i> <i>school</i> → <i>брала в нього</i> <i>уроки</i>)	+ використано фразеологічний вираз «брати/отримувати урок»
124			+	абсолютний відповідник	-
125	to <u>reconcile the</u> <u>sudden sinkings of</u> <u>her heart</u>	<u>примирити раптові</u> <u>завмирання свого</u> <u>серця</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>sinkings of</i> <i>heart</i> → <i>завмирання</i> <i>серця</i>)	-
126	the first <u>cast of dice</u> <u>had been already</u> <u>thrown long ago in a</u> <u>most desperate game</u>	вперше <u>жереб був</u> <u>кинутий</u> давно-давно <u>і в</u> <u>щонайризикованішій</u> <u>грі</u>	+	абсолютний відповідник (<i>cast of dice had been</i> <i>thrown</i> → <i>жереб був</i> <i>кинутий</i>)	-
127			+	трансметафоризація (<i>most desperate</i> → <i>щонайризикованішій</i>)	-

128	to <u>enter</u> and <u>twine</u> <u>itself</u> about <u>the weary</u> <u>heart</u> of <u>the land</u>	<u>проникнути</u> в цю країну і <u>обвитись</u> <u>навколо</u> її <u>втомленого серця</u>	+	заміна складника донорської групи (<u>enter</u> → <u>проникнути</u>)	-
129			+	абсолютний відповідник (<u>the weary heart</u> → <u>втомленого серця</u>)	-
130	his <u>animation</u> <u>fell</u>	його <u>пожвавлення</u> <u>згасло</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
131	<u>word</u> had a <u>suspicious</u> <u>flavour</u> to his profound experience of South American affairs	це <u>слово</u> <u>мало</u> <u>підозрілий</u> <u>запах</u> для людини, глибоко обізнаної з південноамериканськ ими справами	+	заміна складника донорської групи (<u>flavor</u> → <u>запах</u>)	-
132	before <u>the unanimous</u> <u>gravity</u> of <u>the faces</u> turned upon him from the carriage	перед звернутими до нього <u>серйозними</u> <u>обличчями</u> пасажирів екіпажу	-	деметафоризація (<u>the</u> <u>unanimous gravity</u> → <u>серйозними</u>)	-
133	and <u>gave</u> him a <u>slow</u> <u>inclination</u> of <u>the</u> <u>head</u>	і <u>повільно</u> <u>кинула</u> <u>Скарфові</u>	-	деметафоризація (<u>gave an</u> <u>inclination of the head</u> → <u>кинула</u>)	-
134	become <u>the passive</u> <u>prey</u> of a <u>democratic</u> <u>parody</u>	стали <u>пасивною</u> <u>здобиччю</u> <u>пародії</u> на <u>демократію</u>	+	заміна складника донорської групи (<u>democratic parody</u> → <u>пародії на демократію</u>) в	-

					рамках синтаксичної трансформації	
135	Don Jose became quite animated <u>with a great flow of speech</u>	<u>Розговорившись</u> , дон Хосе значно поживався	-	-	деметафоризація в рамках синтаксичної трансформації	-
136			-	-	деметафоризація (<i>scream</i> → <i>гудку</i>)	-
137	in the breathless, hysterically prolonged <u>scream of warlike triumph</u>	в надривному, істерично протяжному <u>гудку</u> , що <u>нагадував переможний</u> <u>війсьський клич</u>	+	+	трансметафоризація (<i>triumph</i> → <i>переможний клич</i>)	-
138			+	+	заміна складників донорської групи (<i>warlike</i> → <i>що нагадував</i> <i>війсьський</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
139	in curt, angry <u>phrases thrown at the silence of the two women</u>	<u>кидаючи уривчасті</u> <u>сердиті фрази</u> <u>серед мовчання, яке залягло</u> <u>між двома жінками</u>	+	+	абсолютний відповідник (змістовий, в рамках синтаксичної трансформації: <i>phrases thrown</i> → <i>кидаючи фрази</i>)	-
140			-	-	метафоризація (<i>of the two women</i> → <i>яке залягло між двома жінками</i>)	+ використано фразеологічний

						вираз «мовчання залягло»
141	This <u>sound</u> <u>puts</u> a <u>new edge</u> on a <u>very old truth</u>	Цей <u>звук</u> <u>ще раз</u> <u>підтверджує дуже</u> <u>давню істину</u>	-		деметафоризація (<u>puts</u> a <u>new edge</u> on → <u>підтверджує</u>)	-
142						абсолютний відповідник (a <u>very old truth</u> → <u>дуже</u> <u>давню істину</u>)
143	this town was <u>full of</u> <u>wealth</u>	у цьому місті було <u>повно багатств</u>	+		абсолютний відповідник	-
144	Don't answer him, Emilia. He <u>is</u> <u>attacking</u> me.	Не відповідай йому, Еміліє. Він на мене <u>нападає</u> .	+		абсолютний відповідник	-
145	A jingle of spurs <u>died</u> <u>out</u> at the further end	У дальньому кінці галереї <u>затихав</u> <u>брязкіт</u> <u>острог</u>	-		деметафоризація (<u>died</u> <u>out</u> → <u>затихав</u>)	-
146	putting in a <u>note of</u> <u>feminine and intimate</u> <u>delicacy</u>	і це додавало інтер'єру <u>відмінку</u> <u>витонченої</u> <u>жіночності</u> <u>та</u> <u>інтимності</u>	+		заміна складників донорської групи (a <u>note</u> → <u>відмінку</u>) в рамках синтаксичної трансформації (частиномовної заміни)	-
147	some <u>glimpse of</u> <u>truth</u>	якийсь <u>пробліск</u> <u>правди</u>	+		абсолютний відповідник	-
148	He <u>spoke</u> <u>lightly</u> , and paused.	<u>Легко</u> <u>зронив</u> він і <u>замовк</u> .	-		метафоризація (<u>spoke</u> → <u>зронив</u>)	-

149	while Decoud... <i>dropped his eyes</i> and murmured	а Деку ... <u>опустив</u> <u>очі</u> і пробурмотів	+	заміна складника донорської групи (<i>dropped</i> → <i>опустив</i>)	-
150	You just ask him <i>to throw his mine into the melting-pot</i> for the great cause.	А ви візьміть і попросіть його <i>пожертвувати</i> заради великої спільної справи його <i>копальню</i> .	-	деметафоризація (<i>to throw into the melting-pot</i> → <i>пожертвувати</i>)	-
151	and he leaned against <i>the thickness of the wall</i>	і він притулювся до <i>товстої стіни</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>the thickness</i> → <i>товстої</i>)	-
152	The <i>people</i> returning from the harbour <i>filled the pavements</i>	<i>На хідники висипав</i> <i>народ</i> , який повернувся з гавані	+	трансметафоризація (<i>filled</i> → <i>висипав</i>)	+ використано діалектне «хідники»
153	they could be <i>counted with one glance of the eye</i>	їх можна було <i>порахувати на пальцях</i>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>with one glance of the eye</i> → <i>порахувати на пальцях</i>)	-
154	a worthless fellow <i>of a moody disposition</i> , <i>filled Sulaco with the</i>	нікчема <i>з лихою</i> <i>вдачею був</i> зі своїми	+	трансметафоризація (<i>moody</i> → <i>лихою</i>)	-

155	<i>noise of his dissipations</i>	походеньками на <u>вустах</u> <u>усього Сулака</u>	+	трансметафоризація (<i>filled with the noise</i> → <i>був на вустах</i>)	+ використано фразеологічний вираз «бути на вустах»
156	if she could have heard <u>the words they were exchanging</u>	якби почула, <u>про що вони перемовлялися</u>	-	деметафоризація (<i>were exchanging the words</i> → <i>перемовлялися</i>)	+ використано діалектне «перемовляти- ся»
157	this aim, which ... I <u>have always had in my heart</u>	цю мету, яку ... я завжди <u>плекав у своєму серці</u>	+	трансметафоризація (<i>had</i> → <i>плекав</i>)	+ використано поетичне «плекати»
158	<i>It [nonsense] has already killed my self-respect</i>	<u>Це вже вбило</u> мою самоповагу.	+	абсолютний відповідник	-
159	It's a sort of <u>intellectual death</u>	<u>Інтелектуальна</u> <u>смерть</u> – це одне	+	абсолютний відповідник	-
160	He will <u>wash out that sacred truth in blood</u>	Він <u>утопить</u> <u>оту</u> <u>святую правду в крові</u> .	+	абсолютний відповідник	-
161	That's where the uncle of our host <u>gave up his Anglo-South-American soul</u>	Саме там <u>відав Богу</u> свою англо- південноамериканськ у <u>душу</u> батько нашого господаря	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>gave up his soul</i> → <i>відав Богу душу</i>)	+ використано фразеологічний вираз «бути на вустах»

162	the whole <u>degradation of</u> <u>dignity was hidden</u> now <u>by</u> <u>the gathering dusk of</u> <u>the street</u>	як і весь його <u>занепад</u> <u>гідності</u> , зараз <u>приховувала сутинь</u> , <u>що оповивала місто</u>	+	абсолютний відповідник (<i>degradation of dignity</i> → <i>занепад гідності</i>)	-
163			+	трансметафоризація (<i>gathering</i> → <i>що</i> <i>оповивала</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
164	all those State papers that are inspired here, in this room, <u>in blind</u> <u>deference to a theory</u> <u>of political purity</u>	всі оті державні документи, які задумуються тут, у цій кімнаті, у <u>сліпому</u> <u>пієтеті перед</u> <u>теорією політичної</u> <u>непорочності</u>	+	абсолютний відповідник (<i>in blind deference to</i> → <i>у</i> <i>сліпому пієтеті перед</i>)	-
165			+	заміна складника донорської групи (<i>purity</i> → <i>непорочності</i>)	-
166	all his <u>Negro Liberals</u> <u>hanging on to his</u> gold-laced <u>sleeve</u>	та всіх його <u>негрів-</u> <u>лібералів</u> , які <u>начіплялись йому на</u> обшиті золотими галунами <u>рукави</u>	+	заміна складника донорської групи (<i>hanging</i> → <i>начіплялись</i>)	-
167	He <u>drank the tones of</u> <u>her even voice</u> , and watched <u>the agitated</u> <u>life of her throat</u>	Він <u>упивався самим</u> <u>звучком її голосу</u> і споглядав, <u>яким</u> <u>схвильованим</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>drank</i> → <i>упивався, tones</i> → <i>звучком</i>)	+ використано поетичне «упиватися»

168		<u>життям живе її горло</u>		+	трансметафоризація (<i>agitated life</i> → <i>схвилюванним життям</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
169				-	метафоризація (<i>of her throat</i> → <i>живе її горло</i>)	-
170	away out of these <u>deadly futilities of</u> pronunciamientos and reforms	подалі від цієї <u>страшної марноти</u> pronunciamientos i реформ		+	абсолютний відповідник	-
171				+	трансметафоризація (<i>sheer</i> → <i>надзвичайна</i>)	-
172	and sometimes <u>the</u> <u>sheer sagacity of a</u> <u>phrase would break</u> <u>the charm, replace</u> <u>the fascination by a</u> <u>sudden unwilling</u> <u>thrill of interest</u>	і часом <u>надзвичайна</u> <u>проникливість якоїсь</u> <u>фрази розвивала</u> <u>чари й розривувала</u> <u>раптовий</u> <u>мимовільний трепет</u> <u>цікавості</u>		+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>break the charm</i> → <i>розвивувала чари</i>)	+ використано фразеологічний вираз «розвивувати чари»
173				+	трансметафоризація (<i>replace the fascination</i> → <i>розривувала</i>)	-
174				+	абсолютний відповідник (<i>a sudden unwilling thrill of interest</i> → <i>раптовий</i>)	-

						<i>мимовільний трепет цікавості</i>	
175	<i>ascended the evening silence of Sulaco</i>	<i>вставала вечірня тиша Сулако</i>		+		абсолютний відповідник	-
176	<i>It opened the road to tyranny</i>	<i>Це відкрило шлях тиранії</i>		+		абсолютний відповідник	-
177	<i>the rest of Costaguana hangs like a millstone round our necks</i>	<i>Решта Костагуани висить у нас на шії, мов камінь</i>		+		метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>hangs round our necks</i> → <i>висить у нас на шії</i>)	-
178	<i>Nature itself seems to cry to us, 'Separate!'</i>	<i>Здається, що сама природа волає до нас: «Відокреміться!»</i>		+		трансметафоризація (<i>cry</i> → <i>волає</i>)	+ використано розмовне «ВОЛАТИ»
179	<i>A silence fell.</i>	<i>Запала мовчанка.</i>		+		метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
180	<i>giving themselves up to the silent feeling of their nearness, in one</i>	<i>відавшись німому почуттю близькості в одну з тих глибоких</i>		+		заміна складника донорської групи (<i>silent</i> → <i>німому</i>)	-

181	<u>of those profound</u> <u>raises that fall upon</u> <u>the rhythm of passion</u>	<u>пауз, які випадають у</u> <u>ритмі пристрасні</u>	+	абсолютний відповідник (<i>in one of those profound</i> <i>raises that fall upon the</i> <i>rhythm of passion</i> → в одну з тих глибоких пауз, які випадають у ритмі пристрасті)	-
182	<u>the short flick ... was</u> <u>powerless against the</u> <u>muffled-up</u> <u>mysteriousness of the</u> <u>dark figure</u>	<u>але цей короткий</u> <u>спалах був безсилий</u> <u>вихопити з сутіні</u> <u>таємничу закутану в</u> <u>темне постать</u>	+	трансметафоризація (<i>against</i> → <i>вихопити</i> , <i>mysteriousness</i> → <i>таємничу</i>)	-
183	Those who worked for her independence have <u>ploughed the</u> <u>sea</u>	Ті, хто боровся за її незалежність, <u>орали</u> <u>плугом море</u> .	+	абсолютний відповідник	-
184	to whom <u>the</u> <u>narrowness of every</u> <u>belief</u> is odious	якій осоружні всякі <u>вужькі переконання</u>	+	заміна складників донорської групи в межах синтаксичної трансформації	-
185	<u>the cry of dark</u> <u>barbarism, the cloak</u> <u>of lawlessness</u>	<u>криком дикого</u> <u>варварства,</u> <u>покриттям</u> <u>беззаконь</u>	+	трансметафоризація (<i>dark</i> → <i>дикого</i>)	-
186			+	заміна складників донорської групи (<i>cloak</i> → <i>покриттям</i>)	-

187	your uncle appeared, <u>no longer glittering,</u> but <u>all black</u>	з'явився ваш дядько, <u>вже не в блискучих</u> <u>ризах, а весь у</u> <u>чорному</u>	-	деметафоризація (<i>glittering</i> → <i>bliskuchykh ryzakh</i>)	+ використано застаріле «ризи»
188			-	деметафоризація (<i>black</i> → <i>у чорному</i>)	-
189	with his <u>English</u> <u>impenetrability</u>	з огляду на його <u>англійську</u> <u>непроницність</u>	+	абсолютний відповідник	-
190	a part of <u>solid English</u> <u>sense</u>	<u>фундаментальний</u> <u>англійський здоровий</u> <u>глузд</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>solid</i> → <i>фундаментальний</i>)	-
191	<u>the word serves us</u> <u>well</u>	<u>це слово добре нам</u> <u>прислужилось</u>	+	абсолютний відповідник	-
192	<u>the political tide that</u> once in every twenty- four hours <u>set with a</u> <u>strong flood</u> through the Gould drawing- room could be heard	чувся <u>різноголовий</u> <u>гул політичного</u> <u>моря, яке раз на добу</u> <u>затоплювало</u> <u>могутніми хвилями</u> вітальню Гулдів	+	трансметафоризація (<i>the political tide</i> → <i>різноголовий гул</i> <i>політичного моря</i>)	-
193			+	заміна складників донорської групи (<i>flood</i> → <i>хвилями</i>)	-
194	<u>The indignation ran</u> <u>high in the knot of</u>	<u>Обурення кукки</u> <u>депутатів за спиною</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>knot</i> → <i>кукки</i>)	+ використано зменшувальну форму

195	<i>deputies behind Jose Avellanos.</i>	Хосе Авельяноса <u>наросло</u> .	+	заміна складників донорської групи (<i>gap high</i> → <i>наросло</i>)	-
196	<i>great outburst of acclamations covered the vibrating treble of the life and soul of the party</i>	гучний <u>вибух</u> схвалення <u>заглушив</u> <u>тремтячий дискант</u> « <u>життя і душі</u> <u>компанії</u> »	+	заміна складників донорської групи (<i>covered</i> → <i>заглушив</i>)	-
197			+	заміна складників донорської групи (<i>treble</i> → <i>дискант</i>)	-
198			+	заміна складників донорської групи (<i>party</i> → <i>компанії</i>)	-
199	<i>Don Juste had put on his air of impartial solemnity</i>	дон Хусте <u>напускав</u> <u>на себе</u> <u>безсторонньо-</u> <u>урочистий вигляд</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>had put on</i> → <i>напускав на себе</i>)	+ використано розмовне «напускати на себе»
200			+	заміна складників донорської групи (<i>air</i> → <i>вигляд, impartial solemnity</i> → <i>безсторонньо-урочистий</i>)	+ елемент словотвору – використано складний прикметник

201	<i>With penetrating tenderness in his voice</i>	З <u>проникливою ніжністю</u> в голосі	+	абсолютний відповідник (<i>With penetrating tenderness</i> → <i>проникливою ніжністю</i>)	-
202	<i>to melt a heart of ice</i>	<i>розтопив би й крижане серце</i>	+	абсолютний відповідник	-
203	<i>The tide of political speculation was beating high within the four walls of the great sala</i>	У чотирьох стінах великої «сали» <u>кипіло море політичної балаканини</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>tide</i> → <i>море</i>)	-
204			+	заміна складників донорської групи (<i>speculation</i> → <i>балаканини</i>)	+ використано розмовне «балаканина»
205			+	трансметафоризація (<i>was beating high</i> → <i>кипіло</i>)	-
206	<i>that could be achieved on the shifting ground of revolutions</i>	досягну навіть <u>на хисткому ґрунті революцій</u>	+	абсолютний відповідник	-
207	<i>the politicians of Sta. Marta had harder hearts and more corrupt minds than the heathen to whom he had carried the word of God</i>	політики із Санта-Марти <u>мають черствіші серця і зінсутіші мізки</u> , ніж оті язичники, яким <u>він приніс слово Боже</u>	+	трансметафоризація (<i>more corrupt</i> → <i>зінсутіші</i>)	-
208			+	абсолютний відповідник (<i>he had carried the word of God</i> → <i>він приніс слово Боже</i>)	-

209									
210	<i>A lurid glow of strong convictions gave its peculiar aspect to the black figure</i>			Його чорна постать <u>пашіла</u> <u>грізним</u> <u>запалом</u> <u>фанатика</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>glow</i> → <i>запалом</i>)			-
211					+	трансметафоризація (<i>strong convictions</i> → <i>фанатика</i>)			-
212					+	трансметафоризація (<i>gave its peculiar aspect</i> → <i>пашіла</i>)		використано поетичне «пашіти»	+
213	<i>its fierceness became softened as the padre, fixing his eyes upon Decoud</i>		<u>запал</u> <u>пом'якшав</u> , коли <u>падре</u> , <u>зупинивши погляд на</u> <u>Деку</u>		+	заміна складників донорської групи (<i>fierceness</i> → <i>запал</i>)			-
214	<i>Neither the son of his own country nor of any other</i>		<u>Не син своєї</u> <u>батьківщини</u> , <u>ані</u> <u>жодної іншої країни</u>		+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>fixing his eyes upon</i> → <i>зупинивши погляд на</i>)			-
215	<i>The victim of this faithless age</i>		<u>жертва цього</u> <u>безбожного віку</u>		+	заміна складників донорської групи (<i>country</i> → <i>батьківщини</i>)			-
					+	абсолютний відповідник			-

216	<u>planting his feet firmly</u>	<u>твердо карбуючи крок</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>planting feet</i> → <i>карбуючи крок</i>)	-
217	<u>the voice of the party, or, rather, its mouthpiece, the “son Decoud”</u> from Paris	«голос партії», чи <u>радіше її рупор, син Деку</u> з Парижа	+	заміна складників донорської групи (<i>mouthpiece</i> → <i>рупор</i>)	-
218	he enjoyed <u>the bitter flavour of that example</u>	він насолоджувався <u>гірким присмаком цього конкретного клінічного випадку</u>	+	метафоризація (<i>example</i> → <i>клінічного випадку</i>)	+ використано емоційно забарвлене «клінічний випадок»
219	masterful conviction, as well as utter scepticism, may <u>lead a man very far on the by-paths of political action</u>	сильне переконання, як і цілковитий скепсис, <u>може завести манівцями політичного процесу дуже далеко</u>	+	абсолютний відповідник	-
220	He was <u>very full of his journey</u>	Він <u>дуже переймався своєю подорожжю</u>	-	деметафоризація (<i>was very full</i> → <i>дуже переймався</i>)	-
221	in the pauses <u>he would dart his eyes</u> here and there	в паузах <u>він зиркав туди-сюди</u>	-	деметафоризація (<i>dart his eyes</i> → <i>зиркав</i>)	+ використано емоційно

						забарвлене «зиркати»
222	<u>The impenetrability of the embodied Gould Concession had its surface shades.</u>	<u>Непроникність цього уособлення концесії Гудлів мала свої відтінки.</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>embodied</i> → <i>уособлення, its surface shades</i> → <i>відтінки</i>)	-	-
223			+	абсолютний відповідник (<i>in mute anger</i> → <i>в німому гніві</i>)	-	-
224	<u>there were incipient tears in his mute anger at the thought of the innumerable ox-hides going to waste upon the dreamy expanse of the Campo</u>	<u>в тому німому гніві йому аж сльози набігали на очі на саму думку про незліченні буйволячі шкури, які марно пропадуть серед сонного безмежного Кампо</u>	-	метафоризація	+ використано фразеологічний вираз «сльози набігають»	
225			+	заміна складників донорської групи (<i>expanse</i> → <i>безмежного</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-	-
226	<u>a heart-broken murtur, wrung out of his very aching heart, as it were</u>	<u>невтішного нарікання, що виривалось, так би мовити, з самого його розбитого серця</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>heart-broken</i> → <i>невтішного</i>)	-	-
227			+	заміна складників донорської групи (<i>wring out</i> → <i>виривалось</i>)	-	-

228				+	заміна складників донорської групи (<i>aching</i> → <i>розбитого</i>)	-
229	<i>patience</i> of the Senor Administrador <i>was giving way</i> at last	<i>терпець</i> сеньйора адміністратора нарешті <i>урвався</i>		+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>patience was giving way</i> → <i>терпець урвався</i>)	-
230	He <i>had suffered agonies</i> in the saddle	Він <i>мучився</i> в сідлі		+	деметафоризація	-
231	whence <i>the political tide had ebbed out to the last insignificant drop</i>	куди <i>відринуло політичне море аж до останньої маловажної краплі</i>		+	заміна складників донорської групи (<i>tide</i> → <i>море</i>)	-
232	The Gould Concession <i>has struck such deep roots</i> in this country ... that nothing but <i>dynamite shall be allowed to dislodge it</i> from there.	Гулдова концесія <i>так глибоко закоренилась</i> у цій країні... що <i>вигнати її звідси можна</i> хіба що <i>динамітом</i> .		+	заміна складників донорської групи (<i>has struck roots</i> → <i>закоренилась</i>)	-
233				+	абсолютний відповідник (<i>dynamite shall be allowed to dislodge</i> → <i>вигнати можна динамітом</i>)	-
234	<i>it's my last card to play</i>	<i>це моя остання карта</i>		+	абсолютний відповідник	-

235	<u>A profound stillness reigned in the Casa Gould.</u>	У «касі» Гудлів <u>панувала глибока тиша.</u>	+	абсолютний відповідник	-
236	is impossible for me <u>to close my eyes to our position</u>	я не можу <u>заплющити очі на наше становище</u>	+	абсолютний відповідник	-
237	<u>enveloping her in the steely blue glance of his attentive eyes</u>	<u>обіймаючи її сталевоблакитним поглядом уважних очей</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>enveloping</i> → <i>обіймаючи</i>)	-
238	Two big lamps ... <u>bathed in a soft and abundant light</u> the four white walls of the room	Дві великі <u>лампи...щедро заливали м'яким світлом</u> білі стіни кімнати	+	заміна складників донорської групи (<i>bathed in abundant</i> → <i>щедро заливали</i>)	-
239	It is no longer <u>a Paradise of snakes</u>	Це вже не гадючий рай	+	абсолютний відповідник	-
240	we cannot <u>turn our backs upon</u> them to go and <u>begin a new life</u> elsewhere	ми... не можемо <u>повернутися до них спиною</u> й піти, аби <u>почати нове життя</u> деінде	+	абсолютний відповідник	-
241	which [glance] Mrs. Gould <u>returned with a brave assumption of fearlessness</u>	на який очі пані Гудл <u>відповіли сміливою обіцянкою не боятись</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>returned</i> → <i>відповіли</i>)	-
242			+	заміна складників донорської групи (<i>of</i>)	-

						<i>fearlessness</i> → <i>не боятись</i>)		
243	It <u>electrified</u> Mrs. Gould <u>out of her benumbed attitude</u>	Це <u>вивело</u> пані Гулд з <u>онімніння</u> , <u>мов удар електричного струму</u>	+			трансметафоризація (перетворення метафори у порівняння: <i>electrified out</i> → <i>вивело, мов удар електричного струму</i>)	-	
244	Decoud <u>arrested her anxiously</u>	<u>спривожено зупинив</u> її Деку	+			абсолютний відповідник	-	
245	separation of the whole Occidental Province from the rest of <u>the unquiet body</u>	відокремлення всієї Західної провінції від решти <u>неспокійної країни</u>	+			заміна складників донорської групи (<i>body</i> → <i>країни</i>)	-	
246	which is <u>the door of the sea route to Sulaco</u>	а це – <u>двері до морського шляху в Сулво</u>	+			абсолютний відповідник	-	
247	<u>breathing example of cruelty, injustice, stupidity, and oppression</u>	<u>живий приклад жорстокості, несправедливості, глупоти і гноблення</u>	+			заміна складників донорської групи (<i>breathing</i> → <i>живий</i>)	-	
248	The name of Holroyd <u>had given a new tone to her anxiety</u>	Ім'я Голройда <u>викликало в неї нові тривоги</u>	+			трансметафоризація (<i>had given new tone</i> → <i>викликало нові</i>)	-	
249	the <u>town children of the Sulaco Campo</u>	<u>міських вихідців із сулакського Кампо</u>	-			деметафоризація (<i>town children</i> → <i>міських вихідців</i>)	-	

250	The fate of the San Tome mine <i>was lying heavy upon her heart.</i>	<i>Серце їй гнітили думки про долю копальні Сан-Томе.</i>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>was lying heavy upon her heart</i> → <i>серце гнітили</i>)	-
251	for the birth of another South American Republic	до народження нової південноамериканської республіки	+	абсолютний відповідник	-
252	but the seed of this one has germinated in your brother's brain	але насіння цієї республіки проросло у мозку твого брата	+	абсолютний відповідник	-
253	into the arms of an enraged mob	і потрапив до рук осатанілого натовпу	+	заміна складників донорської групи (<i>enraged</i> → <i>осатанілого</i>)	+ використано розмовне «осатанілий»
254	The sun shines late upon Sulaco, for it has first to climb above the mountains.	Сонце в Сулако сходить пізно, бо спершу мусить піднятися над горами.	+	трансметафоризація (<i>shines</i> → <i>сходить</i>)	-
255			+	заміна складників донорської групи (<i>climb</i> → <i>піднятися</i>)	-

256	<i>the tide of success had turned against the mob</i>	<i>удача відвернулась від босоти</i>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>tide of success</i> <i>had turned</i> → <i>удача</i> <i>відвернулась</i>)	-
257			+	заміна складників донорської групи (<i>mob</i> → <i>босоти</i>)	+ використано розмовне «босота»
258	<i>The light of the flames touched the foliage of the first trees ... and played on the end of a side street near by</i>	<i>Відблиски вогню підсвічували листя перших дерев ... й танцювали на початку найближчої бічної вулиці</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>light</i> → <i>відблиски</i>)	-
259			+	трансметафоризація (<i>touched</i> → <i>підсвічували</i>)	-
260			+	трансметафоризація (<i>played</i> → <i>танцювали</i>)	-
270	<i>Decoud was met by a darkness so impenetrable</i>	<i>Деку зауважив, що темінть надворі така непроглядна</i>	-	деметафоризація (<i>was met by</i> → <i>зауважив, що</i>)	-
271	<i>the candlelight fell upon a face</i>	<i>світло свічі упало на його обличчя</i>	+	абсолютний відповідник	-
272	<i>An awful restlessness...had marked him with all</i>	<i>страшний неспокій, позначивши його всіма ознаками безнадійної</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>desperate</i> → <i>безнадійної</i>)	-

273	<u>the signs of desperate strife,</u> and <u>put a dry, sleepless stare into his eyes</u>	<u>боротьби, а сухі очі</u> <u>дивились застиглим поглядом</u>	+	трансметафоризація (перетворення метафори на метонімію: <i>put a dry, sleepless stare into his eyes</i> → <i>а сухі очі дивились застиглим поглядом</i>)	-
274	<u>no light of investigation can ever reach the truth which every death takes out of the world</u>	<u>жодне викривальне світло не висвітлить правди, яку забирає у потойбіччя смерть</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>reach the truth</i> → <i>висвітлить правду</i>)	-
275			+	заміна складників донорської групи (<i>out of the world</i> → <i>потойбіччя</i>)	-
276	a faint <u>odour of chloroform and blood hung about</u>	<u>стояв слабкий запах</u> хлороформу та крові	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>odour hung about</i> → <i>стояв запах</i>)	-
277	<u>a silent figure of passionate piety</u>	<u>безмовне втілення</u> <u>ревної побожності</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>figure</i> → <i>втілення</i>)	-

278		attitude towards the outer world which <u>education, tradition, custom impose upon them</u> from the earliest infancy		+	трансметафоризація (<i>passionate</i> → <i>ревної</i>)	+ використано поетичне «ревний»
279		ставлення до зовнішнього світу, яке їм з раннього дитинства <u>прищеплюють освіта, традиції, звичаї</u>		+	трансметафоризація (<i>impose upon</i> → <i>прищеплюють</i>)	-
280		I <u>poured out an impassioned appeal</u> to their courage and manliness	я <u>вивергав палкі потоки слів</u> , покликаючись на відвагу і мужність	+	трансметафоризація (<i>appeal</i> → <i>потоки слів</i>)	-
281		I have <u>caught</u> his last breath	Я <u>вловив</u> ... його останній подих	+	абсолютний відповідник	-
282		his soul, <u>wrapped up in the sanctity of diplomatic treaties and solemn declarations</u>	його душа, <u>вірна святості дипломатичних угод і урочистих декларацій</u>	+	трансметафоризація (<i>wrapped up in</i> → <i>вірна</i>)	-
283		twisting his felt hat <u>in his hairy paws</u>	крутячи <u>у своїх волохатих лапах</u> фетрового капелюха	+	абсолютний відповідник	-

284	I must <u>die</u> <i>the death</i>	а мене чекає лише <u>смерть</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>die the death</i> → чекає смерть)	-
285	<u>Hiding</u> <i>their fears</i> <u>behind</u> <i>imbecile</i> <u>hopes</u>	<u>Ховують</u> свої <u>страхи</u> за <u>безглуздими</u> <u>надіями</u>	+	транسمетафоризація (<i>imbecile</i> → безглуздими)	-
286	<u>Her</u> <i>eyes</i> <u>blazed</u> <u>with</u> <u>indignation</u>	<u>Її</u> <u>очі</u> <u>запалали</u> <u>обуренням</u>	+	абсолютний відповідник	-
287	<u>the</u> <i>light</i> <u>in</u> <u>them</u> [<u>eyes</u>] <u>went</u> <u>out</u>	<u>вогонь</u> у них [<u>очах</u>] <u>згас</u>	+	абсолютний відповідник	-
288	One look at her face is enough <u>to</u> <u>set</u> <u>my</u> <u>brain</u> <u>on</u> <u>fire</u>	Одного погляду на її обличчя досить, <u>аби</u> <u>запалити</u> <u>мій</u> <u>мозок</u>	+	абсолютний відповідник	-
289	The San Tome mine <u>stands</u> <u>now</u> <u>between</u> <u>those</u> <u>two</u> <u>people</u> .	Тепер <u>між</u> <u>цими</u> <u>двома</u> <u>людьми</u> <u>стоїть</u> <u>копальня</u> Сан-Томе.	+	абсолютний відповідник	-
290	<u>he</u> <u>has</u> <u>his</u> <u>mine</u> <u>in</u> <u>his</u> <u>head</u>	<u>його</u> <u>копальня</u> <u>в</u> <u>нього</u> <u>в</u> <u>голові</u>	+	абсолютний відповідник	-
291	which [life] he <u>has</u> <u>bound</u> <u>up</u> <u>with</u> <u>the</u> Gould Concession	він, <u>пов'язавши</u> <u>своє</u> <u>життя</u> з Гулдовою <u>концесією</u> , <u>повісив</u> <u>її</u>	+	абсолютний відповідник (<i>bound up</i> → пов'язавши)	-

292	and <u>tied up</u> to that little woman's <u>neck</u> .	<u>на шию</u> цій маленькій жіночці	+	заміна складників донорської групи (<i>tied up</i> → <i>повісив</i>)	-
293	His remaining forces <u>had melted away</u> during the night	Рештки армії за ніч <u>розсіялись</u>	+	трансметафоризація (<i>melted away</i> → <i>розсіялись</i>)	-
294	<u>The cold wind</u> of the <u>Paramo</u> <u>luckily caught</u> the pursuers on the top of the pass.	На щастя, у верхів'ях перевалу переслідувачів <u>застав холодний вітер</u> <u>Парамо</u> .	+	заміна складників донорської групи (<i>caught</i> → <i>застав</i>)	-
295	he managed somehow <u>to escape</u> <u>the vigilance</u> of his captors	Йому якось вдалося <u>приспати пильність</u> нападників	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <i>escape the vigilance</i> → <i>приспати пильність</i>)	-
296	to stop the communication with <u>the outer world</u>	зупинити комунікацію із <u>зовнішнім світом</u>	+	абсолютний відповідник	-
297	this <u>wealth-producing thing</u>	цю <u>фабрику з виробництва багатства</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>thing</i> → <i>фабрику</i>)	-
298	we <u>men of another blood</u>	нам, <u>людям іншої крові</u>	+	абсолютний відповідник	-

299	for that <u>sentimental</u> <u>unfaithfulness</u> which <u>surrenders her</u> <u>happiness, her life, to</u> <u>the seduction of an</u> <u>idea</u>	оту <u>сентиментальну</u> <u>невірність</u> , через яку <u>її щастя, її життя</u> <u>поступаються</u> в його очах <u>перед</u> <u>спокусливою ідеєю</u>	+	трансметафоризація (<i>surrenders</i> → <i>поступаються</i>) в межах синтаксичної трансформації	-
300	We <u>shall slip away</u> <u>into the darkness of</u> <u>the gulf</u>	Ми <u>прослизнемо у</u> <u>темряву</u> затоки	+	абсолютний відповідник	-
301	and by the time <u>the</u> <u>day breaks</u> over the ocean	і на той час, коли над океаном <u>розвидниться</u>	+	трансметафоризація (<i>the</i> <i>day breaks</i> → <i>розвидниться</i>)	-
302	Exceptional individualities always interest me, because <u>they are true to the</u> <u>general formula</u> <u>expressing the moral</u> <u>state of humanity.</u>	Мене завжди цікавили виняткові особистості, бо <u>вони</u> <u>підпадають під</u> <u>загальну формулу, що</u> <u>виражає моральний</u> <u>стан людства.</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>are</i> <i>true to</i> → <i>підпадають</i> <i>під</i>)	-
303	that <u>death had</u> <u>forgotten her</u>	наче <u>смерть забула</u> <u>про неї</u>	+	абсолютний відповідник	-
304	<u>The glare of the torch</u> <u>played</u> on the front of the house	<u>Відблиски</u> <u>смолоски</u> <u>танцювали</u> на фасаді будинку	+	трансметафоризація (<i>played</i> → <i>танцювали</i>)	-
305	<u>He had not walked</u> <u>along the way of</u>	<u>Він не пішов тим</u> <u>шляхом, на який його</u>	+	метафоризація (підбрано)	-

	<u>Teresa's expectations.</u>	<u>сподівалась</u> <u>навернути Тереза.</u>		метафоричний еквівалент у мові перекладу <u>the way of expectations</u> → <u>навернути на шлях</u>)	
306	and <u>was haunted by the fear</u>	її <u>мучив страх</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <u>was haunted by the fear</u> → <u>мучив страх</u>)	-
307	<u>determined to make his way in the world</u>	<u>настроєним</u> <u>пробитись у житті</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу <u>to make his way in the world</u> → <u>пробитись у житті</u>)	-
308	Old Giorgio, <u>in profound ignorance of his wife's views and hopes</u>	Старий Джорджо, <u>ні сном ні духом не відаючи про жінчині думки та надії</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	+ використано фразеологічний вираз «ні сном ні духом»
309	She <u>was growing jealous of his success</u>	Вона ж <u>дедалі більше ревнувала Носторомо до його успіхів</u>	+	заміна складників донорської групи (<u>growing jealous</u> → <u>дедалі більше ревнувала</u>)	-

310	<i>He scattered [his qualities] them with both hands amongst too many people</i>	<i>Розсипав їх [чесноти] обома руками всім підряд</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>scattered</i> → <i>Розсипав</i>)	-
311	<i>but in her heart she had never given him up</i>	<i>але в серці своєму ніколи його не зрікалась</i>	+	абсолютний відповідник (<i>in her heart</i> → <i>в серці своєму</i>)	-
312			+	трансметафоризація (<i>had never given him up</i> → <i>ніколи його не зрікалась</i>)	-
313	<i>to feel the chill, black breath of the approaching end</i>	<i>відчувала чорний подих близького кінця</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>approaching</i> → <i>близького</i>)	-
314	<i>The words faltered on her lips</i>	<i>Слова заплітались на вустах</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>faltered</i> → <i>заплітались</i>)	-
315	<i>I am engaged in a work of very great moment.</i>	<i>Мені доручили одну дуже важливу роботу</i>	-	деметафоризація	-
316	<i>I have given you already the very last moments I can spare</i>	<i>Я вже приділив тобі останні вільні хвилини</i>	-	деметафоризація	-

317	features of her face, <u>distorted by a</u> <u>paroxysm of pain and</u> <u>anger</u>	рис її обличчя, <u>вкритвлених нападом</u> <u>болю і гніву</u>	+	абсолютний відповідник	-
318	<u>the remorse that</u> <u>shall overtake</u> you some day	<u>мук сумління, що</u> рано чи пізно тебе <u>спостигнуть</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>overtake</i> → <i>спостигнуть</i>)	-
319	swore to himself <u>under his breath</u>	вилаявся <u>собі під ніс</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
320	Those very <u>people</u> <u>you are throwing in</u> <u>my teeth</u>	Ті самі <u>люди, якими</u> <u>ти мені колеш очі</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>throwing in</i> <i>my teeth</i> → <i>мені колеш</i> <i>очі</i>)	-
321	Did you think <u>you</u> <u>could put a collar</u> <u>and chain on me</u>	Думала, що <u>зможеш</u> <u>надіти на мене</u> <u>найшійник з ланцюгом</u>	+	абсолютний відповідник	-
322	They <u>have turned</u> <u>your head with their</u> <u>praises</u>	Вони <u>зaduрили тобі</u> <u>голову своїми</u> <u>похвалами</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>turned</i> → <i>zaduрили</i>)	-

323	They <u>have been</u> <u>praying</u> you <u>with</u> <u>words</u>	<u>Платили</u> тобі <u>словами</u>	+	абсолютний відповідник	-
324	Your <u>folly</u> <u>shall</u> <u>betray</u> you into poverty, misery, starvation	Твоє <u>марнославство</u> <u>доведе</u> тебе до злиднів, незгод, голодної смерті	+	трансметафоризація (<i>folly shall betray</i> → <i>марнославство доведе</i>)	-
325	His <u>disregarded</u> <u>figure</u> <u>sank</u> <u>down</u> beyond the doorway	Його <u>знехтувана</u> <u>постать</u> <u>зникла</u> за дверима	+	трансметафоризація (<i>sank down</i> → <i>зникла</i>)	-
326	Dr. Monygham <u>twisted</u> his lips into a <u>bitter</u> <u>smile</u>	Доктор Монігем <u>скривив</u> губи в <u>гірку</u> <u>посмішку</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>twisted</i> → <i>скривив</i>)	-
327	A man with a treasure on this coast <u>will</u> <u>have</u> every <u>knife</u> <u>raised</u> <u>against</u> <u>him</u>	проти людини з капіталом <u>підніметься</u> <u>кожен</u> <u>ніж</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>have</i> <i>knife raised</i> → <i>підніметься ніж</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
328	never <u>say</u> 'no' to a <u>pretty</u> <u>face</u>	не можете <u>сказати</u> <u>«ні»</u> <u>гарньому</u> <u>личку</u>	+	абсолютний відповідник	-
329	<u>for</u> <u>taking</u> the <u>curse</u> of <u>death</u> <u>upon</u> <u>my</u> <u>back</u>	<u>якщо</u> <u>вже</u> <u>накладали</u> <u>на</u> <u>самого</u> <u>себе</u> <u>смертне</u> <u>прокляття</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>upon</i> <i>my back</i> → <i>на самого</i> <i>себе</i>)	-

330	<i>Nostramo <u>vanished</u> out of the doorway</i>	Ностромо <u>зник</u> з пройми дверей	+	абсолютний відповідник	-
331	<i>From <u>the dark body</u> of the landau</i>	З <u>темного</u> ландо	-	деметафоризація	-
332	<i>At <u>the head</u> of the wharf</i>	При <u>в'їзді</u> на верф	-	деметафоризація	-
333	<i><u>the wharf</u> was <u>floating away into the</u> <u>night</u></i>	<u>верф</u> <u>відпливає</u> <u>кудись у ніч</u>	+	абсолютний відповідник	-
334	<i><u>a breath of wind</u> fanned Decoud's cheek</i>	<u>подих вітру</u> обвіяв Деку щоку	+	абсолютний відповідник	-
335	<i><u>A great</u> <u>recrudescence of</u> <u>obscurity embraced</u> <u>the boat</u></i>	<u>Темінь</u> <u>ще більше</u> <u>згустилась і огорнула</u> <u>баркас</u>	+	трансметафоризація (A <i>great recrudescence of obscurity</i> → <i>Темінь</i> <i>ще більше згустилась</i>)	-
336			+	заміна складників донорської групи (<i>embraced</i> → <i>огорнула</i>)	-
337	<i><u>this mysteriousness of</u> <u>the great waters</u> <u>spread out strangely</u> <u>smooth</u></i>	<u>таємничість</u> <u>відкритого моря, яке</u> <u>простиралось</u> <u>довкола, на диво</u> <u>гладеньке</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>of the great water</i> → <i>відкритого моря</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-

338	<i>In this foretaste of eternal peace</i>	<i>У цьому передчутті вічного спокою</i>	+	абсолютний відповідник	-
339	<i>He threw himself down by the side of Decoud</i>	<i>Ностромо влігся на брезент поруч Деку</i>	-	деметафоризація	-
340	<i>if daylight caught them near the Sulaco shore</i>	<i>якщо світанок ... застане їх біля берегів Сулако</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>caught</i> → <i>застане</i>)	-
341	<i>it should not fall into the hands of Montero</i>	<i>щоб воно не потрапило до рук Монтеро</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>fall</i> → <i>попало</i>)	-
342	<i>the deadly nature of the trust put, as a matter of course, into his hands</i>	<i>смертельний ризик, на який його наражала виявлена йому, як щось самозрозуміле, довіра</i>	-	деметафоризація	-
343	<i>for us to come to the land anywhere in a hundred miles along this coast with this silver in our possession is to run the naked breast against the point of a knife</i>	<i>зійти на берег будь-де, хоч би й за сто миль звідси, з оцям сріблом на руках означає для нас лізти на рожен</i>	-	метафоризація (<i>in our possession</i> → <i>на руках</i>)	+ використано фразеологічний вираз «мати на руках»
344			+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>to run the</i>	-

						<i>naked breast against the point of a knife</i> → лізти на рожен)	
345	that <u>heaven</u> itself sent these riches into their <u>hands</u>	що <u>саме</u> небо послало ці багатства їм у <u>руки</u>	+			абсолютний відповідник	-
346	There is more <u>wealth</u> in the mountain	У горах ще багато <u>коштовної руди</u>	-			деметафоризація	-
347	the miners say that there is enough <u>at the heart of the mountain</u> since <u>it</u> [the silver] <u>has been tied</u> for safety <u>round</u> <u>Nostramo</u> 's neck	гірники казали, <u>що в серці гори</u> її досить	+			абсолютний відповідник	-
348	but tonight <u>the gulf</u> , <u>under its poncho</u> of <u>clouds</u> , remained <u>breathless</u>	<u>його</u> [срібло] заради безпеки <u>повісили на шию</u> <u>Ностромо</u>	+			заміна складників донорської групи (<i>tied round</i> → <i>повісили на</i>)	-
349	<u>muscular faintness</u> would <u>run</u> from the tips of his aching fingers <u>through every fibre</u> of his body, <u>and</u> <u>pass off</u> in a <u>flush</u> of <u>heat</u>	але сьогодні вночі <u>затока під своїм пончо з хмар</u> <u>стойть бездиханна</u>	+			заміна складників донорської групи (<i>remained</i> → <i>стойть</i>)	-
350		<u>млість</u> <u>то проймала його тіло</u> від пучок намуляних пальців <u>до найменшої жилки</u> , <u>то відтускала і його</u> <u>кидало в жар</u>	+			трансметафоризація (<i>muscular faintness</i> → <i>млість</i>)	-
351			+			трансметафоризація (<i>run through every fibre</i> → <i>проймала його</i> → <i>найменшої жилки</i>)	-

352				+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>and pass off in a flush of heat</i> → його кидало в жар)	-
353	Even his <u>love for Antonia</u> , whence <u>he drew his strength and his inspiration</u> , <u>had reached the point of tragic tension</u>	Навіть його <u>любов до Антонії</u> , з якої він <u>черпав сили й натхнення</u> , <u>підійшла до межі трагічного надриву</u>		+	трансметафоризація (<i>had reached the point of tragic tension</i> → <i>підійшла до межі трагічного надриву</i>)	-
354	<u>silence, and breathless peace added a torment to the necessity for physical exertion</u>	<u>тиша та бездиханний спокій додавали страждань до неминучої фізичної перенапруги</u>		+	абсолютний відповідник	-
355	since you let yourself <u>be bound to this treasure</u>	Відколи ви самі <u>взяли на себе відповідальність за це срібло</u>		-	деметафоризація	-
356	before <u>thirst and hunger rob me of my strength</u>	перш ніж <u>мене знесилять спрага і голод</u>		+	трансметафоризація (<i>rob me of my strength</i> → <i>знесилять</i>)	-
357	I shall let <u>the sea have the treasure</u>	я краще <u>затоплю цей скарб у морі</u>		-	деметафоризація	-

358	<i>he was the prey of an extremely languid but not unpleasant indifference</i>	<i>він став здобиччю страшенно млявої, але не такої вже й неприємної байдужості</i>	+	абсолютний відповідник	-
359	<i>to make me stake my life upon a bad card</i>	<i>аби я поставив своє життя на нещасливу карту</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>bad</i> → <i>нещасливу</i>)	-
360	<i>I felt already this cursed silver growing heavy upon my back</i>	<i>уже відчував тягар цього клятого срібла в себе на спині</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>growing heavy</i> → <i>тягар</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
361	<i>The thing sticks in my throat.</i>	<i>Це мені – мов кістка в горлі.</i>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	+ використано фразеологічний вираз «кістка в горлі»
362	<i>long before daylight came</i>	<i>задовго до світанку</i>	-	деметафоризація	-
363	<i>The light of the bit of candle fell upon a round, hook-nosed face</i>	<i>Світло недогарка свічки впало на кругле обличчя з гачкуватим носом</i>	+	абсолютний відповідник	-
364	<i>For a long time he refused to give a sign of life</i>	<i>Довгий час він не наважувався</i>	+	заміна складників донорської групи	-

		<u>подавати ознак життя</u>				(<i>refused</i> → <i>не наважувався</i>)	
365	<i>Fear gave him the necessary agility to climb over several low walls</i>	<u>Від страху добувся на такий сприт, що переліз через кілька низьких мурів</u>	+			метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	+ використано діалектний вираз «добувся на сприт»
366	He forced himself into the midst of matted bushes <i>with the recklessness of desperation</i>	<u>З безстрашністю відчаю пропхався в саму гущу переплутаного гілля</u>	+			абсолютний відповідник	-
367	he had remained there <i>more dead than alive</i>	<u>і зачайвся там радше мертвий, аніж живий</u>	+			заміна складників донорської групи (<i>more</i> → <i>радше</i>)	-
368	his voice <i>broke</i>	<u>його мова урвалась</u>	+			метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
369	Nostromo's <i>nervous impatience passed into gloomy thoughtfulness</i>	<u>Нервова нетерплячка Ностромо перейшла в похмуру задуму</u>	+			абсолютний відповідник	-
370	“There is no room for fear in this lighter,” he	<u>Ностромо ... проїдлив кризь зуби:</u>	+			абсолютний відповідник (<i>no room for fear</i> → <i>нема місця страху</i>)	-

371	<u>added through his teeth.</u>	– На цьому баркасі <u>нема міся страху.</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>added</i> → <i>процідив</i>)	-
372	The <u>story of his own escape demonstrated that</u> clearly enough	<u>Історія його втечі</u> досить виразно <u>давала це зрозуміти</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>demonstrated</i> → <i>давала зрозуміти</i>)	-
373	<u>Nature, who had made him what he was, seemed to have calculated</u> <u>cruelly</u>	<u>природа, яка створила його</u> отаким, <u>безжально</u> <u>підраховувала</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>cruelly</i> → <i>безжально</i>)	-
374	And <u>the fate of Senor Hirsch remained</u> <u>suspended in the</u> <u>darkness</u> of the gulf	І <u>доля сеньйора</u> <u>Гірша</u> далі <u>висіла на</u> <u>волосинці в темряві</u> затоки	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>remained suspended</i> → <i>висіла на волосинці</i>)	+ використано фразеологічний вираз «висіти на волосинці»
375	<u>No intelligence could penetrate the</u> <u>darkness</u> of the Placido Gulf.	<u>Жоден інтелект не міг подолати</u> <u>темряву</u> затоки Пласідо.	+	трансметафоризація (<i>penetrate</i> → <i>подолати</i>)	-
376	He <u>swore a string of</u> <u>oaths in Spanish and</u> <u>Italian</u>	<u>Він ледве чутно</u> <u>сипонув іспанськими</u>	+	трансметафоризація (<i>swore a string of oaths</i> → <i>сипонув прокляттями</i>)	-

377	<i>under his breath</i>	<i>та італійськими прокляттями</i>	-	деметафоризація (<i>under his breath</i> → <i>ледве чутно</i>)	-
378	Presently a steady little <i>draught of air</i> <i>caressed</i> his cheek	І тут його щоки <i>пестливо торкнувся</i> слабкий, але невпинний <i>повів вітерцю</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>draught of air</i> → <i>повів вітерцю</i>)	+ використано зменшувальне «вітерець»
			+	заміна складників донорської групи (<i>caressed</i> → <i>пестливо торкнувся</i>)	-
380	His <i>drowsy feeling</i> <i>had departed</i>	<i>Де й дівся його дрімотний настрій</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>feeling</i> → <i>настрій</i>)	-
381			+	трансметафоризація (<i>had departed</i> → <i>Де дівся</i>)	+ використане розмовне «де дівся»
382	<i>the steam, blowing off, sent its rumbling vibration</i> right over their heads	<i>пара, які він випустив, бурхнула і завібрувала у повітрі</i> просто в них над головами	+	заміна складників донорської групи (<i>sent its rumbling vibration</i> → <i>бурхнула і завібрувала</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
			+	абсолютний відповідник	-
383	But this is <i>a blind game</i> <i>with death</i>	<i>А це сліпа гра зі смертю</i>	+	абсолютний відповідник	-

384	<i>The darkness is our friend</i>	<i>Темрява – наш друг</i>	+	абсолютний відповідник	-
385	A strange way to talk to a man <u>you are sending out to an almost certain death</u>	Дивна манера розмовляти з людиною, яку <u>ти посилаєш на майже певну смерть</u>	+	абсолютний відповідник	-
386	<i>It has never entered his head</i> that the Compania had a man capable of <u>baffling his game</u>	<i>Він і подумати не може</i> , що в ОПСК є чоловік, здатний <u>поплутати йому карти</u>	-	деметафоризація (<i>It has never entered his head</i> → <i>Він і подумати не може</i>)	-
387			+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>baffling his game</i> → <i>поплутати йому карти</i>)	-
388	Decoud recognized <u>the ring of genuine determination</u> in the nervous murmurs	Деку чув, що в нервовому шепоті ... <u>дзвеніла справдешина рішучість</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>the ring of</i> → <i>дзвеніла</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
389	<i>to put into that attempt all the desperation</i> of which he was capable	<u>вкласти в цю операцію всю відчайдушність</u> , на яку лише був здаген	+	заміна складників донорської групи (<i>attempt</i> → <i>операцію</i>)	-

390	The darkness of the gulf was no longer for him <u>the end of all things</u>	Темрява затоки вже перестала бути для нього <u>кінцем усього на світі</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>all things</i> → <i>усього на світі</i>)	-
391	<u>failure and death</u> could be felt at your <u>elbow</u>	<u>поразка і смерть</u> ... були <u>відчутні на дотик</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>felt at your elbow</i> → <i>відчутні на дотик</i>)	-
392	<u>This very madness of fear ... protected</u> Senor Hirsch from the cruel necessities	<u>Саме цей божевільний страх</u> ... захищав сеньйора Гірші від вимушеного жорстокого поводження	+	заміна складників донорської групи (<i>madness of fear</i> → <i>божевільний страх</i>)	-
393	<u>To silence him for ever?</u>	<u>Змусити його замовкнути назавжди?</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>To silence</i> → <i>Змусити замовкнути</i>)	-
394	<u>to take away from him his wretched life</u>	<u>позбавити цього бідною життя</u>	+	абсолютний відповідник	-
395	He was afraid that <u>the darkness, ... would, in the end, cause his undoing</u>	Боявся, що <u>темрява, ... зрештою його погубить</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>cause undoing</i> → <i>погубить</i>)	-

396	and <u>fixing him with a haughty stare</u>	<u>не зводячи з нього зверхнього погляду</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
397	he was <u>carried away by the sound of fine words</u>	<u>він упивався звучанням красивих слів</u>	+	трансметафоризація (was carried away → упивався)	-
398	He imagined himself <u>a master of intrigue</u>	<u>Уявляв себе майстром інтриг</u>	+	абсолютний відповідник	-
399	whose <u>tacit approval made the strength of the Ribierist movement</u>	<u>чиє мовчазне схвалення було опорою</u> <u>ріб'єристського руху</u>	+	трансметафоризація (made the strength → було опорою)	-
400	<u>Sotillo's ideas did not soar above the care for his personal safety</u>	<u>Сотільйо і не думав про щось більше за турботу про свою особисту безпеку</u>	-	деметафоризація	-
401	<u>With the silver in his hands</u> he could make terms	<u>Зі сріблом у руках</u> <u>Сотільйо міг диктувати умови</u>	+	абсолютний відповідник	-
402	<u>The game seemed in his own hands</u>	<u>Йому здавалося, що всі козири – в його руках</u>	+	заміна складників донорської групи (The game → всі козири)	-
403	<u>in one of those swift changes of mood</u>	<u>на хвили мінливого п'яного настрою</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний	-

404	<u>his heart</u> <u>was set upon his</u> <u>object</u>	<u>його серце рвалося до</u> <u>мети</u>	+	еквівалент у мові перекладу)	-
405	<u>but the prospect of</u> <u>laying</u> <u>hands on so much</u>	<u>але перспектива</u> <u>заволодіти таким</u> <u>великим багатством</u>	-	деметафоризація (<i>of</i> <i>laying</i> <i>hands on</i> → <i>заволодіти</i>)	-
406	<u>wealth made them</u> <u>absurdly foolhardy</u>	<u>зробила їх до</u> <u>нестями</u> <u>безрозсудними</u>	+	трансметафоризація (<i>absurdly</i> → <i>до нестями</i>)	-
407	<u>the cloud canopy</u> <u>spread above the</u> <u>waters of the gulf</u>	<u>хмари над водами</u> <u>затоки</u>	-	деметафоризація (<i>the</i> <i>cloud canopy</i> → <i>хмари</i>)	-
408	The rain began to fall again;... <u>with a</u> <u>heavier</u> <u>touch</u>	Знов пішов дощ: ... <u>тоді закрапотило</u> <u>дужче</u>	-	деметафоризація	-
409	<u>he had kept complete</u> <u>possession of himself</u>	<u>він цілком панував</u> <u>над собою</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
410	“I don’t know,” Nostromo <u>breathed</u> <u>back to him.</u>	– Не знаю, — <u>видихнув</u> Ностромо	+	абсолютний відповідник	-

411	He was <u>too absorbed in the utter misery of his fear</u>	Він <u>надто заглибився у безмежні муки свого страху</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>was absorbed</i> → <i>заглибився</i>)	-
412	by this <u>new shape of danger</u>	через цю <u>нову небезпеку</u>	-	деметафоризація	-
413	The inrush of water when the lighter heeled over <u>unsealed his lips</u>	Через крен баркас заливала вода, і <u>це розв'язало йому язика</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
414	His <u>tale had taken the heart out of Sotillo's Staff</u>	<u>Від його розповіді на серці у штабів Сотільйо похололо</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
415	The last <u>shower had brought with it a gentle but steady breeze</u>	Остання <u>злива принесла з собою лагідний, але невпинний бриз</u>	+	абсолютний відповідник	-
416	But this <u>peril, ... , seemed to act as an inspiration to their mental and bodily powers</u>	Але схоже, що ця <u>небезпека, ... , наснажувала їх духовно та фізично</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>to act as an inspiration</i> → <i>наснажувала їх</i>) в рамках синтаксичної трансформції	-

417	<i>shallow rivulet meanders out of the bushes to lose itself in the sea</i>	а з чагарів, якими вона поросла, змійся вузький мілкий <i>струмок і впадає у море</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>meanders</i> → <i>змійся</i>)	-
418			-	деметафоризація (<i>to lose itself</i> → <i>впадає</i>)	-
420	the treasure ... <i>laid a burden of secrecy upon every contemplated step</i>	це срібло ... <i>наклало тягар секретності на кожен намічений крок</i>	+	абсолютний відповідник	-
421	<i>His vanity was half appeased</i>	<i>Марнославство капатаса було наполовину задоволене</i>	+	абсолютний відповідник	-
422	to those girls that boast of <i>having opened their doors to my knock</i>	на тих дівок, які хвляться, що <i>відчиняють двері на мій стук</i>	+	абсолютний відповідник	-
423	<i>I would never darken their door again</i>	<i>нога моя не ступить на її поріг</i>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
424	<i>the darkness had thinned considerably towards the morning</i>	<i>темрява ближче до ранку помітно порідшала</i>	+	абсолютний відповідник	-

425	The island was his only shelter from <u>the proscription hanging over his head</u>	Острів був його єдиним притулком від <u>переслідувань, навислих над його головою</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>proscription</i> → <i>переслідувань</i>)	-
426	<u>silver is an incorruptible metal</u> that can be trusted to <u>keep its value for ever</u>	<u>срібло — метал непоцербний, і можна бути впевненим, що воно збереже свою вартість назавжди</u>	+	трансметафоризація (<i>incorruptible</i> → <i>непоцербний</i>)	+ елемент словотвору «не-поцербний»
427			+	абсолютний відповідник	-
428	that this man <u>was made incorruptible by his enormous vanity</u>	цього чоловіка <u>зробило непоцербним його безмежне марнославство</u>	+	трансметафоризація (<i>incorruptible</i> → <i>непоцербний</i>) в рамках синтаксичної трансформації	+ елемент словотвору «не-поцербний»
429	Your wonderful <u>reputation will make them attach great value to your words</u>	Ваша чудова <u>репутація надасть вашим словам великої цінності</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>will make them attach</i> → <i>надасть</i>)	-
430	he continued, <u>feeling the fatal touch of contempt for himself</u>	вів він далі, <u>відчуваючи фатальний дотик самозневаги</u>	+	абсолютний відповідник	-
431	A sudden desire to hear a human voice	<u>Серце йому стислося</u> від раптового	+	метафоризація (підбрано)	-

	once more <u>seized</u> <u>upon his heart</u>	бажання ще раз почути людський голос		метафоричний еквівалент у мові перекладу)	
432	the <u>vanishing mass of</u> <u>the Great Isabel,</u> which, little by little, <u>merged into the</u> <u>uniform texture of the</u> <u>night</u>	<u>громаддя Великої</u> <u>Ісабели, яке поєднує</u> <u>зникало, поринаючи в</u> <u>однотонність ночі</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>mass</i> → <i>громаддя, uniform</i> <i>texture</i> → <i>однотонність</i>)	-
433	that <u>feeling of</u> <u>solitude which had</u> <u>weighed</u> heavily on Decoud	оте <u>відчуття</u> <u>самотності, яке</u> важко <u>навалилось на</u> Деку	+	заміна складників донорської групи (<i>had</i> <i>weighed</i> → <i>навалилось</i>)	+ використане розмовне «навалитися»
434	the <u>mind</u> of the Capataz of the Cargadores <u>turned alertly to the</u> problem of future conduct	капатаз каргадорів <u>зосередив думки на</u> тому, як йому поводитися надалі	-	деметафоризація	-
435	he <u>threw the lighter</u> <u>into</u> <u>the wind</u>	він... <u>кинув баркас</u> <u>проти вітку</u>	+	абсолютний відповідник	-
436	the cargo boat <u>had</u> <u>slipped away</u> from the wharf and <u>got lost</u> in the darkness of the harbour	вантажний баркас <u>відчалив від пристані</u> і <u>зник з очей у темній</u> гавані	-	деметафоризація	-
437			+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові)	+ використано фразеологічний вираз

					перекладу: <i>got lost</i> → зник з очей)	«зникнути з очей»
438	<i>retreat marking the end of the foreign interference</i>	<u>відступом, що означає кінець іноземної інтервенції</u>	-		деметафоризація	-
439	<i>withdrawal of the army of material progress from the field of Costaguana revolutions</i>	виведенням <u>армії матеріального прогресу з поля бою костагуанських революцій</u>	+		абсолютний відповідник (<i>the army of material progress</i> → <i>армії матеріального прогресу</i>)	-
440			+		заміна складників донорської групи (<i>field</i> → <i>поля бою</i>)	-
441	<i>Algarrobe torches ... sent their penetrating aroma into his nostrils</i>	<u>У ніздрі вдаряє сильний запах смолоскипів з ріжкового дерева</u>	+		метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>sent aroma</i> → <i>вдаряє запах</i>)	-
442			+		заміна складників донорської групи (<i>penetrating</i> → <i>сильний</i>)	-
443	<i>This news ... , when shouted out of the window by Senor Gamacho, induced a</i>	коли сенйор Гамачо голосно оголосив з вікна цю <u>новину, натовп зразу ринув</u>	-		деметафоризація (<i>news induced</i> → <i>новину</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-

444	<i>rush of the mob along the Campo Road towards Rincon</i>	дорогою вздовж Кампо до Рінкона	+	заміна складників донорської групи (<i>a rush</i> → <i>ринув</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
445	<i>they would take it into their heads to try to get hold of the harbour again</i>	бунтівники знову <u>надумують</u> захоплювати гавань	-	деметафоризація	-
446	There was Gould's silver, on which <u>rests the remnant of our hopes</u>	Адже срібло Гулда – <u>наша остання надія</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
447	<i>they have raised a fine crop of hates, vengeance, murder, and rapine</i>	вони <u>виростили гарний врожай ненависті, помсти, вбивств і грабунків</u>	+	абсолютний відповідник	-
448	<i>those sons of the country</i>	<u>оті сини вітчизни</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>the country</i> → <i>вітчизни</i>)	-
449	That man <u>is calmness personified</u>	Цей чоловік – <u>втілення спокою</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>втілення</i> → <i>personified</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-

450	His <u>outward aspect of</u> <u>an outcast</u> , ... <u>provoked</u> <u>unfavourable</u> <u>criticism</u>	Його <u>зовнішність</u> <u>ізгой</u> ... <u>викликала</u> <u>недоброзичливу</u> <u>критику</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>outward aspect</i> → зовнішність)	-
451	he could <u>be tamed by</u> <u>kindness</u>	його можна <u>приборкати</u> <u>добротою</u>	+	абсолютний відповідник	-
452	no matter what were <u>the dark passages of</u> <u>his history</u>	хай там що приховували <u>темні</u> <u>сторінки його</u> <u>біографії</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>passages</i> → <i>сторінки</i> , <i>history</i> → <i>біографії</i>)	-
453	when <u>fallen into</u> <u>disgrace</u> and thrown into prison by Guzman Bento	коли він <u>попав у</u> <u>немилість</u> до Гусмана Бенто, а відповідно і до в'язниці	+	заміна складників донорської групи (<i>fallen</i> → <i>попав</i>)	-
454	who knew <u>the whole</u> <u>story of those</u> <u>unspeakable cruelties</u>	хто знав <u>усю історію</u> <u>тих невимовних</u> <u>звірств</u>	+	трансметафоризація (<i>cruelties</i> → <i>звірств</i>)	-
455	<u>Mrs. Gould's interest</u> <u>in the family</u> <u>conferred upon it a</u> <u>sort of distinction</u>	<u>Увага пані Гулд якось</u> <u>вирізняла цю родину</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>conferred upon it a sort of</i> <i>distinction</i> → <i>вирізняла</i>)	-
456	<u>Every living soul has</u> <u>cleared out</u>	<u>нема ні живої душі</u>	-	деметафоризація (<i>cleared</i> <i>out</i> → <i>нема</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-

457	He spoke with <u>a gloomy positiveness that left no room for protest</u>	Він говорив із <u>похмурою самовпевненістю, яка не допускала заперечень</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>positiveness</i> → <i>самовпевненістю</i>)	-
458			+	заміна складників донорської групи (<i>left no room</i> → <i>не допускала</i>)	-
459	He was in <u>the position of the goose with the golden eggs</u>	Гулд був у <u>становищі гуски, яка несе золоті яйця</u>	+	абсолютний відповідник	-
460	the first <u>public act that promised him safety</u>	перший <u>громадянський акт, який обіцяв йому безпеку</u>	+	абсолютний відповідник	-
461	<u>mere idea of a new State evolved like this out of the head of a scoffing young man</u>	<u>сама ідея нової Держави зародилась отак — у голові саркастичного молодика</u>	+	трансметафоризація (<i>evolved out</i> → <i>зародилась</i>)	-
462	Charles Gould <u>has got to play his game out</u>	Чарльз Гулд <u>мусить довести свою гру до кінця</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
463	<u>putting the face of a joke upon the body of a truth</u>	<u>надіти на правду маску жарту</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний	-

					еквівалент у мові перекладу)	
464	One is thirty, the other nearly sixty, and <u>they have been made for each other.</u>	Одному – тридцять, другому – років шістдесят, і вони <u>створені один для одного</u>	+	абсолютний відповідник	-	
465	<u>The audacity of youth reckons upon what it fancies an unlimited time at its disposal</u>	<u>Відвага юності покладається на те, що уявляє, ніби має у своєму розпорядженні необмежений час</u>	+	абсолютний відповідник (<i>The audacity of youth reckons upon</i> → <i>Відвага юності покладається на</i>)	-	
466			+	заміна складників донорської групи (<i>it fancies</i> → <i>що уявляє, ніби має</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-	
467	<u>a man on the threshold of life</u>	<u>юнака на порозі життя</u>	+	абсолютний відповідник	-	
468	I assure you, <u>in sober truth</u>	Запевняю вас, <u>це щира правда</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу) в рамках синтаксичної трансформації	-	

469	<i>Self-flattery. Food for that vanity which makes the world go round.</i>	<i>Самооомана. Пожива для того марнославаства, завдяки якому обертається світ.</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>which makes</i> → <i>завдяки якому</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
470	<i>Mrs. Gould used to ask me to keep my eye on them</i>	пані Гулд просила мене <u>дбати про них</u>	-	деметафоризація	-
471	<i>living in the republicanism of his young days as if in a cloud</i>	<u>витає у хмарах республіканства своїх молодих літ</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу на заміну порівняння)	-
472	<i>We dismissed that consideration from our mind</i>	<u>Ми відігнали від себе таку думку</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
473	<i>and throwing his body half out of the window</i>	<u>і мало не вивалюючись з вікна</u>	-	деметафоризація	-
474	<i>Gamacho fastened himself upon him</i>	Гамачо <u>причепився до нього</u>	+	трансметафоризація (<i>fastened upon</i> → <i>причепився до</i>)	+ використано розмовне «причепитися»

475	<i>the last three days</i> <i>had exhausted every</i> <i>startling surprise the</i> <i>political</i> <i>life of Costaguana</i> <i>could offer</i>	<i>за останні три дні</i> <i>всі приголомшливі</i> <i>сюрпризи, які могло</i> <i>приготувати</i> <i>політичне життя</i> <i>Костагуани,</i> <i>вичерпалися</i>	+	трансметафоризація (<i>exhausted</i> → <i>вичерпалися</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
476			+	заміна складників донорської групи (<i>offer</i> → <i>приготувати</i>)	-
477	<i>Sulaco ... remained</i> for a whole fortnight <i>cut off from the rest</i> <i>of the world</i>	<i>Сулако ... на цілих</i> <i>два тижні лишлось</i> <i>відрізаним від решти</i> <i>світу</i>	+	абсолютний відповідник	-
478	through his <i>falling</i> <i>into the hands</i> of his political enemies	якби він <i>потрапив до</i> <i>рук своїх</i> політичних ворогів	+	заміна складників донорської групи (<i>falling</i> → <i>потрапив</i>)	-
479	I <i>could not tear</i> <i>myself away from</i> that wharf	я не <i>годен був</i> <i>відірватися</i> від тієї верфі	+	абсолютний відповідник	+ використано діалектне «годен»
480	a <i>vivid curiosity</i> <i>induced him to</i> <i>remain</i> on the wharf	<i>через невагомну</i> <i>цікавість він</i> <i>залишився</i> на верфі	-	деметафоризація (<i>induced</i> → <i>через</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
481	<i>he lapsed into</i> <i>dignified silence</i>	він <i>удався до</i> <i>сповненого гідності</i> <i>мовчання</i>	+	заміна складників донорської групи (<i>lapsed</i> <i>into</i> → <i>удався до</i>)	-

482	<i>His desire to make his fortune ... had overmastered his reasoning faculties</i>	<u>Бажання</u> <u>розбагатіти ... геть</u> <u>затямарило йому</u> <u>розум</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	+ використано фразеологічний вираз «затямарити розум»
483	<i>the mere hint of such a thing made his brain reel with rage</i>	<u>на саму лише думку</u> <u>про це закипав від</u> <u>люті</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу) в рамках синтаксичної трансформації	+ використано фразеологічний вираз «закипати від люті»
484	The improbability of such a thing <u>threw a doubt upon the whole</u> statement	Неправдоподібність такого збігу <u>кинула</u> <u>тінь сумніву на всі</u> свідчення	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
485	and <u>the eye lost itself</u> in the darkness	<u>погляд губився в</u> темряві	+	заміна складників донорської групи (<i>the eye</i> → <i>погляд</i>)	-
486	<u>his fingers always</u> <u>itched</u> to take the shopkeeper by the throat	<u>його рука весь час</u> <u>свербіла</u> , <u>аби схопити</u> крамаря за горло	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-

487	<u>Surprise calmed</u> Captain Mitchell's <u>fury</u>	<u>Від несподіванки</u> <u>лють</u> капітана Мітчела <u>вляглася</u>	+	трансметафоризація (<i>calmed</i> → <i>вляглася</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
488	At this question <u>Captain Mitchell's</u> <u>sinking spirits revived</u>	Почувши це питання, <u>капітан Мітчел</u> <u>піднісся на душі</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу: <i>spirits revived</i> → <i>піднісся на душі</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
489	<u>Mitchell's</u> <u>astonishment knew no</u> <u>bounds</u>	<u>Здивування Мітчела</u> <u>не мало меж</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>knew</i> → <i>мало</i>)	-
490	Lots of thoughts, surmises, hints of caution, and so on, <u>crowded his</u> <u>head to distraction</u>	<u>У голові йому аж</u> <u>паморочилося</u> через безліч різних думок, здогадів, застережень тощо	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
491	But his <u>thoughts</u> mainly <u>clung around</u> the astounding and unanswerable question	Але його <u>думки</u> переважно <u>зосереджувались на</u> <u>приголомшливому</u> питанні, на яке годі було відповісти	+	заміна складників донорської групи (<i>clung</i> <i>around</i> → <i>зосереджувались</i>)	-

492	began to <u>exchange confidences</u>	почали <u>довіро́чно</u> <u>перемовляти́сь</u>	+	трансметафоризація в рамках синтаксичної трансформації	+ використано розмовне «Довіро́чно»
493	puffing at their long cigars and <u>keeping</u> <u>their eyes on the</u> <u>doctor</u>	пахкали довгими сигарами <u>й не</u> <u>зводили очей з лікаря</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>keeping</i> → <i>не зводили</i>)	-
494	<u>His eyes shone with</u> <u>rapacity and hope</u>	<u>У його очах горіла</u> <u>захланність і надія</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>shone</i> → <i>горіла</i>) в рамках синтаксичної трансформації	-
495	The doctor, <u>watching</u> <u>every word</u>	лікар, <u>стежачи за</u> <u>кожним словом</u>	+	абсолютний відповідник	-
496	but he <u>had not the</u> <u>heart to voice his</u> <u>thoughts</u>	<u>але не мав охоти</u> <u>висловлювати вголос</u> <u>свої думки</u>	+	трансметафоризація (<i>had</i> <i>not the heart</i> → <i>не мав</i> <i>охоти</i>)	-
497	A <u>heavy sense of</u> <u>discomfiture crushed</u> <u>him</u>	<u>На нього навалилось</u> <u>важке відчуття</u> <u>поразки</u>	+	трансметафоризація (<i>crushed</i> → <i>навалилось</i>)	+ використано розмовне «навалитись»
498			+	трансметафоризація (<i>discomfiture</i> → <i>поразки</i>)	-
499	<u>his imbecility</u> was ingenious enough to lead <u>him</u> <u>completely astray</u>	<u>його ідіотизм –</u> досить розвинений, <u>щоб цілковито</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові	+ використано фразеологічний

		<u>звести його самого на манієці</u>		перекладу: <i>to lead astray</i> → <i>звести на манієці</i>)	вираз «завести на манієці»
500	<u>Blackening</u> a friend's character is not my idea of fun	Це не мій стиль жартів — <u>очорнювати</u> друга	+	абсолютний відповідник	-
501	<u>Captain Mitchell's heart was so heavy</u>	<u>На серці в капітана Мітчела було так важко</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
502	<u>He will burn his fingers over that job yet</u>	<u>Він ще на цьому обпечеться</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
503	whether it wouldn't be better <u>to refuse to stir a limb</u> in the way of protest	чи не краще було б на знак протесту <u>ані пальцем не ворушити</u>	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
504	He forced a slight, <u>discordant laugh out of himself</u>	Він <u>видушив із себе недоречний легкий смішок</u>	+	абсолютний відповідник	-
505	Dr. Monygham, ..., <u>was</u>	доктор Монігем, ..., <u>готовий продати своїх співвітчизників</u> та Чарльза Гулда	+	абсолютний відповідник	-

	<i>ready to sell his countrymen and Charles Gould</i>						
506	<i>The riot ... broke out in less than an hour</i>	<i>Повстання ... вибухнуло менш ніж через годину</i>	+		заміна складників донорської групи (<i>broke out</i> → <i>вибухнуло</i>)	-	
507	a piece of official writing <i>turning a bandit into a general</i>	офіційний папір, <i>що перетворював бандита на генерала</i>	+		абсолютний відповідник	-	
508	<i>those who would put themselves under his protection</i>	<i>тих, хто віддається під його оборону</i>	+		заміна складників донорської групи (<i>put themselves</i> → <i>віддається, protection</i> → <i>оборону</i>)	-	
509	whose <i>mind is bent upon</i> the spoils of victory	який лише й <i>думає</i> про трофеї переможця	-		деметафоризація	-	
510	the <i>last shred of parliamentary institutions</i>	<i>рештки парламентаризму</i>	+		метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-	
511	Charles Gould <i>declared, firmly.</i>	<i>твердо заявив</i> Чарльз Гулд	+		абсолютний змістовий відповідник	-	
512	A <i>long tongue of land</i>	<i>видовжений мис</i>	-		деметафоризація	-	

513	<i>the head of the gulf</i>	<u>вхід до затоки</u>	-	деметафоризація	-
514	<i>in the vast bed of the ocean</i>	<u>в неосяжній океанській безодні</u>	+	трансметафоризація (<i>bed</i> → <i>безодні</i>)	-
515	<i>upon the edge of the world</i>	<u>на краю світу</u>	+	абсолютний відповідник	-
516	<i>sombre head of the Placido Gulf</i>	<u>нахмурене чоло загови Плацідо</u>	+	заміна складників донорської групи (<i>head</i> → <i>чоло</i>)	-
517	<i>amongst the whispering undulations of the green blades</i>	<u>в шепітливих хвилях зел</u>	+	абсолютний відповідник (<i>whispering undulations</i> → <i>шепітливих хвилях</i>)	-
518			-	деметафоризація (<i>green blades</i> → <i>зел</i>)	+ використано застаріле «зела»
519	<i>He felt a pinch of poverty</i>	<u>він відчув, що таке нужда</u>	-	деметафоризація (<i>a pinch of poverty</i> → <i>що таке нужда</i>)	-
520	<i>rich in glory and reputation</i>	<u>багатим на добру славу і репутацію</u>	+	абсолютний відповідник	-
521	<i>be hailed with respect</i>	<u>пріймати шанобливі вітання</u>	-	деметафоризація (<i>be hailed with</i> → <i>пріймати</i>)	-

528	the Vicar-General <u>answered upon his</u> <u>head</u> for Hernandez's fidelity	генеральний вікарій <u>головною ручався</u> за вірність Ернандеса	+	метафоризація (підбрано метафоричний еквівалент у мові перекладу)	-
529	<u>an animated</u> <u>discussion</u> went on in the big rooms of the Amarilla Club	у великих кімнатах клубу Amarilla точилася жвава дискусія	+	заміна складників донорської групи (<i>went</i> <i>on</i> → <i>точилася</i>)	-
530	<u>The last spark of</u> <u>resistance</u> had died <u>out</u>	<u>Остання іскра опору</u> <u>згасла</u>	+	абсолютний змістовий відповідник	-

ДОДАТОК В

Перекладознавчий аналіз прийомів відтворення і збереження Оленою О'Лір метонімії як маркера авторського стилю Джозефа Конрада в романі в українськомовному перекладі роману

«Ностромо: Приморське сказання»

№	Метонімічний елемент	Переклад	Застосована трансформація (за класифікацією перекладацьких трансформаций для метонімічних виразів Т. Казакової)	Маркер авторського ідіостилю збережено/ не збережено у перекладі (+/-)	Маркер ідіостилю Олени О'Лір
1	<i>The eye of God Himself</i> – they add with grim profanity – <u>could not find out</u> what work <u>a man's hand is doing</u> there.	<u>Око самого Бога</u> – з похмуриєм блюзнірством додавали моряки – <u>не могло розпізнати</u> , які діяння <u>рук людських там вершались</u> .	повний переклад (<i>Око самого Бога ... не могло розпізнати</i>)	+	-
2			функціональне перетворення (<i>a man's hand is doing</i> → діяння <i>рук людських вершались</i>)	+	лексичний: використання поетичного « <i>вершались</i> »
3	From that low end of the Great Isabel <u>the eye plunges</u> through an opening two miles away, as abrupt as if chopped with an axe out	Якщо дивитися з того низинного кінця Великої Ісабели, <u>око прозирає</u> через затоку – дві милі її довжини так чітко межують з	семантичне перетворення (<i>plunges</i> → <i>прозирає і втирається</i>)	+	-

	of the regular sweep of the coast, right into the harbour of Sulaco.	правильною лінією берега, ніби прорубані сокирою, - і <u>впирається</u> просто в гавань Сулако.			
4	The <u>State possesses</u> several harbours on its long Seaboard.	<u>Державі належать</u> кілька гаваней на її довгому узбережжі.	структурне перетворення	+	-
5	As the <u>midday sun withdraws</u> from the gulf the shadow of the mountains, <u>the clouds begin to roll out</u> of the lower valleys.	А коли <u>полуденне сонце зсуває</u> із затоки тінь гір, з глибоких долин <u>починають викочуватися хмари</u>	повний переклад	+	-
6			повний переклад	+	-
7	The <u>wasting edge of the cloud-bank</u> <u>always strives for</u> , but seldom <u>wins</u> , the middle of the gulf.	<u>Надманулий край хмарної лави завжди прагне дістатися</u> до середини затоки, хоча <u>це йому рідко вдається</u>	семантичне перетворення (<i>wasting</i> → <i>надманулий, cloud-bank</i> → <i>хмарної лави</i> завжди <i>дістатися</i>);	+	-
8			структурне перетворення (<i>це йому рідко вдається</i>)	+	-

9	<u>the black hulls of their ships had gone up and down</u> the coast	<u>її чорнобокі кораблі снували туди-сюди</u> вздовж берега	семантичне перетворення (<i>black hulls of their ships</i> → <i>чорнобокі кораблі</i>)	+	-
10			функціональне перетворення (<i>had gone</i> → <i>снували</i>)	+	лексичний: використання розмовного « <i>снували</i> »
11	<u>the local authorities of Sulaco had fled</u> to the O.S.N. Company's offices	<u>місцева адміністрація Сулако</u> <u>забарикадувалась</u> у конторі ОПСК [28]	семантичне перетворення (<i>local authorities</i> → <i>місцева адміністрація</i>)	+	-
12			семантичне перетворення (<i>had fled</i> → <i>забарикадувалась</i>)	+	-
13	while <u>the mob</u> which, <u>pouring out</u> of the town, <u>had spread itself</u> all along the shore	а тим часом <u>юрба</u> , <u>виваливши</u> з міста, <u>розлилась</u> по всьому березі	функціональне перетворення (<i>pouring out</i> → <i>виваливши</i> , <i>had spread</i> → <i>розлилась</i>)	+	лексичний: використання розмовного « <i>виваливши</i> »
14	<u>The Minerva never let go</u> <u>her anchor</u> that call.	У той захід « <u>Мінерва</u> » так і <u>не стала на якір</u>	структурне перетворення	+	-
15	<u>Signora Teresa's arms</u> <u>thrown about</u> the kneeling forms of her daughters <u>embraced</u> them closer with a convulsive pressure.	<u>Синьйора Тереза, яка обхопила руками</u> укляклі постаті своїх доньок, <u>притисла</u> їх до себе ще міцніше – аж якось судомно	повне перетворення	-	-

16	a <u>voice screamed</u>	<u>долінув крик</u>	семантичне перетворення	+	-
17	<u>the toe of a boot struck</u> at the shutter again	<u>носок чобота знову загрюкав</u> у віконницю	функціональне перетворення	+	лексичний: використання розмовного «загрюкав»
18	and an excited <u>voice shouted</u>	і схвилюваний <u>голос загукав</u>	функціональне перетворення	+	лексичний: використання розмовного «загукав»
19	her <u>voice failed</u> her	<u>голос її не слухався</u>	структурне перетворення	+	-
20	a strong <u>smell of burnt onions hung</u> in the	різкий <u>сморід горілої цибулі висів</u> у	повний переклад (<i>smell of burnt onions hung</i> → <i>сморід горілої цибулі висів</i>)	+	-
21	drowsy heat, <u>enveloping</u> the house;	дрімотній духоті, <u>оповиваючи</u> будинок	семантичне перетворення (<i>enveloping</i> → <i>оповиваючи</i>)	+	-
22	<u>tyranny had reared</u> its head again	<u>тиранія знову піднесла</u> голову	повний переклад	+	-
23	The <u>sun brought out</u> the deep lines on his face, and, energetic in expression	<u>Сонце поглибило</u> зморшки на його обличчі	функціональне перетворення (<i>brought out</i> → <i>поглибило</i>)	+	-

24	His own <u>enthusiasm</u> <u>had been fed</u> on scenes of carnage, on the examples of lofty devotion, on the din of armed struggle, on the inflamed language of proclamations.	Його власне <u>завзяття</u> <u>живилося</u> сценами кровопролитних боїв, прикладами високої самопошвяти, громами військових прогистоянь, запальною мовою прокламацій.	структурне перетворення	+	-
25	Their <u>Blanco party</u> <u>had triumphed</u> now	їхня <u>партія</u> « <u>бланко</u> » зараз <u>була на коні</u>	функціональне перетворення	+	лексичний: використання фразеологізма «була на коні»
26	<u>The head of the chairman of the railway board</u> (from London), handsome and pale in a silvery mist of white hair and clipped beard, <u>hovered</u> near her shoulder attentive, <u>smiling, and fatigued</u>	Над її плечем <u>схлиплося з уважною, втомленою усмішкою обличчя начальника управління</u> (з Лондона), вродливе і бліде, оповите срібною хмаркою сивого волосся та підстриженої борідки	структурне перетворення	+	-
27	The <u>Government</u> <u>was bound to carry out</u> its part of the contract	<u>Уряд був зобов'язаний виконувати</u> свою частину угоди	повний переклад	+	-

28	<i>The fortunes of war served him marvellously, and the victory of Rio Seco (after a day of desperate fighting) put a seal to his success.</i>	<i>Воснна фортуна чудесно тому <u>сприяла</u>, і перемога під Ріо-Секо (після цілоденного відчайдушного бою) утвердила його успіх</i>	семантичне перетворення (<i>served</i> → <i>сприяла</i>)	+	-
29	<i>the voice of the engineer pronounced distinctly the words</i>	<i>і <u>голос інженера</u> чітко <u>проказав</u></i>	повний переклад	+	-
30	<i>his reclining body jerked backwards and forwards in a rocking chair</i>	<i><u>він</u>, ... розвалившись у кріслі-гойдалці ... <u>вигойдувався</u> вперед-назад [74]</i>	повне перетворення	-	-
31	<i>his mind used the pious formula from the superficial force of habit</i>	<i><u>Ностромо</u> <u>повторював</u> цю побожну формулу машинально, в силу звички</i>	повне перетворення	-	-
32	<i>the square mountain had gone on pouring its treasure down the wooden shoots</i>	<i><u>квадратна гора</u> <u>дали</u> <u>вивергала</u> багатства свої надр</i>	повний переклад	+	-
33	<i>Neither did the telegraph line cross the mountains yet</i>	<i>Так само ще <u>не</u> <u>перетнула</u> гір і <u>телефонна лінія</u></i>	повний переклад	+	-

34	<u>The O.S.N. Company</u> <u>found much occupation</u> for its fleet	<u>Для флоту ОПСК</u> <u>знайшлося багато</u> роботи	структурне перетворення	+	-
35	<u>Costaguana had no</u> navy	<u>Костагуана не мала</u> власного флоту	повний переклад	+	-
36	<u>Europe had become</u> <u>interested in</u> Costaguana	<u>Європа почала</u> <u>цікавитись</u> Костагуаною	повний переклад	+	-
37	<u>The Sala of the</u> <u>Provincial Assembly ...</u> <u>had heard all these</u> speeches	<u>«Сала» Провінційної</u> <u>асамблеї ... чула всі ці</u> промови	повний переклад	+	-
38	<u>They [doctrines] died.</u>	<u>Вони [доктрини]</u> <u>виявились</u> <u>недовговічними.</u>	функціональне перетворення	+	-
39	<u>The second Sulaco</u> <u>regiment ... was going</u> <u>to show its valour</u>	<u>Другий сулакський</u> <u>полк ... мав показати</u> <u>свою доблесть</u>	повний переклад	+	-
40	how much hunger, pain, degradation, and cruel torture <u>a human body</u> <u>can stand</u>	як довго <u>людське тіло</u> <u>може витримувати</u> голод, біль, приниження і жорстокі тортури	повний переклад	+	-
41	<u>The unofficial world of</u> <u>Sta. Marta would crowd</u> into the cathedral	У соборі <u>юрмилає</u> <u>неполітична еліта</u>	семантичне перетворення	+	-

				(<i>unofficial world</i> → неполітична еліта)		
42	his <u>eloquence</u> <u>failed</u> him	Його <u>красномовство</u> цього разу його <u>зрадило</u>		семантичне перетворення (<i>failed</i> → <i>зрадило</i>)	+	-
43	Vague <u>plans</u> ... <u>flitted</u> <u>through</u> his mind	У нього в голові <u>почали снувати</u> туманні <u>плани</u>		структурне перетворення	+	-
44	The extraordinary <u>development of the mine</u> <u>had put</u> a great power into his hands	Надзвичайно стрімкий <u>розвиток копальні</u> <u>вклав</u> йому в руки велику потугу.		повний переклад	+	-
45	<u>Sulaco learned with</u> <u>stuprefaction</u> of the military revolt	<u>Сулако аж заціпеніло</u> <u>від звістки</u> про воєнний переворот		структурне перетворення	+	-
46	<u>A letter from Moraga</u> <u>explained</u> afterwards	Згодом <u>у листі Мората</u> <u>пояснював</u>		повне перетворення	-	-
47	<u>Sulaco ... heard</u> the din of arms fitfully in its fortunate isolation	<u>Сулако ... чуло</u> у своєму щасливому усамітненні брязкіт зброї.		повний переклад	+	-
48	<u>to a petition praying</u> the Sulaco Assembly	<u>петиції, адресованої</u> Асамблей Сулако		повне перетворення	-	-
49	<u>The petition ... had</u> <u>found its way</u> into Don Jose's hands.	<u>Петиція ... опинилась</u> у руках Дона Хосе.		функціональне перетворення (<i>had</i> <i>found its way</i> → <i>опинилась</i>)	+	-

50	<u>A postscript of the priest stated that</u>	<u>У постскрипті священика стверджував, що</u>	повне перетворення	-	-
51	<u>with its brass band playing the Bolivar march</u>	<u>з духовим оркестром, який ... заграє ... марш Болівара</u>	структурне перетворення	+	-
52	<u>Patriotic Committee which had armed a great proportion of troops</u>	<u>Патріотичного комітету, який озброїв ... значну частину військових підрозділів</u>	повний переклад	+	-
53	<u>The clear gleam of her blue eyes ... paused for a moment upon her father, then travelled further</u>	<u>Ясне сяйво її синіх очей ... на мить затрималось на батьковім лиці, тоді ковзнуло далі</u>	семантичне перетворення (<i>travelled</i> → <i>ковзнуло</i>)	+	-
54	<u>The world was now informed</u>	<u>Тепер світ поінформований</u>	повний переклад	+	-
55	<u>the crowd of spectators swayed back bodily</u>	<u>юрба всією масою хитнулася назад</u>	семантичне перетворення (<i>crowd of spectators</i> → <i>юрба, bodily</i> → <i>всією масою</i>)	+	-
56	<u>His high rank always procured an audience of Caballeros</u>	<u>Його високий ранг завжди збирав довкола нього кабальєро</u>	семантичне перетворення (<i>procured</i> → <i>збирав</i>)	+	-

57	<i>the steamer's gig was awaiting the general at the boat steps</i>	<i>иллюшка з пароплава чекала на генерала біля човнової пристані</i>	повний переклад	+	-
58	<i>even the distant Europe was to hear</i>	<i>які має почути навіть далека Європа</i>	повний переклад	+	-
59	<i>acclamations, words of command yelled out, and a roll of drums on the jetty greeted the departing general</i>	<i>гул захвату, гучні команди та рокотання барабанів на молі проводили в путь генерала</i>	семантичне перетворення (<i>greeted</i> → <i>проводили</i>)	+	-
60	<i>the sparse row of telegraph poles strode obliquely clear of the town, bearing a single, almost invisible wire far into the great campo</i>	<i>від міста косо йшов рідкий ряд телеграфних стовпів, несучи єдиний майже невидимий дріт у велике Кампо</i>	семантичне перетворення (<i>strode</i> → <i>йшов</i>)	+	-
61	<i>Antonia's breast rose and fell</i>	<i>Груді Антонії підіймались і опускались</i>	семантичне перетворення (<i>fell</i> → <i>опускались</i>)	+	-
62	<i>plants in vases along the balustrade, holding out motionless blossoms</i>	<i>росли у вазонах на балюстраді з їхніми нерухомими в безвітрі квітами</i>	повне перетворення	-	-
63	<i>her blue eyes glided slowly towards him</i>	<i>повільно звела свої сині очі й подивилась на нього</i>	повне перетворення	-	-

64	<i>Her hand closed firmly on her fan.</i>	Вона <u>стисла</u> віяло.	повне перетворення	-	-
65	<i>the shuffle of sandals and a low murmur of voices ascended to the window</i>	до вікна <u>долітало човгання сандалів і тихий гул голосів</u>	семантичне перетворення (<i>ascended</i> → <i>долітало</i>)	+	-
66	<i>as far as the world knew!</i>	наскільки <u>відомо!</u>	повне перетворення	-	-
67	<i>A slight smile seemed to move the corner of the lip</i>	Легка <u>усмішка ледь торкнулась</u> кутика її вуст	функціональне перетворення	+	-
68	<i>Her head remained still, her eyes fixed upon the house of the Avellanos</i>	<u>Її голова не ворушилась, застиглим поглядом вона вперлася в будинок Авельяносів</u>	семантичне перетворення (<i>remained still</i> → <i>не ворушилась</i>)	+	-
69			повне перетворення	-	-
70	<i>her lips alone moved, forming the words</i>	<u>лише її вуста, ворухнувшись, промовили</u>	функціональне перетворення (<i>forming the words</i> → <i>промовили</i>)	+	-
71	<i>The windows of the Casa Gould flung their shining parallelograms upon the house of the Avellanos.</i>	<u>Вікна «каси» Гулдів відкидали на будинок Авельяносів прямокутники світла.</u>	повний переклад	+	-

72	<i>The news ... will it reach</i> Sta. Marta by the cable from the other seaboard	<i>Новини ... телеграфом</i> з-за моря, <i>досягнуть</i> Санта-Марти.	повний переклад	+	-
73	<i>the murmur</i> on the little balcony <i>went on</i> after a short pause	після короткої паузи на маленькому балкончику <i>відновилося шепотіння</i>	семантичне перетворення (<i>went on</i> → <i>відновилося</i>)	+	-
74	<i>all the eyes were directed</i> to the window with an approving expectation	<i>всі погляди</i> зі схваленням і надією <i>спрямувались</i> на вікно	повний переклад	+	-
75	Father Corbelan's deep <i>voice resounded</i> all over the room, <i>making</i> all the heads turn on the shoulders	Глибовий <i>голос</i> отця Корбелана <i>рознісся</i> по всій кімнаті, <i>змушувши</i> всіх повернути до нього голови	повний переклад	+	-
76	The <i>police would have laid</i> the Italian <i>by the heels</i> if it had not been for fear of the Cargadores	<i>Поліція погналася б</i> за цим італійцем, якби не страх перед каргадорами	функціональне перетворення (<i>would have laid by the heels</i> → <i>погналася б</i>)	+	-
77	The great <i>sala had been emptying</i> <i>itself</i> slowly	Велика «сала» <i>поволі порожніла</i>	повний переклад	+	-

78	the <u>silence of Charles Gould portended</u> a failure	<u>мовчання Чарльза Гудда віщувало</u> провал	повний переклад	+	-
79	the very <u>shoulders</u> of the enterprising Israelite <u>expressed</u> <u>dejection</u>	аж навіть <u>плечі</u> підприємливого єврея <u>виражали</u> <u>пригнічення</u>	повний переклад	+	-
80	The <u>railway will know</u> where to go for dynamite should we get short at any time	<u>Залізниця знатиме</u> , куди можна у будь-який час прийти по динаміт	повний переклад	+	-
81	this was all that <u>his conscience would allow</u> <u>him to say</u>	це було все, <u>що йому дозволяло сказати</u> <u>його сумління</u>	повний переклад	+	-
82	<u>said</u> behind Mrs. Gould the soft <u>voice of Basilio</u>	<u>відповів</u> за спиною пані Гудд тихий <u>голос</u> <u>Басіліо</u>	семантичне перетворення (<i>said</i> → <i>відповів</i>)	+	-
83	<u>Sulaco must leave</u> the rest of the Republic to its fate	<u>Сулако має залишити</u> напризволяще решту республіки	повний переклад	+	-
84	that <u>Sulaco should not recognize</u> the victorious Montero	<u>щоб Сулако не визнало</u> переможного Монтеро	повний переклад	+	-
85	The <u>next north-going steamer would carry it off</u>	<u>Перший же пароплав, що йтиме на північ, вивезе</u> срібло	структурне перетворення	+	-

86	a <u>Monterist Committee</u> which <u>sits</u> , as far as I know, in a <u>posada</u>	<u>Монтеристського комітету</u> , що <u>засідає</u> , наскільки мені відомо, у <u>posada</u>	повний переклад	+	-
87	<u>the National Central Railway, of that great Costaguana</u> <u>undertaking which is to put money into the pockets of Englishmen</u> ... God knows who else	<u>Національної центральної залізничної того великого костагуанського підприємства, яке має напхати грошима кишені англійців... та бозна-кого ще</u>	семантичне перетворення (<u>put</u> → <u>напхати</u>)	+	лексичний: використання розмовного « <u>напхати</u> »
88	<u>Linda's dark head was shaken negatively in response</u>	<u>Лінда</u> <u>заперечливо похитала</u> у відповідь <u>темною голівкою</u>	повне перетворення	-	-
89	upstairs a sort of <u>Junta of Notables</u> was <u>sitting</u>	<u>засідала</u> своєрідна <u>Аристократична хунта</u>	повний переклад	+	-
90	their scared <u>eyes</u> <u>looking at me</u> <u>dubiously</u>	перелякані <u>очі</u> , які <u>зусібіч нерішуче дивились на мене</u>	повний переклад	+	-
91	And as long as <u>the treasure</u> <u>flowed north</u>	А поки <u>коштовний метал</u> <u>пливтиме на північ</u>	повний переклад	+	-
92	<u>the Junta of the Notables</u> in the great	<u>Аристократична хунта</u> ще <u>радила раду</u> у великій «салі»	функціональне перетворення	+	лексичний: використання фразеологічно

						го «радити раду»
93	<i>sala was still deliberating</i> <i>the purport of that talk ... had informed the chief</i>	<i>телеграма ... інформувала шефа</i>		семантичне перетворення (<i>the purport of that talk</i> → <i>телеграма</i>)	+	-
94	<i>but the main body kept on</i>	<i>але основна частина загону продовжила путь</i>		семантичне перетворення (<i>main body</i> → <i>основна частина загону, керт оп</i> → <i>продовжила путь</i>)	+	-
95	<i>Their lean faces filled the door and the windows of telegraph hut</i>	<i>Їхні вихудлі обличчя тіснились у дверях і вікнах телеграфної хижки.</i>		функціональне перетворення	+	-
96	<i>The last wire from railroad says that</i>	<i>В останній телеграмі з кінцевого пункту залізниці йдеться про те, що</i>		повне перетворення	-	-
97	<i>The insurgent army has taken possession of the Government transport in the bay and are filling her with troops</i>	<i>Повстанська армія захопила в затоці урядове транспортне судно і вантажить на нього війська</i>		повний переклад	+	-
98	<i>dismal groans, that seemed to answer the</i>	<i>злякані стогони, яким нібито відповідав</i>		структурне перетворення	+	-

	murmurs of a man's voice	чийсь буркотливий <u>ГОЛОС</u>			
99	one of the street-sweepers <u>employed by the municipality</u>	одного з двірників, <u>найнятого</u> <u>муниципалітетом</u>	повний переклад	+	-
100	<u>exclaimed</u> a mournful deep <u>voice</u> near them	<u>почувся</u> поруч глибокий зажурений <u>ГОЛОС</u>	функціональне перетворення	+	-
101	only <u>her eyes ran into the corners</u> to watch the Capataz	лише <u>скосила очі</u> , <u>аби</u> побачити капатаса	повне перетворення	-	-
102	<u>his eyes wandered</u> a little about the room	трохи <u>повів очима</u> по кімнаті	повне перетворення	-	-
103	<u>smile passed</u> quickly from his lips	<u>усмішка</u> швидко <u>зійшла</u> з його вуст	повний переклад	+	-
104	<u>his prominent eyes glaring</u> stonily upon the floor of black earth	скам'янілим <u>поглядом</u> вибалушених <u>очей</u> <u>вперся</u> в чорну земляну долівку	повне перетворення	-	-
105	<u>Mrs. Gould's voice cried</u>	<u>долінув крик</u> пані <u>Гулд</u>	функціональне перетворення	+	-
106	a thin, tall <u>shape</u> <u>standing</u> a little apart and silent	худу високу <u>постать</u> , <u>яка мовчки</u> <u>стояла</u> осторонь	повний переклад	+	-

107	to whom another tall <u>shape</u> , ... , <u>said</u> aloud	а інша висока <u>постать</u> , ... , ГОЛОСНО <u>сказала</u> йому	повний переклад	+	-
108	a subdued <u>murmur</u> <u>responded</u>	<u>відповіддю</u> на його слова, ... , <u>був лише</u> приглушений <u>гомін</u>	функціональне перетворення (<i>responded</i> → <i>відповіддю був</i>)	+	-
109	<u>said the calm voice</u> of Nostromo	<u>завунав</u> спокійний <u>голос</u> Ностромо	функціональне перетворення	+	-
110	<u>The Placido</u> was <u>sleeping</u> profoundly	<u>Плаcido</u> міцно <u>спав</u>	повний переклад	+	-
111	When <u>his voice</u> <u>ceased</u>	Коли <u>його голос</u> <u>змовк</u>	семантичне перетворення (<i>ceased</i> → <i>змовк</i>)	+	-
112	<u>Nostromo's voice</u> was <u>speaking</u>	<u>долнав</u> <u>голос</u> <u>Ностромо</u>	функціональне перетворення	+	-
113	Don Martin's soft <u>hands</u> <u>suffered</u> cruelly	Ніжні <u>руки</u> дона Мартіна <u>тяжко</u> <u>мучилися</u>	повний переклад	+	-
114	With <u>his lips</u> <u>touching</u> Decoud's ear	<u>шепочучи</u> на <u>вуха</u>	повне перетворення	-	-
115	their <u>hands</u> <u>came upon</u> the limbs of a man	<u>вони</u> <u>натрапили</u> <u>руками</u> на тіло чоловіка	повне перетворення	-	-
116	He heard <u>a voice</u> <u>saying</u>	<u>Почув</u> <u>голос</u>	повне перетворення	-	-

117	<u>another voice objected</u>	<u>інший голос заперечив</u>	повний переклад	+	-
118	<u>The involuntary groans ... had betrayed him to the sharp ears of the Capataz</u>	<u>Мимовільні стогони ... видали його присутність капатасові</u>	семантичне перетворення (<i>had betrayed</i> → <i>видали</i>)	+	-
119	<u>His fingers gripped Decoud's shoulder</u>	<u>Його пальці вчепились Деку в плече</u>	повний переклад	+	-
120	lifted his arm off the coverlet; <u>his hand had moved</u> as if to make the sign of the cross in the air	підняв над ковдрою руку і <u>повів нею</u> , ніби хотів зробити знак хреста	повне перетворення	-	-
121	<u>No eyes could make us out</u>	<u>Ніче око не розгледить нас</u>	структурне перетворення	+	-
122	<u>the Compañia had a man</u>	<u>в ОПСК є чоловік</u>	повне перетворення	-	-
123	<u>The murmuring loquacity of the Capataz disturbed Decoud</u>	<u>Неголосне просторікування капатааса стривожило Деку</u>	повний переклад	+	-
124	a strange and amazed <u>voice cried out</u> something above him in the night	<u>він почув у нічній пітьмі в себе над головою дивний приголомшливий крик</u>	повне перетворення	-	-

125	<i>Two groping <u>hands took hold</u> of his bruised sides from behind</i>	<i>Дві <u>руки</u> навпомацки <u>вхопили</u> Мартіна за потовчені боки</i>	семантичне перетворення (<i>took hold</i> → <i>вхопили</i>)	+	-
126	<i>the <u>Capataz's voice</u> <u>whispered</u></i>	<i><u>голос капатаса</u> <u>прошепотів</u> йому у вуха</i>	повний переклад	+	-
127	<i>his <u>teeth would start chattering</u> violently</i>	<i>в нього <u>починали</u> шалено <u>цокотіти</u> зуби</i>	повний переклад	+	-
128	<i>His <u>form was lost</u> among the bushes</i>	<i>Його <u>силует</u> <u>заховався</u> серед чагарників</i>	семантичне перетворення (<i>was lost</i> → <i>заховався</i>)	+	-
129	<i>But the <u>Minerva, carrying off</u> the ex-president, <u>had taken</u> the <u>news</u> up north of the disturbances in Sulaco.</i>	<i>Але «<u>Мінерва</u>», на якій <u>відплив</u> експрезидент, <u>доставила</u> на північ і <u>новину</u> про заворушення в Сулако.</i>	повне перетворення (<i>But the Minerva, carrying off</i> → <i>Але «Мінерва», на якій відплив</i>)	-	-
130			семантичне перетворення (<i>had taken the news</i> → <i>доставила новину</i>)	+	-
131	<i>cried <u>Nostromo's voice</u> <u>confidently</u></i>	<i><u>впевнено</u> <u>пролунав</u> <u>голос</u> <u>Ностромо</u></i>	функціональне перетворення	+	-
132	<i>in what manner <u>the silver</u> <u>had left</u> Sulaco</i>	<i>в який спосіб <u>срібло</u> <u>покинуло</u> Сулако</i>	повний переклад	+	-
133	<i><u>their energy</u> <u>had preserved</u> the town from</i>	<i><u>завдяки енергії</u> <u>цих</u> <u>людей</u> <u>вдалося</u> <u>вберегти</u> місто від</i>	повне перетворення	-	-

	the calamities of popular disorder	трагічних наслідків народного бунту				
134	<i>the railway has done pretty well by its friends without compromising itself</i> hopelessly	<u>залізниця дуже добре прислужилася</u> своїм друзям, <u>не</u> <u>скомпromетувавши</u> себе безнадійно	семантичне перетворення (<i>has done</i> → <i>прислужилася</i>)	+	-	
135	<i>the treasure floating</i> about the gulf with the great Carataz and the great politician	<u>сріблом, яке пливе</u> там у затоці із великим капітасом і великим політиком	структурне перетворення	+	-	
136	Slow, heavy <i>footsteps</i> moved across the planks above	по дощатій підлозі нагорі <u>пролунали</u> повільні важкі <u>кроки</u>	функціональне перетворення	+	-	
137	<i>came the murmur of two voices</i> , one faint and broken, <i>the other</i> deep and gentle <i>answering it</i>	<u>долинув голос</u> двох <u>голосів</u> , одного слабкого та надіраного, <u>другого</u> , <u>йому у відповідь</u> , – низького та лагідного	семантичне перетворення (<i>came</i> → <i>долинув</i>)	+	-	
138	whose <i>head crept up</i> gradually <i>so close</i> to him	її <u>голова</u> поступово настільки <u>наблизилась</u> до капітана	повне перетворення (<i>answering it</i> → <i>йому у відповідь</i>)	-	-	
139	the <i>whole mass</i> remained for about an hour <i>motionless</i> and <i>silent</i>	близько години <u>вся ця людська маса</u> <u>простояла нерухомо</u> й <u>мовчки</u>	функціональне перетворення	+	-	
140			структурне перетворення	+	-	

141	<i>answered by the faint barking of the curs</i>	на який <u>озивалося</u> слабке <u>дзязвуління</u> <u>дворняг</u>	структурне перетворення	+	+ використане діалектне «дзязвуління»
142	the car, suddenly <i>impelled by many hands</i>	вагонетка, <u>штовхнута багатьма руками</u>	повний переклад	+	-
143	The whole <i>column</i> <i>streamed</i> past Captain Mitchell <i>at a run</i>	<u>Колона бігом пробігла</u> повз капітана Мітчела	функціональне перетворення	+	-
144	<i>presented</i> to him years ago <i>by a Committee of Underwriters</i>	<u>подарований йому</u> багато років тому <u>від Страхового комітету</u>	повний переклад	+	-
145	<i>Dr. Monygham's voice</i> <i>stopped muttering</i> curses in English and Spanish	<u>Доктор Монігем</u> <u>перестав бурмотіти</u> англійські та іспанські прокляття	повне перетворення	-	-
146	<i>Mitchell's voice</i> <i>announced</i> with great dignity of tone	з великою гідністю <u>пролунав голос капітана Мітчела</u>	функціональне перетворення	+	-
147	<i>but the sea, which</i> <i>knows nothing</i> of kings and priests and tyrants, is the holiest of all	<u>а море, яке нічого не знає</u> про королів, священників і тиранів, – найсвятіше	повний переклад	+	-
148	<i>The law shall take note</i> later <i>on</i> of your transgressions	Згодом <u>закон візьме до уваги</u> ваші провини	повний переклад	+	-

149	riding slowly while <u>his</u> <u>eyes examined</u> the fronts of the houses	їхав повільно, <u>роздивляючись</u> фасади домів	повне перетворення	-	-
150	His stentorian <u>voice</u> <u>shouted</u> periodically in the empty street	Його громовий <u>голос</u> раз у раз <u>викрокував</u> серед порожньої вулиці	повний переклад	+	-

ДОДАТОК Г

Аналіз випадків використання слів розмовного стилю у перекладі
роману «Ностромо: Приморське сказання»

№ з/п	Оригінал	Переклад	Значення слова, вжитого у якості відповідника	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u> / елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
1	the bright <u>skirt</u> of the horizon	осяйний <u>пруг</u> обрію	край, лінія горизонту	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
2	Poor Senor Ribiera ... <u>had come pelting</u> eighty miles over mountain tracks	бідолашний сеньйор Ріб'єра ... <u>відмахав</u> по гірських стежках вісімдесят миль	багато пройти, проїхати	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
3	mob which, <u>pouring out</u> of the town, had spread itself all along the shore	а тим часом юрба, <u>виваливши</u> з міста, розлилась по всьому березі	вийти масово, неорганізовано;	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
4	The old republican did not believe ... in	Старий республіканець не вірив ... в те, що називав « <u>попівською</u> релігією»	той, який належить або	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>

	what he called “ <u>priest’s</u> religion”		асоціюється із священниками	
5	he tolerated “ <u>superstition</u> ” in women	він терпимо ставився до жіночих <u>забобоніє</u>	віра в прикмети	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
6	That part of <u>the rabble</u> he was pursuing seemed to think of making a stand	та частина <u>орави</u> , яку він переслідував, надумала зробити привал	група людей, юрба	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
7	<u>away</u> there towards Esmeralda	<u>ген-ген</u> з боку Есмеральди	дуже далеко	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
8	on <u>the battlefields</u>	на <u>полях брані</u>	бій, війна	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
9	No native of Costaguana <u>intruded</u> there	жоден корінний мешканець Костагуани туди не <u>потикався</u>	приходити, приїжджати, потрапляти	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
10	He <u>pointed</u> to one of the bottles on the shelf	Тоді <u>тицяє</u> на одну з пляшок на полиці	вказувати на щось/на когось	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>

11	[the barefooted] ... streamed in, awestruck, <i>to gaze at</i> the hole in the side ...	[Горба]... ринула в храм, аби <u>повитрицатись</u> на діру в стінці...	подивитися	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
12	the Sulaco <u>Oligarchs</u> ... had given up the federal idea	<u>олігархи</u> Сулако ... відмовились від ідеї федералізму	особа, що належить до олігархічного уряду або володіє великою власністю в країні та впливає на її політичне життя	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
13	apart from the <u>sordid</u> process of extracting the metal from under the ground	окрім <u>паскудного</u> процесу видобування металу з-під землі	поганий, негідний	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
14	was being robbed by the grotesque and <u>murderous</u> bands	були пограбовані гротескними бандами <u>зарізяк</u>	розбійник	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
15	and he grasped a thick oaken <u>cudgel</u>	він стискав грубого дубового <u>ципка</u>	палиця	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
16	to <u>weigh down</u> the vivacity of her character	<u>притлумити</u> жвавість своєї вдачі	послаблювати	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>

17	two long tables <i>littered with</i> plans and papers	два довгі столи, <i>завалені</i> кресленнями та паперами	повністю вкритий великою кількістю чогось	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
18	and he had <i>no difficulty</i> in finding his answer	йому <i>не трудно</i> було знайти відповідь	важко, складно	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
19	because he had been <i>weak</i>	бо виявився <i>слабаком</i>	слабка духом або тілом людина	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
20	Our consuls <i>get their</i> <i>mouths stopped</i>	Наші консули про це – <i>аніччирк</i>	бути без жодного звука	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
21	an enormous <i>pile</i> of iron, glass, and blocks of stone at the corner of two streets	велетенській <i>озіі</i> із заліза, скла і каменю на розі двох вулиць	щось надто велике і незграбне	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
22	As to you, Emilia, <i>my</i> <i>soul</i> , ... you are as true a patriot	Що до тебе Еміліє, <i>душко</i> , то ти – така щира патріотка ...	людина з хорошими рисами характеру	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
23	To these provincial <i>autocrats</i>	У тих провінційних <i>сампанів</i>	деспотичний правитель (тут – метафорично)	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>

24	letting out a yell at his small tropilla in front	поганяв пронизливим окриком своєю маленьку тропіла, яка <u>трюхикала</u> попереду	бігті нешвидко	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
25	A <u>fellow</u> in a thousand!	Таких <u>молодців</u> один на тисячу!»	уживається як похвала людині	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
26	and a kindly <u>twinkle</u> of drollery in his deep-set eyes	з добродушно-пустотливими <u>блищками</u> на дні глибоко посаджених очей	блискітка (тут – метафорично)	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
27	the Gobernador would go off ... with a <u>long</u> , plodding stride in the dark	гобернадор виходив у темряву ... важким <u>сягнистим</u> кроком	широкий (про крок)	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
28	till ... he killed his colonel, and managed to get <u>clear away</u>	аж поки ... не вбив свого полковника і не примудрився <u>змитись</u>	утекти	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
29	and <u>beat</u> the ambitious Fiscal severely	і жорстко <u>відгамселів</u> амбітного податківця	побити	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
30	an intrepid but low and argumentative <u>mirmir</u> would flow on for a space in the ministerial cabinet	у міністерському кабінеті хтось безстрашно, хоч і приглушено, <u>забубонів</u> , висловлюючи контраргументи	говорити невіразно	Відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>

31	Don Jose Avellanos would <u>mutter</u> ... with an air of profound self- satisfaction	«А дон Авельянос <u>бурмотів</u> з великим самовдоволенням»	говорити невиразно	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
32	loose horses <u>galloped</u> <u>wildly</u> for a while	<u>скажено гасали</u> незагнуздані коні	швидко бігати	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
33	Captain Mitchell, positively stony-eyed and purple <u>in the face</u>	капітан Мітчел, з достеменно оскліпими очима та побагровілою <u>фізіономією</u>	обличчя	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
34	when she interrupted him by a low “ <u>Hush!</u> ”	аж тут вона перервала його тихим « <u>Дитьте!</u> »	розмовний вигук, спонування до типі	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
35	That <u>sort of thing</u> speaks for itself	Такі <u>тини</u> говорять самі за себе	неприємна особа	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>
36	who was able to <u>understand</u> a word now and then	який подеколи міг <u>уторопати</u> якесь слово	зрозуміти	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
37	“ <u>It is,</u> ” agreed the magnificent Capataz de Cargadores, calmly	– <u>Авжеж</u> , - спокійно погодився з ним великий капатаз каргадорів»	частка на позначення ствердження якоїсь думки	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>

38	What an audacious spitfire <u>she</u> was!	«Ну й смілива ж, вогонь – не <u>дівка!</u> »	дівчина	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
39	to hear the confession and give <u>absolution</u>	аби вислухати сповідь і дати <u>розгiшення</u>	дія на зазначення «відпускати Гріхи»	елемент розмовного стилю як лексичний маркер <u>перекладачки</u>
40	his crushed adversaries <u>crawl</u> impotently into the light of day	його розгромлені супротивники безпорадно <u>виповзають</u> на світло денне	повільно виходити	відповідник на відтворення елемента розмовного стилю у мовленні <u>письменника</u>